

nunciandū qđ op^o erat: vel ad corripieda peccata p̄cipiedāq; iusticiā. **N**ā z illic z si longe minus qđ in israel: tñ extiterūt reges qđ suis impietatib^o deū grauit̄ offenderēt: z moderatis flagellis cū p̄lo s̄i p̄lecterēt. **P**ioꝝ sane regū merita ibi s̄i p̄ua laudāt. **I**n israel aut̄ reges alios magis: alios minus: oēs tñ reprobos legimus. **U**traq; igit̄ ps sic iubebat dīna prouidētia vel sinebat: varijs z erigebat̄ p̄spiratib^o: z aduersitatib^o p̄mebat̄: z sic affligebat̄: nō solū externis verū etiā inter se ciuilib^o bellis: vt certis existētib^o causis: misericordia dei v̄l ira patefceret donecet̄ indignatiōe crescēte vniūsa gens illa a chaldeis debellātib^o si solū subūteret̄ i sedib^o suis: s̄ etiā ex maxia sui p̄te trāfferet̄ in terras affyrioz: p̄us illa ps q̄ vocabat̄ israel in tribub^o decē: postea x̄o etiā iudas euerfa hierl̄m z templo illo nobilissimō: in q̄b^o terris p̄ annos. lxx. captiuū egit̄ ocīū: post q̄s inde dimissa tēplum qđ euersum fuerat instaurauit: z q̄uis plurimi ei^o i alienigenaz degerēt terris: n̄ hūit̄ tñ deinceps duas regni p̄tes z duos diuersos in singulis p̄tibus reges: s̄ in hierl̄m p̄nceps eoz vnus eoz erat: atq; ad dei templū qđ ibi erat oēs vniūsq; vbiq; eēt z vndeunq; possent p̄ certa t̄pa veniebāt. **S**z ne tūc eis hostes ex alijs gētib^o expugnatores defuerūt. **H**ā etiā romanoꝝ iā tributarios eos x̄ps inuenit. **Ca. XXIII**

Oto aut̄ illo tpe ex quo redierunt de babylonia: post malachiā aggei z zachariā qđ tūc p̄phetauerūt z esdrā nō habuerūt p̄phetas vsq; ad saluatoris aduētuz nisi aliū zachariā patrem ioannis z helisabeth eius vxorem: x̄pi natiuitate iā p̄tima: z co iam nato symeonē senē: z annam viduā iāq; grandē: z ip̄m ioannē nouissimū qđ iuuenis iaz iuuentē x̄pm nō quidē futuz p̄dixit: s̄ tñ incognitum p̄pheticā cognitiōe monstrauit: p̄pter qđ ip̄e dñs ait. **L**ex z p̄phete vsq; ad ioannē. **S**ed istoz q̄nq; p̄phetatio ex euāgelio nob nota est vbi z ip̄a virgo mater dñi an̄ ioanē p̄phetaffe iuenit. **S**z hāc istoz p̄phetiā iudei reprobi si accipiūt. acceperūt at̄ qđ ex eis innumerabiles euāgelio crediderūt. **T**ūc em̄ vere israel diuisus ē in duo: diuisiōe illa qđ p̄ samuelem p̄phetā sauli regi est imutabilis p̄nunciata: malachiā vero aggei zachariā z esdrā: etiā iudei reprobi i auctoritatē canonicā receptos nouissimos habent. **S**unt ei z sc̄pta eoz sicut alioꝝ qđ i magna multitudine p̄phetarūt perpauca z scripserūt qđ auctem canonis obrinerent. **D**e quoz: p̄ dictis qđ ad x̄pm ecclesiāq; ei^o p̄tinent: nōnulla mihi in hoc ope video esse ponenda: qđ cōmodius fiet adiuuāte dñi seq̄nti libro: ne hunc taz prolixuz viteri^o oneremus.

ExPLICITUS ē liber decimusseptimus.
Incipiūt capla libri decimoctau.

- i **D**e his que v̄eq; ad t̄pa saluatoris. x. et vij. voluminibus disputata sunt.
- ii **D**e terrene ciuitatis regibus atq; temporibus: quibus ab exortu abrae sanctorū tempa supputata conueniunt.
- iii **Q**uib^o regnatib^o ap̄d assyrios atq; sicyonios abrae cētenario isaac d̄ p̄missi one sit nat^o: vel ip̄i isaac sexagenario esau z iacob gemi d̄ rebecca sint editi.
- iiii **D**e tempibus iacob z filij eius ioseph.
- v **D**e ap̄t̄ rege argiuoz: quē egyptij sera pin noiātū dino honore coluerunt.
- vi **Q**uo regnate ap̄d argiuos quoe ap̄d assyrios iacob in egypto mortuus sit.
- vii **Q**uoz regum tempore ioseph in egypto defunctus est.
- viii **Q**uoz regū etate moyses natus sit. et quoz demū ysdē t̄pib^o sit ori a religio.
- ix **Q**uā artheniensiuꝝ ciuitas sit condita: et quā cām noīs ei^o varro perhibeat.
- x **Q**uid varro tradat de nūcupatione ariopagi z de diluio deucalionis.
- xi **Q**uo tpe moyses ppl̄m dei d̄ egypto eduxerit z iesu naue qui eidem successit quoz regū etate sit mortuus.
- xii **D**e sacris falsoꝝ deoz: qđ reges grecie illis tēpibus instituerūt: que ab exitu israel de egypto vsq; ab obitu iesu naue dinumerantur.
- xiii **Q**ualitū fabularū figmenta exorta sint eo tpe qđ hebreis iudices p̄ce cepērūt.
- xiiii **D**e theologis poetis.
- xv **D**e occasu regni argiuoz: quo tpe apud laurentes picus saturni filius regnuꝝ patris p̄mus accepit.
- xvi **D**e diomede post troie excidiū in deos relato cuius socij traditi sunt in volucres esse conuersi.
- xvii **D**e incredibilib^o hominū cōputatiōibus qđ varro crediderit.
- xviii **Q**uid credēdū sit d̄ trāformatiōib^o qua arte demonū hoib^o vident̄ accidere.
- xix **D**e eo tpe enneas in italiā venerit quo lapidoth iudex p̄sidebat hebreis.
- xx **D**e successiōe ordinis regni apud israelitas post iudices.
- xxi **D**e regibus latij: quoz primus enneas z duodecim^o auentin^o dij facti sunt.
- xxii **D**e eo tpe roma sit cōdita qđ regnū assyrioz itercidit quo ezechias regnauit in iudea.

Luce. 2.

Barb. ij.

Liber

- xxiii **De** sibylla erythrea: que inter alias sibyllas cognoscit de xpo euidentia multa cecinisse.
- xxiiii **De** regnante romulo septē sapiētes clauerunt: quo tpe decē trib⁹ q̄ israel dicebat in captiuitatē a chaldeis ducte sunt: idemq; romulus mortuus dīno honore donatus est.
- xxv **Qui** p̄bi enituerit regnāte ap̄d romāos tarq̄nio prisco: ap̄d hebreos sedechia cū hierlm̄ capta ē tēplūq; subuersuz.
- xxvi **De** eo tpe q̄ ipletis lxx. ānis iudeoz ē resoluta captiuitas: romani q̄ a dīnaru sūt regio liberati.
- xxvii **De** t̄pibus p̄phaz quoz oracula habentur in libr̄: q̄q; tūc de uocatiōe gētū multa cecinerūt: q̄n̄ romanoz regnuz cepit: assyriozūq; defect.
- xxviii **De** his que ad euangeliū xpi p̄tinēt q̄d osce et amos p̄phetauerunt.
- xxix **Que** ab esaiā de xpo et ecclia sint p̄dicta.
- xxx **Que** michēas et ionas et iohel nouo testamento p̄gruentia p̄phetauerunt.
- xxxi **Que** in abdia in naum et abachuc de salute mūdi in xpo p̄nunciata reperiāf.
- xxxii **De** p̄phetia q̄ in oratiōe abachuc et cantico continetur.
- xxxiii **De** xpo et uocatiōe gētū q̄ heremias et sophonias p̄pheticō spiritu sūt p̄fati.
- xxxiiii **De** p̄phetia danielis et ezechielis que in xpm eccliamq; p̄cordat.
- xxxv **De** triū p̄phaz uaticinio: id ē aggei: zacharie et malachie.
- xxxvi **De** esdra et machabeoz libris.
- xxxvii **De** p̄phetica auctoritate oī origine gentilis p̄bie inueniatur antiquioz.
- xxxviii **De** quēdā sanctorū sc̄pta ecclesiasticus canon p̄pter nimā nō receperit uetus statē: ne p̄ occasionez eoz falsa ueris iſerentur.
- xxxix **De** hebraicis litteris que nūq; in sue lingue p̄prietate non fuerunt.
- xl **De** egyptioz mendacissima uanitate: q̄ antiquitati scientie sue centuz milia ascribit annoz.
- xli **De** philosophicarū opinionum dissensionibus: et canonicarū apud eccliaz concordia scripturarū.
- xlii **Qua** dispensatiōe p̄uidētie dei sc̄pture sacre ueteris testamenti ex hebreo in grecū eloquiū trāslate sint: ut unū sis gentibus innotescerent.
- xliii **De** a ueritate lxx. interpretatū: que saluo honore hebraice lingue oibus sit in

terpretibus preferenda.

- xliiii **Quid** intelligendū sit de niniuitarū excidio: cuius denūciatio in hebreo: xliidierū spacio tenditur: in lxx. autē triidui breuitate concludit.
- xlv **De** post instaurationē templi p̄phetas iudei habere desiterunt: et exinde vsq; ad natiuitatē xpi cōtinuis adūstratib⁹ sint afflicti ut p̄baref alteri⁹ tēpli edificatiōne p̄pheticis uocib⁹ fuisse promissam.
- xlvj **De** ortu saluatoris n̄ri fm̄ q̄d uerbū caro factū ē: et de dispersiōe iudeoz per omnes gentes sicut fuerat p̄phetatū.
- xlvij **An** ante t̄pa xpi aliqui fuerint extra israeliticū genus: qui ad celestis ciuitatis consortiū p̄tinerēt.
- xlviii **Prop̄hetia** aggei qua dixit maiorē futuram gloriā domus dei q̄ p̄mū fuisse: nō in reedificatiōe tēpli sed in ecclia christi esse completam.
- xlix **De** incerta multiplicatiōe ecclie: qua in h̄ sc̄lo multi reprobi miscēt electi.
- l **De** p̄dicatiōe euangeliū: q̄ p̄passiōes p̄dicatiū clarior et potētior facta est.
- li **De** etiam per hereticoz dissensiones fides catholica roboretur.
- lii **An** credendū sit q̄d quidā putant ipletis: x. p̄secutiōib⁹ q̄ fuerit: nullā sup̄cē p̄ter undecimā: q̄ i ip̄o at̄ixpi tpe sit fu.
- liii **De** tpe nouissime p̄secutiōis occulto (tura
- liiij **De** stultissimo mendatio paganoz quo xpianā religionē nō ultra trecentozūq; lx. q̄nq; annoz mensuram spaciuz cē fingerunt.

Incipit liber decimus octauus. Ca. I

De ciuitatū duarū quaz dei vna: seculi hui⁹ est altera: in qua nunc est q̄ntū ad hoim genus p̄tinet etiā ista p̄grina exortu et procurſu et debitis finibus me scripturū esse p̄missi: cū p̄us inimicos ciuitatis dei q̄ cōditōis eius xpo deos suos p̄ferunt: et liuore sibi p̄gnicissimo atrocit̄ inuidēt xpianis: q̄ntū me adiuuaret ei⁹ gr̄a refellissem: q̄d uoluminib⁹ decē p̄oribus feci. De hac xpo mea quā mō cōmēoraui trip

De ciuitatū duarū quaz dei vna: seculi hui⁹ est altera: in qua nunc est q̄ntū ad hoim genus p̄tinet etiā ista p̄grina exortu et procurſu et debitis finibus me scripturū esse p̄missi: cū p̄us inimicos ciuitatis dei q̄ cōditōis eius xpo deos suos p̄ferunt: et liuore sibi p̄gnicissimo atrocit̄ inuidēt xpianis: q̄ntū me adiuuaret ei⁹ gr̄a refellissem: q̄d uoluminib⁹ decē p̄oribus feci. De hac xpo mea quā mō cōmēoraui trip

De ciuitatū duarū quaz dei vna: seculi hui⁹ est altera: in qua nunc est q̄ntū ad hoim genus p̄tinet etiā ista p̄grina exortu et procurſu et debitis finibus me scripturū esse p̄missi: cū p̄us inimicos ciuitatis dei q̄ cōditōis eius xpo deos suos p̄ferunt: et liuore sibi p̄gnicissimo atrocit̄ inuidēt xpianis: q̄ntū me adiuuaret ei⁹ gr̄a refellissem: q̄d uoluminib⁹ decē p̄oribus feci. De hac xpo mea quā mō cōmēoraui trip

bus assyrio
rū dicitur est
supra libro
xvi. ca. iij.
a libro eod
ca. xvij.
Arar au
tem tempo
re illo 7c.
Nota de re
gno sicyoni
ou de mar
co varrone
q non solu
d rebus di
uinis sed et
de origine
romane ge
tis quasi a
pncipio scri
psit.
Sarcas
tur etiam
7c. Salusti
us in carti
nario
7c. 7c. 7c.
ad libye fi
nes 7c. 7c.
que est pro
uincia afri
ce cōtinua
sic.
Semi
ramis yxo
7c. 7c. de
semiramis
de scribit iu
stinus i ab
bucatione
trogi pom
peij libro p
mo. q nin
dum defici
entem a se
ybam egypti
pni oppug
nabat itcu
sagitte intre
rū flicro st
lio impube
re 7 yroze se
miramide
que neq s
natura fi
lio ausa tra
dre imperi
um. nec ip
sa tractare
sumulat se
pro yroze
puer nini

ppita pmissione: decimū sequētibz quattuor li
bris ambaz est digestus exortus. Deinde pro
cursus ab homie pmo vsq ad diluuiū librovno
q ē hui' opis quintuldecim': atq; inde vsq; ad
abraā: rursus abe sicut in tpibus. ita 7 in nostr
lis cucurrerūt. 73a pte abraā vsq; ad regum
tps israelitaz: vbi. xvj. volumē absoluiimus: 7
inde vsq; ad ipius in carne saluatoris aduētū
quēq; decimulseptimus liber tēdit: sola videt
in medio stilo cucurrisse dei ciuitas: cū in h se
culo n̄ sola cucurrerit: s̄ abe ytiq; i genere bus
māo sic ab initio simul suo pcursu tpa variaue
rit. Verū h iō feci: vt pri' ex q aptiores dei p
missiones esse ceperūt vsq; ad ei' ex virgīe na
tiuitatē: in q fuerāt q pmo pmittebant implē
da: sine interpolatiōe a p̄trario alteri' ciuitatē
ista q dei ē pcurrēs distinct' appareret: q̄uis
vsq; ad reuelationē testamti noui: nō in lumie
s̄ in ymbra cucurrerit. Nūc q̄q; d̄ intermiscraz
video esse faciēdū: vt ex abrae tpib' quō etiā
illa cucurrerit quātū sat' videt attingā: vt am
be inter se possint p̄sideratiōe legentiu3 com
parari. **Ca. II.**
Societas igr vsq; q̄q; mortaliū diffusa p
fras: 7 i loco3 quātiilibet diuersitatib'
vni' tū eiusdēq; nāe: quadā cōmuniōe distin
ctas: vt utilitates 7 cupiditates suas quib' sectā
tibus dū id qd appetit: aut nemini: aut nō omi
bus sufficit: q; nō ē idipm aduersū seipam ple
rūq; diuidit: 7 ps pte q̄ p̄ualet opprimat. Sic tri
ci em victa succūbit: dñationi. s̄ vel etiā librati
qualcūq; pacē p̄ferēs ac salutē: ita vt magne
fuerint admirationi: q̄ pire q̄ seruire maluerit
Nā i oibus fere genib' quodā mō vox nāe ista
psonuit: vt subiugari victorib' mallēt: quibus
contigit vinci: q; bellica omnifaria vastatione
deleri. Hinc factuz ē vt nō sine dei puidētia in
cul' p̄tate ē vt qsq; bello aut subiugef: aut sub
iuger: quidā essent regnis p̄diti: quidā regnā
tibus s̄diti: s̄ inf pluria regna fra3 in q̄ terre
ne vtilitat' v' cupiditat' ē diuisa societas: quā
ciuitatē mūdi hui' vniuersali vocabulo nun
cupamus: duo regna cernim' longe ceter' p
uenisse clarioza: assyrioz p̄mū deinde romāo
rū: vt tpib' ita locis inter se ordinata atq; di
stincta. Nam quo modo illud pus: hoc poste
rius: eo modo: illud in oriente: hoc in occidē
te surrexit. Deniq; in illius sine hui' initū p̄se
stim fuit. Regna cetera ceterosq; reges velut
appendices isto3 dixerim'. Binus ḡiaz secūd'
rex erat assyrioz: q̄ patri suo belo successerat
regni illius p̄mo regi: quando in terra chalde
orum natus ē abraā. Erat aut tpe illo regnū
sicyonioz admodū puū: a quo ille yndecunq;

doctissimus marcus varro scribens de gente
populi romani: velut antiquo tempore exor
sus est: Ab his em sicyoniorum regibus ad a
thenienses pe: uenit: a quibus ad latinos: in
de ad romanos. Sed ante conditā romam in
comparatione regni assyriorum per exigua
ista memorantur. Quis athenienses in gre
cia plurimum claruisse fateatur etiam salusti
us romanus historicus: plus tamen fama q̄
re ipsa. Nam loquens de illis atheniensium in
quit res geste sicuti ego existimo satis ample
magnificeq; fuerunt. Verum aliquanto mio
res tamen q̄ fama feruntur. Sed quia proue
nere ibi scriptorum magna ingenia per terra
rum orbem atheniensium facta pro maximis
celebrantur. Ita eorum qui fecere virtus tan
ta habetur: quantum eam verbis potuere ex
tollere preclara ingenia. Accedit huic ciuita
ti non parua etiam litteris 7 philosophis glo
ria: quod ibi potissimum talia studia vigerūt
Nam quantuz attinet ad imperium: nullum
maius primis temporibus q̄ assyriorum fuit:
nec tam longe lateq; diffusum. Quippe vbi ni
nus rex belii filius vniuersam asia3 que totius
orbis ad numerum pertinet tertia dicitur: ad
magnitudinem vero dimidia reperitur: vs
q; ad libye fines subegisse tra ditur. Solis q̄p
pe indis in partibus orientis non dominaba
tur. Quos tamen eo defuncto semiramis vt
or eius est aggressa bellando. Ita factum est:
vt quicunq; in illis terris populi: siue reges e
rant: assyriorum regno ditioniq; parerent: et
quicquid imperaretur efficerent. Abraaz igr
in coregno apud chaldeos: nini temporibus
natus est. Sed quoniā res grece historie mul
to sunt nobis q̄ assyrie notiores: 7 per grecos
ad latinos: ac deinde ad romanos qui etiam
ipsi latini sunt: temporum seriem deduxerunt
qui gentem populi romani in originis ei' an
tiquitate rimati sunt: ob hoc debem' vbi op'
est assyrios mēozare reges: vt appareat quē
admodum babylonia quasi prima roma: cuz
peregrina in hoc mundo dei ciuitate procur
rat. Res autem quas propter comparationē
ciuitat' vtriusq; terrene scilicet 7 celestis huic
operi oportet inserere: magnis ex grecis 7 la
tinis: vbi ipsa roma quasi secunda babylonia ē
debemus assumere. Quando ergo natus est
abraaz secundi reges erant: apud assyrios ni
nus: apud sicyonios cecrops. Primi autem:
illic belus: hic agialeus fuerunt. Cum vero e
gresso abraam de babylonia promisit ei deus:
ex illo magnā gentē futurā: et in ei' semie oim
gentiū benedictionē: assyriū q̄rtū regē hēbāt

p femina fi
lumi naz 7
starura n e
diocris ce
vor grilis
pariter et
lineamēro
ru qualitas
miris 7 filij
simi'. Sic
p̄nus unisf
sexum pu
er mentura
credita est.
bis non cō
tenta exqui
sitos p vi
rum regni
terminos tu
eri. ethiopi
am quosq; i
perio addi
dit. indis
bellum in
rult. quo p
ter illam et
alexandruz
magnuz ne
mo itrauit.
Magnas
etiam res
altas gessit
quaruz am
plitudie vs
q; ad indē
superatai.
esse putata
que sic fate
tur. quoni
am que ha
eren' silas
set seipam
prodebat.
nec hoc illi
dignitatem
regni ade
mit. sed ad
mirationez
auxit q̄ mu
lier nō mor
do feminaf
stute. s̄ ce
yros anuz
f. Assyriū
q̄rtū regem
habebat 73
mū vel ni
nā filiā nu
niz semira
midis p̄ter
tio em rege
comparaf
semiramis

Ca. III
Regnantibus

Regnantibus assyriis
regi nono successit
bale. x. regis
lij. anis. anno
xvij. mesapii ho
noni regis scyri
noy q regnavit
anis. xlvij. anno
xxvij. decimo ho
apis regis argi
noy q regnavit
anis. xxxv. mo
tuus est isaac.

Gene. 35

Gene. 37

dei de qua scribimus: maiore utiq; reprobato
habebat duodecim filios: quorum illum qui vo
cabatur ioseph mercatoribus in egyptum tra
scentibus fratres eius adhuc isaac aus eoz vi
vente vendiderant. Stetit autē ante pharao
nez ioseph qm ex humilitate quam prulit subli
matus est cum triginta esset annoz: quoniam
somnia regis diuine interpretatus: pnunciauit
septem ybertatis annos futuros: quoz abun
dantiam prepollentem consequens alij septem
steriles fuerant cōsumpturi: et ob hoc eum rex
prefecerat egypto: de carcere libera tū quo eū
coniecerat integritas castitatis: quaz fortiter
seruans male amanti dñe: et male credulo dño
mentiture: veste etiam derelicta: de manibus
atrahentis aufugiens: nō consensit ad stuprū
Secundo autē anno septē annoz steriliū: iacob
in egyptū cum suis omibus venit ad filiū: agēs
ānos centum et triginta: sicut interroganti re
gi ipse rñdit: cū ioseph ageret triginta nouē: ad
triginta scilicet quos agebat qm a rege honorat
est additis septē ybertatis ānis et duob⁹ famis.

Gen. 41

Ca. V
Israhel rex

Israhel rex
serapi dicitur et vi
det a varrone ac
ceptū. de api bo
ue egypti o ifere
plini q testat se
eū vidisse q erat
qdā taur⁹ q ex i
prouiso egredie
bat de flumie nū
li hñs in dextro
hūero signū can
didū in modū lu
ne comiculare.
ad quē cū statim

Regnantibus assyriis
rum decimo rege ba
leo: et scyriorum no
no mesappo qui etiam ce
phifos a quibusdam traditur
si tamen dñm nominum ho
mo vnus fuit: ac non potius
alterum pro altero putave
runt fuisse hominem: qui in
suis posuerunt scriptis alte
rum nomen: cuz rex argiuo
rum tertius apis esset: mo
tuus est isaac annoz centum
octuaginta: et reliquit
geminos suos annoz centum
et viginti: quoz iacob
iacob pertinens ad ciuitatez

Israhel rex
argiuorum apis na
uibus transfuect⁹ in
egyptū cuz ibi mortu⁹ fuisset
fact⁹ ē serapis oīm maximus
egyptioz de⁹. Hoīs autē hui⁹
cur nou apis etiam post mor
tem s serapis appellat⁹ sit: fa
cillimā rōnez varro reddidit:
qz em arca in qua mortu⁹ po
nitur q oēs iā sarcophagū vo
cāt: soros dicit grece: et ibi eū ve
nerari sepultū ceperūt pulc⁹
templū ei⁹ eēt extractū velut
soro lapis. vel sorapis prio: de
inde vna lfa vt fieri assolet cō

Ca. V
Israhel rex

Israhel rex
serapi dicitur et vi
det a varrone ac
ceptū. de api bo
ue egypti o ifere
plini q testat se
eū vidisse q erat
qdā taur⁹ q ex i
prouiso egredie
bat de flumie nū
li hñs in dextro
hūero signū can
didū in modū lu
ne comiculare.
ad quē cū statim

mutata serapis dicit⁹ ē. Cōsti
tutū ē etiā de illo vt qsq; eum
hoiem dixisset fuisse capitalez
penderet penā. Et qm tere in
oibus templis vbi colebantur
isīs et serapis: erat etiā simula
chrū qd digito labijs impresso
admouere videret vt silentiū
fieret hoc significare idē var
ro existimat: vt homies eos fuisse tacere. Ille
ā t bos quē mirabili varietate decepta egypt⁹
in honore eius delitijs affluētib⁹ alebat: qm eū
sine sarcophagoviū venerabant: apis non se
rapis vocabat. Quo boue mortuo qm quere
bat et replebat virul⁹ coloris eius dē: h ē albis q
busdā maculis sicut in signit⁹: mirū et qddā de
uinit⁹ sibi pcuratū eē credebāt. Hō em magnū
erat demonib⁹ ad eos decipiendo phātasiam
talis tauri quā sola cerneret ostētare vacce cō
cipienti atq; pgnanti vñ libido matr⁹ attraheret
qd in eius fetu iā corpalliter appareret: sicut
iacob de virgīs variatis vt oues et capre varie
nascerent⁹ effectit. Qd em hoies colorib⁹ et cor
pouibus veris: h demōes figur⁹ fictis facillime
pnt aialib⁹ pipientib⁹ exhibere.

Ca. VI

Argiuorum rex
in egypto huic filio
argus successit in regnū: ex
cuz noie argi: et ex h argiu⁹ ap
pellati sūt. Superiorib⁹ autē re
gib⁹ nō dū vel locus vel gens
habebat h nomē. Hoc regnā
te apud argiuos: et apud scyri
nos eracho. apud assyrios
hō adhuc manēte baleo mor
tuus ē iacob in egypto ānoz
centū quadraginta septē: cuz
mortuos filios suos et nepo
tes ex ioseph bñdixisset: xpm
q aptissime pphasset dicēs
in benedictione iude. Non de
ficiet princeps ex iuda et dux de
femo:ibus eius: donec venis
ant que reposita sunt ei: et ipse
erit expectatio gentiū. Regnante autē argo: ce
pit vti frugib⁹ grecia et habere segetes in agri
cultura: delatis aliunde seminibus. Argus qz
post obitū deus haberi cepit: templo et sacrifi
cijs honoratus. Qui honor eo regnante et an
te illum delatus est homini priuato et fulmina
to cuidam homogyro: eo q primus ad aratū
boues iunxit.

plueret egyptū
cū oī gñe multo
rū pallētes. ele
uabat i aera sup
eos. et tāq; balās
ferebat. et ad mo
rum et stationē
ip⁹ mouebantur
in fra sacerdotel
vel stabant.

Gene. 30
Gene. 30
Gene. 30

Ca. VI
Argiuorum rex

Argiuorum rex
in egypto huic filio
argus successit in regnū: ex
cuz noie argi: et ex h argiu⁹ ap
pellati sūt. Superiorib⁹ autē re
gib⁹ nō dū vel locus vel gens
habebat h nomē. Hoc regnā
te apud argiuos: et apud scyri
nos eracho. apud assyrios
hō adhuc manēte baleo mor
tuus ē iacob in egypto ānoz
centū quadraginta septē: cuz
mortuos filios suos et nepo
tes ex ioseph bñdixisset: xpm
q aptissime pphasset dicēs
in benedictione iude. Non de
ficiet princeps ex iuda et dux de
femo:ibus eius: donec venis
ant que reposita sunt ei: et ipse
erit expectatio gentiū. Regnante autē argo: ce
pit vti frugib⁹ grecia et habere segetes in agri
cultura: delatis aliunde seminibus. Argus qz
post obitū deus haberi cepit: templo et sacrifi
cijs honoratus. Qui honor eo regnante et an
te illum delatus est homini priuato et fulmina
to cuidam homogyro: eo q primus ad aratū
boues iunxit.

Ca. VI
Argiuorum rex

Argiuorum rex
in egypto huic filio
argus successit in regnū: ex
cuz noie argi: et ex h argiu⁹ ap
pellati sūt. Superiorib⁹ autē re
gib⁹ nō dū vel locus vel gens
habebat h nomē. Hoc regnā
te apud argiuos: et apud scyri
nos eracho. apud assyrios
hō adhuc manēte baleo mor
tuus ē iacob in egypto ānoz
centū quadraginta septē: cuz
mortuos filios suos et nepo
tes ex ioseph bñdixisset: xpm
q aptissime pphasset dicēs
in benedictione iude. Non de
ficiet princeps ex iuda et dux de
femo:ibus eius: donec venis
ant que reposita sunt ei: et ipse
erit expectatio gentiū. Regnante autē argo: ce
pit vti frugib⁹ grecia et habere segetes in agri
cultura: delatis aliunde seminibus. Argus qz
post obitū deus haberi cepit: templo et sacrifi
cijs honoratus. Qui honor eo regnante et an
te illum delatus est homini priuato et fulmina
to cuidam homogyro: eo q primus ad aratū
boues iunxit.

Gen. 49

Regnantibus
2c. In b ca
pi. nota q
baleo regi assyri
orū successit alch
ado rj. rgnat rxiij
ānis. alchadi. rj
regi assyrioz suc
cessit. rxiij. herma
scus regnās an
nis. xxx. cui^o an
no. xiiij. pleni
nei regis sicyoni
orū. rj. q rgnauit
ānis. xl. āno. xv.
argi. rō reg. argi
uorū de q pdam
ē āno. lviij. mortu
us ē ioseph. cr.
annorum.

Cum q reg
ret. In b
ca. nota q
hermalco. rxiij. re
gi assyrioz succes
sit marhele. rxiij
regnās ānis. xxx
Marbaleo ve
ro successit rex sa
pbzus. vel sper^o
vt in chronica an
notat regnās an
nis. xx. cui^o āno
xviii. sicyoniorū
orthopoli duo
decimi q rgnat
uit annis. lxiij.
āno. rxiij. criasi
vero q dnt^o erat
argiuoz regna
uit ānis. lviij. cui^o
āno. rxiij. mar^o est
moyses. Nota re
gnantibus meozarj
regib^o fuisse pme
rbeū. r in in chro
nicis iuenit pro
morbeū fuisse tē
pore alchade re
gis assyrioz. alch
as rō circa tpa
vltia manuchei
regis assyriozum
b. In qb^o criasi
regis 2c. Qd at
bōr de deificati
one melancomi
ce vrozis criasi r
phoze regl r ia
si filij triope et
steneli nomi regl
credo sicut in p
cedentib^o acceptū
a varrone.

Exod. 2.

Cum ergo regnaret
assyrus quartus deci
mus saphrus et sicyo
nijs duodecimus orthopol^o
et criasus quintus argiuus:
natus est in egypto moyses
per quez populus dei de ser
uiture egyptia liberatus est
in qua eum ad desiderandū
sui creatoris auxilium sic ex
erceri oportebat. Regnan
tibus memoratis regibus:
fuisse a quibusdam creditur
prometheus quem propsea
ferunt de luto formasse ho
mines: quia optimus sapiē
tie doctor fuisse perhibetur:
nec tamē ostenditur qui ei^o
temporibus fuerint sapien
tes. Frater eius atlas: ma
gnus fuisse astrologus dicit^o
Unde occasionem fabula i
uenit: vt eum celum porta
re confingeret: quous mons
eius nomine nuncupetur:
cuius altitudine potius celi
portatio in opinionez vulgi
venisse videat. Multa quo

Capitulum VII.

Regnantibus assyri
oz duodecimo her
malco r vndecimo si
cyoniorum plerimico et ar
gis ad huc manēte argo mor
tuus est ioseph in egypto an
norū centum et decez. Post
cuius mortem populus dei
mirabiliter crescēs: mansit
in egypto centum quadra
ginta quinqz annos tranql
le prius donec morerentur
quibus ioseph notus fuit. De
inde quia iuidebatur incre
mentis eius eratqz suspect^o
quousqz inde liberaretur:
persecutionibus affligebat
innumeris inter quas tamē
diuinitus fecundata multi
plicatione crescebat et labo
ribus premebatur intolera
bilis seruitutis. In assyria
vero et grecia per idem tē
pus regna eadem permane
bant.

Ca. VIII.

Cum ergo regnaret
assyrus quartus deci
mus saphrus et sicyo
nijs duodecimus orthopol^o
et criasus quintus argiuus:
natus est in egypto moyses
per quez populus dei de ser
uiture egyptia liberatus est
in qua eum ad desiderandū
sui creatoris auxilium sic ex
erceri oportebat. Regnan
tibus memoratis regibus:
fuisse a quibusdam creditur
prometheus quem propsea
ferunt de luto formasse ho
mines: quia optimus sapiē
tie doctor fuisse perhibetur:
nec tamē ostenditur qui ei^o
temporibus fuerint sapien
tes. Frater eius atlas: ma
gnus fuisse astrologus dicit^o
Unde occasionem fabula i
uenit: vt eum celum porta
re confingeret: quous mons
eius nomine nuncupetur:
cuius altitudine potius celi
portatio in opinionez vulgi
venisse videat. Multa quo

qz alia ex illis in grecia tem
poribus cōfingi fabulosa ce
perunt: sed vsqz ad cecropē
regem atheniensuz: quo re
gnante eadem ciuitas etiaz
tale nomen accepit: et quo
regnante deus per moysen
eduxit ex egypto populum
suū: relati sunt in deoz nūe
rum aliqui mortui ceca r va
na consuetudine: ac supsti
tione grecoz. In quib^o cri
asi regis cōiunx melancomi
ce: et phozbas filius eozū q
post patrem rex argauozuz
sextus fuit: et septimi regis
triope filius iasus: r rex no
nus stenelas siue stencleus
siue stenelus: varie quipe i
diuersis auctoribus inuenit^o
his tps etiam mercurius
fuisse perhibetur nepos ar
lantis ex maia filia eius qd
vulgatiores etiam littere p
sonat. Multaz aut artū pi
tus claruit: qz et hoib^o tradi
dit: q merito eū post mortez
deū esse voluerūt: siue etiaz
crediderunt. Posterior^o fuis
se hercules dicit: ad ea tū tē
pora ptinēs argiuoz: quous
nonnulli eū mercurio prese
rant tpe: qz falli existimo: sz
quolibet tempe nati sint. cō
stat inter historicos graues
qui hec antiqua litteris mā
clauerunt ambos homines
fuisse: et quod mortalibus
ad istā vitā cōmodi^o ducen
dā beneficia multa ptulerūt
honores ab eis meruisse di
uinos. Minerua xō longe
his antiquior. Nā tps^o ogy
gi ad locū q tritonia dicit:
virginali fertur apparuisse
erate: vñ r tritonia nūcupa
ta est: multozum sane operū
inuentrix: r tāto pcliū^o dea
credita: quāto minus origo
eius innotuit. Qd em de ca
pite iouis nata canitur: poe
tis r fabulis: non historie re
busqz gestis est applicanduz
qz ogygius ipse quādo fu

2c. Nota q post
criasuz phozbas
rex. vj. regnauit
argiuul. rxiij. an
nis. post que tri
opas rex septi^o
ānis. rxiij. cui suc
cessit crotophus
argiuoz rex. viij
q regnauit ānis
rxiij. q vt dicit ia
sus. sz iasus fili^o
triope n fuit rex
sz crotopho suc
cessit rex non^o ste
len^o ānis. rxiij. rgnā
d. Mercuri^o
2c. nota q mer
curi^o de q b lodf
fuit tpe phoze
regis argiuozuz
fm chronicas cō
munes.
e. Posterior^o z
hercules vt āno
rat in chronicas
claruit tpe trio
pe septimi regis
argiuoz. hercu
les cū anteo rege
libye. palestra d
certās cū pcepit
ser eū qritescūz
frē appropiqret
fontie refurgē.
suspēsus a fra te
nēs necauit.
f. Minerua z
Nā fuit tpe ogy
gi rgi. de tpe alr
serit varro. alr eu
sebr. r alr hiero.
vt sar. p. j. Abi
nō q si varro vt
bō: posuit dilu
uiuz ogygi. ccc.
ānis ānōz pōat
ab eusebio. sed q
illō diluuiū sz
varronē fuit tpe
nini rgi assyrioz
pōit ei b diluuiū
sz eusebiū fuisse
xlvij. āno pho
nei rgi argiuozū
ij. q fuit. cclx. ān^o
rrie etaz q icēpit
a naritare abrae.
vt at hēanf. ccc.
ām addēdi sz. xl.
āni ad naritarez
abrae. q icēpit
putari a. iij. āno
nini regl. rxiij.
āno nar^o abraā.

erit cuius t^o p^o etiā diluuium magnū factum ē
 nō illd̄ maximū in quo nulli homines euaserunt
 nisi qui in a^{ca} esse potuerūt: q̄d gentium nec
 greca ne latina nouit historia: sed tū mai^o q̄
 postea tempe deucalionis fuit: inter scriptores
 historie nō conuenit: Nam varro inde exorsus
 ē librum: cuius mentionem superius feci: et ni
 hil sibi ex quo pueniat ad res romanas p^opo
 nit antiquius q̄ ogygij diluuiū: hoc est ogygij
 factum t^o p^oibus. Nostri autē qui chronicam scri
 pserunt: prius eusebius post hieronymus: qui
 vtriq̄ pcedentes aliquos historicos in hac opio
 ne secuti sunt: post annos amplius q̄ trecētos
 iaz sc̄do argiuoz phoroneo rege regnāte: ogy
 gij diluuiū fuisse cōmemorant. Sed quolibet
 tempe fuerit: iam tū minerua tanq̄ dea coleba
 tur. Regnante atheniēibus cecrope: sub quo
 rege etiam ipam vel instauratā ferūt: vel cōdi
 tam ciuitatem.

Ca. IX.

Am vt athenē vocarent: q̄d certe no
 n men a minerua est que grece athena di
 citur. hanc causam varro indicat: Cum
 aperuisset illic repente oliue arbor: et alio loco
 aqua erupisset: regem prodigia ista mouerunt
 Et misit ad apollinem delphicū sciscitatur qd̄
 intelligēdū esset: quidue faciēdū. Ille respon
 dit: qd̄ olea mineruā significaret: vndā nepru
 num: et qd̄ esset in ciuiū potestate: ex cuius no
 mine potius duoz deoz quoz signa illa eēt ci
 uitas vocare. Isto cecrops oraculo accepto.
 ciues oēs vtriusq̄ sexus: mos em̄ eis tūc in eis
 dem locis erat vt etiam femine publicis cōsul
 tationibus interessent: ad ferendum suffragiū
 conuocauit. Consulta igit̄ multitudie mares
 pro neptuno: femine pro minerua tulere sentē
 tias. Et quia vna plus est inuenta femina: mi
 nerua vicit. Tunc neptunus irat^o marinis flu
 cribus exestuans terras atheniēsiū popu
 latus est: qm̄ spargere lati^o quolibet aquas dif
 ficile demonibus nō ē. Cuius vt iracūdia pla
 caretur: triplici supplicio dicit idem auctor ab a
 theniēsiū affectas eē mulieres: vt nulla vl
 tertus ferrent suffragia: vt nullus nascentium
 masculinū nomē acciperet: vt ne q̄s eas ateneas
 vocaret. Ita illa ciuitas masculinū nutrit libera
 lium doctrinarum: et tot tantozūq̄ philosopho
 rum: qua nihil habuit greca clarius atq̄ nobi
 lius: ludificātibz demonibus de lite deoz suo
 rum maris et femine: et de victoria per feminas
 femine athenas nomen accepit: et a victo lesa:
 ipam victricis victoziam punire compulsā est:
 pl^o aquas nepruni q̄s minerue arma formidās
 Nam in mulieribus que sic punite sunt: et mi
 nerua que vicerat victa ē: nec affuit suffraga

tribus suis: vt suffragioz deiceps per dita po
 testate: et alienaris filijs a nob^o matrū athene
 as saltē vocari liceret: et eius de mereri voca
 bulum quam viridei victricem fecerant feren
 do suffragium: de quo satis apparet que et quā
 ta hinc dici possent: nisi sermo ad alia pperaret

Capitulum X.

Tamen marcus varro non vult fabu
 a losis aduersus deos fidem adhibere: si
 gmentis: ne de maiestatis eoz dignita
 te indignum aliquid sentiat. Et ideo nec areo
 pagon vbi cum atheniēsiū paulus aposto
 lus disputauit: ex quo loco arcopagite appella
 ti sunt curiales vrbis eiusdem: vult inde acce
 pisse nomē: q̄ mars qui grece areo dicit: cū ho
 micidij crimine reus fieret: iudicātibz duode
 cim dijs in eo pago sex sententijs absolutus ē:
 et quia vbi paris numeri sentētie fuissent: pre
 poni absolutio damnationi solebat. Sed cōtra
 istam que multo est amplius celebrata opinio
 nem aliam quandā de obscuraz noticia istarū
 causam nomis huius conatur alruere: ne areo
 pagon atheniēses de nomine martis et pagi
 quasi martis pagū nomiasse credantur: in inu
 riam videlicet numinum a quibus litigia vlti
 micidia existimat aliena: non minus hoc quod de
 marte dicitur falsum esse asseuerans: q̄ illd̄ qd̄
 de tribus deabus iunone scilicet et minerua et
 venere: que p malo aureo adipiscendo apud
 iudicem paridem de pulchritudinis excellen
 tia certasse narrantur: et ad placādos ludis de
 os qui delectant: seu veris seu falsis istis crimi
 nibz suis: inter theatricos plausus cantant
 atq̄ saltantur. Nec varro non credidit: ne deo
 rum nature seu moribus credat incongrua: et
 tū non fabulosam: sed historiam rationem de
 athenarum vocabulo reddens tantam neptu
 ni et minerue litem suis litteris inserit de cui^o
 nomine potius illa ciuitas vocaretur: vt cū p
 digiozum ostentatione contenderent: inf eos
 iudicare nec apollo consultus auderet: s̄ a deo
 rum iurgium finiendum: sic ut memoratarum
 trium deorum ad paridem iupiter: ita et iste
 ad homines mitteret: vbi vinceret minerua
 suffragijs: et in pena suarum suffragatricū vin
 ceretur: que in aduersarijs suis viris obtinere
 athenas potuit: et amicas suas feminas athe
 neas habere non potuit. His tēporibus vt var
 ro scripsit regnante atheniēsiū cranao suc
 cessorē cecropis: vt autem nostri eusebius et
 hieronymus ad huc eodem cecrope permanē
 te diluuium fuit: quod appellatū ē deucalionis
 eo q̄ ipse regnabat in eaz fraz p^o vbi maxime
 factū ē. Hoc autē diluuiū neq̄ ad egyptū neq̄

Act. 17.

Ca. X.

A. 17.

a. 17.

a. 17.

a. 17.

a. 17.

a. 17.

a. 17.

a. 17.

a. 17.

a. 17.

a. 17.

a. 17.

a. 17.

a. 17.

a. 17.

a. 17.

a. 17.

a. 17.

a. 17.

a. 17.

a. 17.

a. 17.

a. 17.

a. 17.

a. 17.

a. 17.

a. 17.

a. 17.

a. 17.

a. 17.

a. 17.

a. 17.

a. 17.

a. 17.

a. 17.

a. 17.

a. 17.

a. 17.

a. 17.

a. 17.

a. 17.

a. 17.

Ca. XI

Duxit g moyses. 2c. In b

capit. notat qd ce/ crops regnavit arbenis anis. l. cui ano. xl. edu/ rit moyses plim de egypto. viij. ho ano astaradis reg. assyrioz. qd xvij. rex regnavit anis. xl. ano ho xvij. Darati regis sicyonioz qd ret. xviij. regna/ vit anis. xx. ano ho triope argiuo/ ru reg. xv. de b rege dictu est su/ pra. ca. viij.

1. Cor. 15

Qui cu plm 2c. In eo qd dicit iosueritisse po/ pulu. xvij. anis sed qd ensebiuz. ba da vo no attribui t nisi. xvij. cut/ cam posuim. ali

Deu. 34

Amuita 2c. astarade regi as/ syrioz. successit xvij. antuita rei gnas anis. xly. cui ano. xxviij. mortuus e iosue

Josue. 1.

Horace ho regis sicyonioz qd succe dens erhipeto re gnauit anis. xxx. ano. xx. Danae regis argiuoz do cum. qd succedes sceulo fgnauit anis. l. ano. xxij

Josu. 24

erichthonij vero regis a. beneficiu qrti succedes am phyrrioni regna uit. l. anis anno xlij.

Ca. XII

Ar hec te p poza 2c. b

agit de sacris lu percoz instituz in memoria dilu ni sub deucaliõe Sur aut lugci sa cerdores panis. cui sacra lugca

ad eius vicinia peruenit.

Capitulum. XI.

Duxit g moyses ex egypto populu dei: no uillimo tpe cecropis athenie nsiu regis cuz apud assyrios regnaret astarades apd sicyonios maratus apd argiuos triopas. Educto at populo in monte syna diuini accepta tradidit legem qd vetus dicit testamtu: qd pmissiones terrenas hz: et p iesuz xpm futuz fuerat testa mentu nouu: quo regnu ce lozu pmittet. Hunc em oz dinē seruari oportebat: sicut in vno qd homie qui in deuz proficit: id agit qd ait apus: vt no sit prius qd spiritale e: sed qd aiale: postea spirita le: qm sicut dicit et veru est: p mus homo de terra terrenus secudus homo de celo cele stis. Rexit aut populu moy ses p annos quadraginta i deserto: et mortuus est ano ru centu et viginti: cum xpm etiā ipe pphetasset p figuraf obseruationu carnaliu in ta bernaculo et sacerdotio et sa crificijs alijsq; mysticis pluri misq; mandatis. Moy si suc cessit iesus nauez: et in terra promissionis introductu po pulum collocauit: ex auctori tate diuina: debellatis gen tibus a quibus eade loca te nebant. Qui cu populu re xisset post morte moysi vigi ti et septē annos etiaz ipe de functus est: regnante apud assyrios octauodecimo ani uita: apd sicyonios sextode cimo corace: apud argiuos decimo danao: apud arbeni enses quarto erichthoio.

Capitulum. XII.

Ar hec tempora: id e ab exitu israhel ex egypto vsq; ad morte iesu naue: per quem populus idem terram repromissiois accepit: sacra sunt instituta

dijs falsis a regibus grecie: qd memoriam diluuij: et ab eo liberationis hoim viteq; tuc erumnose mo ad alta mo ad plana migrantium solenni celebritate reuocarunt. Na et lupercorum per sacraz vi am ascensum atq; descensuz sic interpretantur. vt ab eis significare dicant homines qui propter aque mundati onem summa montium pe tiuerunt: et rursus eadez re sidente ad yma redierunt. His temporibus dionysium qui etiam liber pater dictus est: et post mortem deusha bitus: vitez ferunt ostendis se in attica terra hospiti suo. Tunc appollini delphico in stituti sut ludi musici: vt pla caretur ira eius: qua puta bant afflictas esse sterilitate grecie regiones: quia non defenderunt templum eius quod rex danaus cuz eadē terras bello inuasisset incen dit: Hos autem ludos vt in stitueret: oraculo sunt eius admoniti. In attica ho rex erichthonius ei ludos pm instituit: nec ei tantum: sed etiam minerue: vbi premu victoribus oleum ponebat: quod eius fructus inuentri cem mineruam sicut vini li beru tradit. Per eos anos a rege Xantho cretensium: cuius apud alios aliud no men inuenimus: rapta peribetur europa: et inde ge niti rhadamant: sarpedoz minos qd magi ex eadē muli ere filios iouis esse vulgatu est: Sed talium deorum cul tores illud quod de rege cre tensuz diximus historice ve ritati. Hoc autem quod de ioue poete cantant: theatra cocrepant: populi celebrat: vanitati deputant fabularu vt esset vnde ludi fieret pla candis numinibus etiaz fal sis eorum criminibus: his

dicunt. et loc vbi celebrabaf lugca b. Dis tribus dionysiu 2c. d di onysio qd et liber pr dr. dicit mgr in histo: is ipsuz ee qd bacch dicit e. qd vbe codidit q argos dicitur. ali dicit diony sium deucaliōis filium in atticas venisse et vitam inuenisse. et ho spiti suo scema sco ostendisse. et pellem capre ei filio contulisse. Instituti sut ludi 2c. Quod b dicitur de insti tutione ludorum appollinis. de q no legi alibi. cre do acceptum a varroe sicut alia pertinentia ad sa cra deorum. Non defen derunt templuz 2c. Quod dicit templum appol linis incensum anno regi danae xxij. a danao in chronicis anno ratur a phlage teo incensum. Poteit autz ee qd phlagreus il lud incendit mi nisterio. sed da naus imperio. e Rhadaman tus sarpedon 2c. Quod dicit fili os iouis esse vul gatam est. No ra q fingit Qui dius libro secun do de trāsforma tis iouez sub spe cie tauri europa transportasse in cretam. et hos b ea filios genuisse Sed vertus est eos fuisse filios xanthi regis cre tensuz. qui alio nomine dicitur est asterius.

Hercules in tyria etc. Quod dicitur hercules q' inter duodecim ep'ingenta facta nec antei no' nueravit qz ea res ad alium pertinet herculem de quo patet supra ca. viij. veru' ou-

dus li. ix. de tras formaris. 2 hoc tius li. iij. de p'ofolatione inter ingentia facta herculis computat necem antei. De hoc etiam hercule seneca duas tragedias scripsit. ynam de hercule furente. in q' docet quo furia agitur vxore 2 filios occidit. aliq' d' hercle herbe i qua docet quo morbo pestilētiē verax' scipm pyre ardenti imiserit. **¶** Illo tēpore ye rex etc. De bysri tyran' no' nora q' hercules cum interfecit vnde ovidius li. ix. de transformatis hoc p'mo ponit inter ingentia facta herculis dicens. Ergo ego h' fedante peregrio tēpla cruore busi ri domui. **¶** Erichthonij regis etc. Deinde agens d' nomine erichthonij 2 generatōe ei' nunc fabulose nūc h' storice fm varronem allegat. hic fm quod i h' storis dicitur p'm' quadrigam duxit in greciam.

Cap. l'm. XIII.

¶ Et post mortem etc. ibi. fabule fite etc. ponit fabulas d' triptolemo qual' ponit plent' ovidius de transformatio modo. q' accres cum iunxit

temporibus hercules in tyria clar' habebat. **¶** S' nimiz alius non ille d' quo supra locuti sum'. **¶** Secretiore q' p'pe historia plures fuisse dicitur 2 liberipatres 2 hercules hunc sane herculem cuius ingentia duodecim facta nuerant: inter que antei afrinēcem non commemorant: q' ea res ad alterum herculem pertinet: in oeta monte a se ipso incensum pdunt suis literis: cuz ea virtute qua mōstra subegerat: morbum rāmen quo languebat sustinere non posset. **¶** Illo tempore v' rex v' potius tyrann' busiris suis dijs suos hospites immolabat: quem filiu' perhibent fuisse neptun: ex matre lybia filia epaphi **¶** Verum non credatur hoc stuprum perpetrasse neptunus ne dii accusentur: sed poet' et theatris ista tribuantur: vt sit vnde placetur. **¶** Erichthonij regis atheniensium: cuius nouissimis annis ihs naue mortuus reperit: vulcanus 2 minerua parentes fuisse dicuntur. **¶** Sed quoniam minerua 2 virgine 2 volūt in amboz 2 p'ntiōe vulcanum commotū effudisse astit semē in terram: atq' inde homini nato ob eam causam tale inditum nomen. **¶** Greca enim lingua eris contentio: chiton terra est ex quibus duobus compositum vocabulū est erichthonius **¶** Verum qd fatendum est refellunt: 2 a suis dijs repellūt ista doctiores qui hanc opinionem fabulosam hinc exortam ferunt: qz in templo vulcani 2 minerue quod ambo vnum habebāt athenis: expositus inuent'

theniensium ad triptolemum cum cuius patre hospitata erat. iussit eum dara seuena spargere vbiq' per terras qui cum vectus curru venisset in scythiam portans dona cereris inuidens ei rex scytharuz voluit eum occidere dormientem. sed ceres mutauit regē in lycem 2 eratum triptolemū iussit curru per aera agitare **¶** De minorauro etc. d' minorauro in parte seneca tangit de hi' polito carmine secundo. **¶** Pasyphentis vxor: minois que fingit filia solis frequērans siluas. v' dicit ibi thaurum pulcherrimū quē neptunus dedit regi minor: ad sacrificandum. sed peperit ei rex ob pulchritudinem eius. hunc vidēs vxorei' adamauit. eum compe'saq' est ab eo. et concepit peperit qz semibouem et semi virum. quē vocauit minoraurum. **¶** Am autē ex hoc monstro creuisset opprobrium generis fz ovidius libro secundo de transformatis. minoris accersiro x dalo fecit hoc monstruz includi in domo cuius egressus erat ita inextricabilis vt non posset v' perueniri ad mōstrū vel rediri ad exitum. **¶** Et hanc demum vocauit labyrinthum. q' erat laboriosa ad intrandum. **¶** De centauris etc. Tertia fabulis est de centauris que talis ē. quia fingitur ixiōnez velle concubuisse cum iuno ne que in

¶ La. XIII **¶** Eruz post mortē iesu naue populus dei iudices habuit quibus temporibus alternauerunt apud eos: 2 humilitates laborum pro eorum peccatis: 2 prosperitates cōsolationum propter miserationem dei. **¶** His temporib' a fabule fite sunt de triptolemo: qui iubente cerere angibus portatus alitibus indigentibus terris frumenta volando contulerit. **¶** De bmino tauro q' bestia fuerit inclusa labyrintho: quo cuz intrassent homines inextricabili errore inde exire nō poterant. **¶** De centauris q' eorum hominumq' fuerint natura cōiuncti. **¶** De cerbero: d' fingitur ixiōnez velle concubuisse cum iuno ne que in

terposuit nubē. in quā eius irion semē effudisset. nati sunt centaursi q̄ ex media parte sūt hoīes ⁊ ex media sūt equi. ⁊ dicit sūt centaursi a nūero. q̄ cētū erāt ⁊ ab autā q̄ veloces erāt. **D**ur? fabule occasio fuit. q̄ irion ier thessalie p̄mo parauit eq̄tes armatos nūero centū quos vt vidit rustica multitudine. **P**urauit vnū animal esse ex equo ⁊ homine sedente super eum. **D**e cerbero q̄ sit ⁊ c. Fabula est de cerbero qui fingit habere tria capita. ⁊ ē canis seruans ianuam inferni. quē hercules cum descēdisset ad infernū vincit triplici catena adamātinā. vt fingit ovidius li. viij. d. trāsformatis traxit ad supos. fingit cerberus triceps p̄pter tres etates infantia. iuuetutē. ⁊ senectutē. p̄ q̄s hō ad mortē detrahif. **D**e phixō ⁊ helle ⁊ c. Fabula de phixō ⁊ helle sorore sua qui fingunt vecti ariete volante i. nauē depictā signo arietis ascendētes. velociter no uerice insidias effugerūt. s̄ naufragū passi sunt phixō ⁊ helle euadere ad terrā. helle submersa ē. ⁊ mari nomē dedit. q̄ vocauit hellepontū. **D**e gorgōe ⁊ c. Fabula de gorgōe d̄ q̄ fingit ovidius li. iij. de trāsformatis q̄ erat clarissima forma ⁊ capillis capitis p̄cipue ornata. sed ne prun? in tēplo minerue ꝛcubuit eū ea. vñ irata minerua capillos ei? mutauit angues. Fingunt aut tres sorores fuisse gorgones dicte. quaz noia fuerūt thetys. eurysale ⁊ medusa. De medusa fingunt. q̄ dicta sūt. Erāt aut iste tres hñtes vnū oculū. q̄ fingebat q̄ crāt vnū forme ⁊ pulchritudis. quaz tāra erat pulchritudo vt spectatores suos redderēt immobiles ⁊ ideo fingunt eos uertisse in lapides. **D**e bellerophōte ⁊ c. Fabula de bellerophōte d̄ q̄ dicit papa. q̄ bellerophō equ? pennat? fingit q̄ ⁊ pegasus d̄. q̄ h̄ p̄z fallum. cū h̄ dicit pegasus fuisse equ? bellerophōtis. Fingit aut bellerophon domuisse chimērā. q̄ fingitur bestia triplex. leo in pte anteriori. capra in medio. ⁊ draco in fine. cui? fictionē exponēs isidorus ethymologiaz li. xj. ca. penl. dicit. Dicunt q̄daz physiologi chimērā nō alal. sed. montē sicilie esse quē aiunt q̄bus dā locis leones ⁊ capras nutriētē. q̄bus dā ardentē. ⁊ q̄bus dā locis plenū serpentibz. **D**ūc mōtē bellerophō habitabilē fecit. cui? equus alatus p̄pter velocitatem mans. q̄ cū p̄leus apurasset ea put dormientis gorgonis et sanguine distillante in terrā nat? est iste equ? qui dicit pegasus. **D**e amphione ⁊ c. Fabula de

amphione de quo fingit q̄ muros thebanos ⁊ struxit attrahendo ad muros eius lapides suauitate cithare eius. **D**e fabro dedalo ⁊ c. Fabula de dedalo quā ponit ovidius li. viij. de trāsformatis dicit q̄ dedalus pertesus exiliū sui in creta cū non pareret sibi via nec per terram nec mare redeūdi ad patriam suaz fecit sibi ac filio suo alas coniungēdo radices p̄naruz in cera. dicit s̄ filio suo vt sequeretur. non nimis alte volando. nec nimis pones infusa. s̄ me diocrem viam nendico qui patris dicto non contentus dilectatus volatu in altum cōscendens appropinquauit solitatus colore liq̄ facta cera p̄nas perdidit. sicq̄ cadens in mare nomen ei dedit vt icarium diceret. **D**e edipo ⁊ c. Fabula est de edipo vt hic dicitur fingitur fuisse monstrum habens faciem humanam. ⁊ habitans in concauitate rupis iminentis mari. ⁊ quibusdam nauigantibus p̄ mare p̄ponebat enigma. vt pote ostendens nunc se bipedem nunc quadrupedem que siuit quale animal esset. qui cūq̄ autem non soluebant questionem perimban? nauigans autem quodam tempore edip? soluit enigma sibi p̄positum. ⁊ interfecit monstrum proiectus in mare. **D**e anteo ⁊ c. Fabula est de anteo qui gentis marie sua quotiens super terram cadebat. fortior: resurgebat. quem necauit hercules. vt supra capitulo octauo patet. **D**e raptu ganymedis facti s̄m veritatem a rege ratalo qui tribuit fabulas ioui vt p̄z decimo libro de trāsformatis ⁊ supra libro quarto capitulo vicesimo quinto. **D**e danaes per imbrēm ⁊ c. De danae cognita a ioue sub specie imbris auri. de quo supra libro quarto de trāsformatis loquens de perseo dicit. quē pluvio danae conceperat auro. **D**e his temporibus latona peperit ⁊ c. De latona que genuerat gemellos. apollinem ⁊ dianam vt p̄z per ovidium. vi. de trāsformatis. qui ⁊ istum apollinem captum amore filie regis admitti eis cruisse fingit in specie pastoris. **A**n̄ de ad hunc apollinem quem d̄cum esse ponunt dicit ovidius secundo de trāsformatis. sermone dicit. **T**empus erat quotē pastora pellis. **I**exit onusq̄ fugit baculus siuestris oliue.

Ca. XVII netū cū gustasset de sacrificio: qđ arcades imo
Dclaro puero^b deo suo lycco facere solēt: in lupuz
h var fuisse mutatū. 7 āno decimo in figurā ppriā re
ro. stitū ad pugillatū sese exercuisse: 7 olipiaco
 vt astruat. vicisse certamine. **H**ec idē ppter aliud arbitra
 tur ab historicis in arcadia tale nomē affictuz
 mutatoe so tur ab historicis in arcadia tale nomē affictuz
 coz vlyris pamlyceo 7 iouilyceo nisi ppter hanc in lupos
 sic refert o hoim mutationē: qđ ea nūi vī dīna n̄ fieri puta
 uidē h. ruy rēt **L**up^o em̄ grece lycos dicit: vñ lycei nomē
 de trāsfōz apparet inflexū. **R**omāos etiā lupos: ex illoz
 mans q̄ cū mysterios veluti semidic̄ exortos. **Ca. XVIII**
Ed de ista tanta ludificatioe demonū
 nos quid dicamus quia hec legent for
 rassis 7 expectāt qđ xp̄iāi agere debeāt
 quando inter idola gentiū miracula fieri asse
 runt: **E**t quid dicemus: nisi de medio babylo
 nis esse fugiendum: **Q**uod p̄ceptum prophe
 ticū ita spiritaliter intelligit: vt de hui^o seculi
 ciuitate que p̄fecto 7 angeloz 7 hominū socie
 tas impioz ē: fidei passibus q̄ p̄ dilectionē opa
 tur: in deū viūū p̄ficiendo fugiamus. **Q**uāto
 quippe in hec ima potestatem demonum maio
 rem videmus tanto tenacius mediatori est in
 iherendū: p̄ quem de imis ad sūma cōscendim^o
Si em̄ dixerimus ea non esse creden da: nō de
 sunt etiam nunc qui eiusmodi quedam vel cer
 tissima audisse: vel etiam expros se esse asseue
 rent. **H**am 7 nos cum essemus in italia audie
 bamus talia de quadam regione istarum p̄riū
 vbi stabularias muleres ibutas his malis ar
 tibus: i caseo dare solere dicebant: quib^o vel
 lent vel possent viatoub^o vñ in iumenta ilico
 verterentur: 7 necessaria queq; portaret post
 qđ p̄functa opera iterū ad se redirent: nec tam
 in eis mentem fieri bestialem: sed rationalem
 humanamq; seruari: sicut apuleius in libris qđ
 asini aurei titulo inscripsit: siūpsi accidisse: vt
 accepto veneno humano animo p̄manente a
 sinus fieret: aut iudicauit aut finxit. **H**ec vel
 falsa sunt: vel tam inusitata vt merito nō cre
 dantur. **F**irmissime tamen credendum est oī
 potentem deum omnia posse facere que volu
 erit: siue iudicando siue prestando nec demo
 nes: aliquid operari fm̄ nature sue potentiam
 quia 7 ip̄a angelica creatura est: licet proprio
 sit vitio maligna: nisi qđ ille permiserit: cuius
 iudicia occulta sunt multa: iniusta nulla. **H**ec
 sane demones naturas creant: si aliquid tale
 faciunt de qualib^o factis ista vertitur questio
 dē: 7 t̄do co gnominat
 lycc^o 7 sacer
 tes c^o ex
 b ce gnomē

testate in membra vel lineamenta bestialia ve
 raciter posse conuerti: sed phantasticuz homi
 nis qđ etiam cogitando siue somniando p̄ rez
 innumerabilium genera variatur: et cum coz
 pus non sit: corporum tamen similes mira ce
 leritate formas capit: sopitis aut oppressis coz
 porcis hominis sensibus: ad aliozum sensuum
 nescio quo ineffabili mō figura corporea pos
 se perducit: ita vt corpora ip̄a hominum alicu
 bi iaceant: viuētia quidem sed multo grau^o
 atq; vehementius qđ somno suis sensibus ob
 seratis. **P**hantasticum autem illud veluti coz
 poratum in alicuius animalis effigie apparet
 sensibus alienis: talisq; etiam sibi homo esse vi
 detur sicut talis sibi videri posset in somnis: et
 portare onera: que onera si vera sunt corpora
 portantur a demonibus vt illudatur homibus
 partim vera onerum corpora: partim iumen
 torum falsa cernentibus. **H**am quidam nomi
 ne prestantius patri suo contigisse indicabat:
 vt venenum illud per cascum in domo sua su
 meret: 7 iaceret in lecto suo quasi dormiens:
 qui tamen nullo modo poterat excitari. **P**ost
 aliquot aut dies eum velut euigilasse dicebat:
 et quasi somnia narrasse que passus est: cabal
 lum se scilicet factum: annonam inter alia iu
 menta baiulasse militibus que dicitur retica:
 quoniam ad retias deportauit. **Q**uod ita vt
 narrauit factum fuisse compertum est: que ta
 men ei sua somnia videbantur. **I**ndicauit 7 a
 liud se domui sue per noctez anteq; requiesce
 ret vidisse venientem ad se quendam philoso
 phum sibi notissimum: sibiq; exposuisse nōnul
 la platonica: que antea rogatus exponere no
 lisset. **E**t cum ab eodem philosopho questū
 fuisset: cur in domo eius fecerit quod in domo
 sua petenti negauerat: non feci inquit: sed me
 fecisse somniaui. **A**c per hoc alteri per imagi
 nem phantasticum exhibitum est vigilanti qđ
 alter vidit in somnis. **H**ec ad nos non quibus
 cunq; qualibus credere putaremus indignū
 sed eis referentibus peruenerūt: quos nobis
 non existimarem fuisse mentitos. **P**roinde
 qđ homines dicuntur: mandatumq; est litteris
 a dijs vel potius demonib^o arcades in lupos
 solere conuerti: 7 qđ carmibus circe socios mu
 tauit vlyris: fm̄ istum modum mihi videtur fi
 eri potuisse qđ dixi: si tamen factum est. **D**io
 medeas autem volucres quando quidem ge
 nus earum per successionem propaginis du
 rare perhibetur non mutatis hominibus scās
 sed subtractis credo fuisse suppositas sicut cer
 ua pro iphigenia regis agamemnonis filia.

D tpe 2c. h nota q menesthe. xj. rex arbenien
e siuz erat qui code anno q troia euerfa est mortu
est polymphides sicyoniorum rex. xxiij. erat. cu
ius anno. xxxix. euerfa e troia. Arbanis vero regis af
syrioz. xxvj. **Q**ue h vocat lapidon. nos abdon. dicim
cutus ano tertio

ponit troia cuer
sam. quod aliqui
bus factuz videt
anno. xxxviii. iep
te. **I**tem nota q
videt aug. hic di
scordare ab euse
bio fm que apud
arbeniensis mor
tuo latino. regna
uit. xj. demopho
vnde non tantuz
sicyoniorum sed
et arbeniensium
rex mutatus est.
Cum autem dic
encam regnasse
tempore sanfo /
nis. hoc dicit se
quendo eusebiuz
qui in annorum
annotatione seq
tur interpretatio
nem. lxx. **S**equē
tes autem anno
tationem anno
rum fm translati
onem hieronymi
ponunt eneaz ce
pisse regnare pri
mo anno ab hely
b **S**ed 7 eneaz
quonia 2c. quod
dicitur de deifi
catione enee pai
ter supra libro. x.
capitulo. v.
c **S**abini etiaz
2c. De xanthoye
ro rege sabinozu
non legi alibi. s3
puto hoc accep
tum de libris var
ronis.

Per idem te
pus codrus 2c.
De codro atheni
ensium rege re
fert iustinus li
secundo. q erat
inter arbeniēses
et doxenses quos hic dicit peloponenses simulates
veteris offēse. quas vindicaturi bello doxenses de
euentu prelij oracula consuluerunt. responsum est ip
sas superiores fore nisi regem arbeniensium occidissent
Cum guerru esset ad bellum. militibus ante omnia cu

Nesthco: apud sicyonios po
lymphide: apud assyrios an
tane: apud hebreos autem
iudex lapidon fuit. **P**ortuo
autem latino regnauit ene
as tribus annis eisdem in su
pradictis locis manentibus
regibus: nisi q sicyoniorum
iam pelagus erat: et hebre
orum iudex sanfon. **Q**ui cuz
mirabiliter fortis esset puta
tus est hercules. **S**ed 7 ene
am qm qm mortuus est non
comparuit deum sibi fecerūt
latini. **S**abini etiam regem
suum primum xanthum siue
vt aliqui appellat xanthiuz
retulerunt in deos. **P**er idē
tempus codrus rex arbeniē
sium pelopōnensibus eiusdē
hostibus ciuitatis se interfi
ciendum ignorus obiecit. et
factum est. **H**oc modo eum p
dicant patriam liberasse. **R**e
sponsum enim acceperāt pe
lopōnenses: tunc demum se
superaturos: si eozuz regem
non occidissent. **F**efellit er
go eos habitu pauperis appa
rendo: et in suam necem per
iurgia prouocando. **U**nde
ait virgilius. et iurgia codri
hunc arbeniensis tanq de
um sacrificiorum honore co
luerunt. **Q**uarto latinozuz
rege siluio enec filio: non de
creusa de qua fuit ascanius:
qui tertius ibi regnauit: sed
de lauinia latini filia que po
sthumum eneas dicitur ha
buisse. **A**ssyriozum aute 3 vi
cesimo et nono eneo: et me

Capitulum XIX.

Tempore post ca
pram troiam atq de
letā eneas cum vigin
ti nauibus quibus portaban
tur reliquie troiano:ū in ita
liam venit: regnante ibi lati
no: 7 apud arbeniensis me

stodia regis precipit. arbeniensium eo tempore rex co
drus erat qui 7 responsio dei 7 preceptis hostium co
gnitis pmurato regis habitu pannosis sarmentis col
lo impositis. castra hostiu ingredit vbi in turba obsi
tentium a milite que falce couulnerauerat basta inf

ficit. **C**ognito re
gis interitu dozē
ses sine prelio di
scedūt. atq arbe
nienses strute du
cis p salute prie
morti se offeren
ris bello liberant
de hoc dicit hic.
per idem temp
codr 2c. allegās
ad hoc illud sgu
lij in bucolicis e3
gloga. v. **E**t ur
gia codri 2c.
c **Q**uarto la. 2c
nota. d regib la
tinorū q primus
fuit latinus. secu
dus eneas. tertio
ascanius quir iu
lus. quz genuit
eneas. ex creusa
vxore troiana. q
rus erat siluius
posthum. q sil
uius dicitur. q
in silus casualit
natus est. a quoz
succedētes reges
cognominati sūt
siluij. dicitur est ce
posthum. q p
morte patris na
tus est. hunc ge
nuit eneas ex la
uinia filia latini.
f **A**ssyriozuz 2c
Nota q iste rex
assyriozuz que vo
cat eneuz in chro
nicis vocat thi
meus cui 7 anno
vii. defunctus e
speusippus vlti
mus rex sicyonto
rum. q anno ince
pit melanth
gnare arbeniēsi
bus. q dicitur. xvj
terat pater codri
qd aut hic dicit h
fuisse tpe hely cō

Judit. 4

Ag. i. buē

sonat cum eusebio. alij m q in annotatione annorum se
quunt translationē hiero. dicit h fuisse tpe sanfontis.
Or eisdē 2c. In h ca. forsan consonat cū euse
bio m seqntes translationē hiero. ponit faulē re
gnare cepisse. xxxix. anno dozuli. q erat. xxx. rex

Assyriorum regnan-
 ab apud Latinos
 y. rege a Latino q
 nea silio 7 apud
 athenienses codro
 b David succel
 sic 7c. Nota etiā
 q hic vult saulez
 regnasse. xl. ānis
 cū die dauid suc
 cessit p annos a
 saulis impio. xl.
 anno. cuz tñ euse
 bius nō. ascribat
 ei nisi annos. xx.
 7 littera regū tñ
 duos.
 c **Cuius tpe 7c.**
 q dicit tpe salo
 monis albā cōdi
 tā mirū videt. qz
 fm titū liuiū alba
 cōdita ē. xxx. āno
 ab initio regni e
 nec 7 a cōditione
 lauinij ab ascantio
 Lū igit in pcedē
 tī capitulo dicat
 aug⁹ q ascantius
 regnauerit an sil
 uū apparet q al
 ba condita fuerit
 anāz silu⁹ regna
 ret Lū aut vt bōi
 citur silu⁹ regna
 uerit tpe hely con
 dita est alba ante
 illōtēs q hely po
 nit contpane⁹ re
 gni ei⁹. cū quo nō
 stat q cōdita fue
 rit alba tpe salo
 monis de cōditi
 one autēz albe ab
 ascantio cōsonat
 titus liui⁹ euro
 pius et oēs chro
 nographi q̄s ego
 vidi.

Ariū p⁹
 I enea 7c.
 hic dicit q
 latū id ē latinoz
 regnū vel albāoz
 habuisse p⁹ enea
 xj. reges quozum
 null⁹ de⁹ fact⁹ ē
 q̄rū p⁹ erat asca
 ni⁹. sed silius
 posthum⁹. tern⁹
 enea silu⁹. q̄r⁹
 latin⁹ silu⁹. q̄n
 tus alba silu⁹. se

lantho atheniensium sexto
 decimo: iudice autem hebre
 orum hely sacerdote: regnū
 sicyoniorum consumptum ē
 quod per annos nongentos
 quinquaginta et nouem tra
 ditur fuisse porrectum.

Ex eis dē p La. XX
 m longa tempora mēo
 rata regnantib⁹ israe
 litarū regnū finito tpe iudi
 cuz a saule rege sūpsit exordi
 um q̄ tpe fuit samuel. ppheta
 Ab illo igit tpe hi reges lati
 norū esse ceperunt: quos co
 gnominabant siluios: ab eo
 qui filius enee primus dictus
 est siluius: ceteris subsecutis
 et propria nomina impone
 bantur: 7 hoc non defuit co
 gnomentum: sicut longe po
 stea cesares cognominati
 sunt qui successerunt cesari:
 Julio. Reprobato autēz sau
 le ne quisq̄ ex eius stirpe re
 gnaret: eoq̄ defuncto. b Da
 uid successit in regnum post
 annos a saulis impio q̄ dragi
 ta. Tunc athenienses habe
 re deinde reges post codri
 teritū destiterūt: 7 magistra
 tus habere ceperunt admi
 nistrande reipublice. Post
 danid qui etiā ipse quadra
 ginta regnauit annos: filius
 eius salomon rex israelitarū
 fuit: qui templum illud nobi
 lissimū dei hierosolymitanū
 condidit. Cuius tempore a
 pud latinos condita est alba
 ex qua deinceps non latino
 rū: s̄ albanoz reges appella
 ri in eodem tamē latio cepe
 rūt. Salomoni autē successit
 filius ei⁹ roboā: sub q̄i duo re
 gna p̄s ille diuisus ē 7 singu
 le p̄tes suos singulos reges
 habere ceperūt. **La. XXI**

Ariū post enea quez
 I decum fecerūt. xj. reges
 habuit: quozum nul
 lus deus factus est. Auenti
 nus autem qui duodecimo
 loco eneam sequitur: cum

esset prostratus in bello: 7 se
 pultus in eo monte qui eti
 am nunc eius nomine nun
 cupatur: deozum taliz qua
 les sibi faciebāt numero est
 additus. Alij sane noluerūt
 eum in prelo scribere occisū
 sed non comperuisse dixerūt
 nec ex eius vocabulo appella
 tum montem: sed ab aduen
 tu auium dictum esse auenti
 num. Post hunc non est de⁹
 factus in latio nisi romulus
 conditor rome. Inter istum
 autem 7 illum reges reperiū
 tur duo: quozum primus est
 vt virgiliano eum versu elo
 quar. Proximus ille procas
 troiane gloria gentis. b Cui⁹
 tempore quia iam quodam
 modo roma perturiebatur.
 illud omnium regnozū ma
 ximū assyriorum finem tan
 te diuturnitatis accepit. Ad
 medos quippe tran statū est.
 post annos ferme millete
 centos quinqz: vt etiā beli q̄
 ninum genuit: et illic paruo
 contentus imperio primus
 rex fuit: tempora cōputent.
 Procas autē regnauit ante
 amulū. Porro amulius fra
 tris sui numitoris filiam rhe
 am nomie que etiā ilia voca
 batur romuli matrē vestalez
 virginē fecerat qua voluit de
 marte geminos concepisse:
 isto modo stuprū eius hono
 rantes vel excusantes: 7 ad
 hibentes argumentū qd in
 fantes expositos lupa nutri
 uerit. Hoc em genus bestie
 ad martem existimant perti
 nere: vt videlicet ideo lupa
 credatur admouisse ybera
 paruulis: quia filios domi
 ni sui martis agnouit q̄uis
 non desinit qui dicant cum
 expositi vagientes iacerent
 a nescio qua primuz meretri
 ce fuisse collectos: et primas
 eius suxisse mammillas. Me
 retrices autē lupas vocabāt vñ
 etiā nūcturpia loca cap lu
 4

re⁹ apis fm titus
 liuiū. fm europti
 um eusipp⁹ vt an
 semus. seprimus
 apis. octau⁹ car
 petic⁹. non⁹ tybe
 ri⁹. Decim⁹ agrip
 pa. yndecim⁹ are
 mus. p⁹ que duo
 decim⁹ auerinus
 regnauit. de q̄ di
 cit q̄ fm aliq̄s de
 orū numero: ascri
 ptus ē. p⁹ hūc p
 rimo regnauit p
 cas. de q̄ allegat
 s̄sum virgilij. vñ
 eneid. prim⁹ ille
 p̄cas troiane glo
 ria gentis.
 b **Cui⁹ tpe 7c.**
 dicit aug⁹ c̄mina
 tū regnū assyriorz
 7 translaturū ad
 medos regnante
 p̄ca s̄ fm alios
 chronographos
 annotat hec trās
 latio facta anno
 xxvj. auerini.
 c **Post annos**
 ferme 7c. hic dicit
 regnū assyriorz
 durasse. M. ccc
 v. ānis cōputan
 do ab initio regni
 beli. Cōputādo
 s̄o ab initio regni
 nini fuerunt fm
 bedā āni. M. cc
 xl.
 d **Procas autē**
 7c. Nota etiā q
 post proca regna
 uit amul⁹ xpul
 so fm titū liuium
 numitore fratre
 ei⁹ maiore. c̄ etiā
 oēm plē masculi
 nā occidit amulū
 us. filiā s̄o eius
 rbeā. vt ei spes p
 lis adimeret s̄gi
 nē vestalē fec̄ vt
 b d̄r s̄z titū liuiū
 ab ybera dita. li. j
 cōp̄ssa vestal⁹ ad
 aq̄s geminū p̄rū
 cū edidit s̄ seu ita
 rara. seu qz deus
 auctor: el p̄bō est i
 or: erat marcz cō
 cepte stirp̄ piez

Eneid. 7

Reg. 2.

nuncupat. vñ dicit hic quā volūt de marie genēos rē
Refert etiā idē tū⁹ lūit⁹ qd etiā tener fama. cū fluctu
 ante alucū q̄ expositū erāt pueri tenuis i sicco aq̄ testi
 tuisset lupā futūrē ex mōribz q̄ circa sūt ad puerilē va/
 gurā cursū flexisse eā adco mitē s̄missas i fātibz p̄buit
 se māmās. yr lin
 gua labentes pu
 cros m̄gr regij pe
 coris inuenerit.
 vñ r̄ h̄ dicit r̄ ad h̄
 adhibētes. s. q̄ e
 rāt filij maris an
 gumētū q̄ ifātes
 expositos lupa
 nutrierit. fm̄ h̄o
 ritū lūit ū vbi. s.
 fert a faustulo sic
 em̄ vocabat m̄gr
 regij pecoris ad
 stabula laurētios
 pueros educan/
 dos datos. sūt q̄
 laurētia vulgato
 co. pe. s. qz mero
 ritū erat lupā vo
 catam putant in
 de locam fabule
 ac miraclo datū
 vñ dicit h̄. q̄uis
 nō desunt.

Qui eos in
 aquā p̄ci crudi
 lit iusserat rē fm̄
 ritū lūitū. nec dū
 nec hoies aut ip/
 sam h̄ginē veita
 lē aut stirpē a cru
 delitate regia vñ
 dicabāt. s. sacer/
 dos. s. r̄beav̄l̄tia
 victa i custodiaz
 dat. pueros i p/
 fluentē aquā mit
 ti iubet.

Amulio suc
 cessit rē. nota q̄
 amulio successit
 in regnū fr̄ ei⁹ nu
 mitor. Romul⁹
 em̄ fm̄ ritū lūitūz
 iussis certo tpe ad
 regiā venire pastoribz
 r̄ ad regem
 amulū i p̄ctū fac̄ r̄ a
 domo numitoris alia
 cōparata ma/
 nu rem⁹ adiuuat ita
 regē obrūcāt. Numitor
 postq̄ p
 petrata cede iuuenes
 ad se p̄gere vidit h̄tulātes
 ex tē
 plo aduocato cōsilio
 scclera i se fr̄is originē
 nepotum
 yr geniti. yr educati.
 yr cogniti eēt cede
 deiceps tyrā
 ni scq̄ ei⁹ auctore oñdit.
 Iuuenes p̄ r̄tiōz
 igressi amul
 liū regē salutāt ita
 nūton re p̄missa
 romulū remumq̄
 cupido cepit i his
 locz vbi expositi
 educatq̄ erāt vñ
 p̄dēde. s. rome de
 q̄ h̄ dicit. Numitoris
 h̄⁹ āno p̄dita ē ro
 ma. cui⁹ terminos
 describēs sōlin⁹ li.
 j. dicit q̄ incepit a

panaria nūcupāt **E**t eos po
 stea ad faustulū puenisse pa
 storez. atq̄ ab ei⁹ acca vxore
 nutritos: q̄p̄ si ad arguēdū
 hoiez regē q̄ eos i aquā p̄ci
 crudelit iusserat: eis ifanti
 bus p̄ q̄s tanta ciuitas p̄den
 da fuerat de aq̄ diuinit⁹ libe
 rat: p̄ lactatē ferā de⁹ voluit
 subuenire qd mirū ē? **A**mu
 lio successit in regnū latiale
 frat ei⁹ numitor auus romu
 li: cui⁹ numitoris p̄mo anno
 p̄dita ē roma ac p̄ h̄ cū suo de
 inceps. i. romulo nepote re
 gnauit. **Ca. XXII**

Am altissima tunc
 p̄dita est ciuitas ro
 ma velut altera babylō r̄ ve
 lut p̄oris filia babylōis p̄ quā
 deo placuit orbē obellare ter
 raz: r̄ in vnā societate r̄ repu
 blice legūq̄ p̄ductū longe la
 teq̄ pacare. Erāt em̄ iā p̄li
 validi r̄ fortes: r̄ armis gen
 tes exercitate q̄ nō facile ce
 derēt r̄ q̄s opus eēt ingenti
 bus piculis r̄ vastatōe vtrin
 q̄ nō pua: atq̄ horrendo la
 bore supare. **N**ā qñ regnū af
 syrioz totā pene asiāz subiū
 gavit: licz bellādo fit factū: n̄
 tñ multū asperis r̄ difficilib⁹
 bellis fieri potuit: qz rudes
 adhuc ad resistendū gentes
 erant: nec tā multe vltā ma
 gne. **S**iquidē post illud ma
 ximum atq̄ vniuersale dilu

silua q̄ est arca apollinis r̄ ad supeliū scalarū caci bz
 terminū vbi faustuli erat rugurū. **Ca. XXI.**

Am altissima tunc p̄dita rē. h̄ nota q̄ in q̄
 n̄ dicit q̄ regnū assirionū totā fere asiā s̄biugauit
 h̄ factū ē p̄ nūmū regē assirionū scōz. yr p̄z. li.

Siddes
 p̄ illud rē qd dicit
 d̄ diluuiosq̄ ad
 hāc s̄biugatoz r̄ā
 sisse ānos. **N.** i
 relligenduz ē fm̄
 trāslatoz. lxx. fm̄
 em̄ trāslatoz hie
 ro. nō inueniunt
 a diluuiosq̄ ad
 natiuitatē abrae.
 nisi tñ āni. cccc
 ij. d̄ q̄b̄ subtra
 ctis. xxxij. ānis.
 q̄bus hec subiū
 gatio annotat in
 chronie. p̄cessisse
 natiuitatē abrae
 remanēt a dilu
 uio vsq̄ ad hanc
 s̄biugatoz asie fa
 ctā p̄ nūmū tñ an
 ni. cclvij.

Tep̄ igit q̄ rē
 cōputatōe anozū
 qua ponit sequit
 trāslatoz. lxx. sic
 in p̄cedētibz. fm̄
 h̄o trāslatoz hie
 ronimū nō dicit
 filij isrl̄ habitasse
 in terra p̄missio
 nis añ vñē p̄di
 tā nisi sexcentis
 noaginta sex ānis qz
 iosue cui⁹ annos
 septura nō deter
 minat ascribunt
 āni. xxvj. fm̄ io/
 sep̄hū. r̄ eos q̄ se
 quunt trāslatoz
 hieronymi. **I**u
 dicit aut. xij. qz
 vñ erat sanlon.
 cccix. yr p̄z per
 m̄grm̄ i bystozis
 quibz additis. xl
 annis heli. r̄ xij. samuelis. habent. cclij. ab initio ve
 ro reguz sequēdo cōputatoz cōmūne que sauli. xx. an
 nos attribuit vsq̄ ad primū annū achaz. scdm̄ trāsla
 tionem hieronymi non inueniunt nisi anni. cccxxix.
 qui faciunt sexcentos nonaginta ānos. tamen in chro
 nicis no s̄tris non concordamus cuz ista computatio
 ne annozum propter rationes ibi positas quas recit
 tare nimis esset prolixum. **Ca. XXIII.**

Ddez tempore nō
 nulli s̄byllam ery
 thream vaticinatā
 ferūt. **S**ibyllas aut varro p
 dit plures fuisse non vnam

Ddez tempore rē. **I**n hoc capitulo agit de si
 bylla erythrea. et est notabile capitulum. nec di
 diger expositio.

Eridē tps cyrus rex persaz q̄ etiā chal
 p deis t assyrijs ipabat: relaxata aliquan
 ta captiuitate iudeoz: q̄nq̄ginta milia
 hoim ex eis ad istaurādū tēpluz regredi fecit.
A q̄b t m̄ p̄ma cepra fundamina t altare p̄stru
 ctū ē. Incurstantib⁹ at hostib⁹ neq̄q̄ p̄gredi e
 difcando yalueſt. dilatūq̄ op⁹ est vsq̄ ad da
 riū. Per idē tps etiā illa sūt gesta q̄ p̄sc̄pta sūt
 in libro iudith: quē sane in canone sc̄pturaz iu
 deino recepisse dicūt. Subdario ḡ rege p̄laz
 ipletis septuaginta ānis q̄s hieremias p̄pha p̄
 dixerat: reddita ē iudeis soluta captiuitate li
 bertas: regnāte romāoz septio rege tarq̄nio.
Quo expulso etiā ipi a regū suoz dñatiōe libe
 ri eē ceperūt. Usq̄ ad h̄ tps p̄phas habuit po
 pul⁹ israel: q̄ cū multi fuerint: paucoz t apd iu
 deos: t apud nos canonica scripta fr̄inentur.
 de q̄bus me aliq̄ posturaz p̄misi i h̄ libro cū clau
 derē supiozē: qd̄ iā vido eē faciēdū. **Ca. XXVII**
Empa iḡ: eoz vt possim⁹ adūtē i an
 teriora paululū recurrā. In capi
 te libri osee p̄phete q̄ p̄m⁹ in duodeci
 ponit: ita scriptū ē. Verbū dñi qd̄ factū ē ad o
 see i dieb⁹ ozie: ionathā t achaz: t ezechie f̄gū
 io ḡ rege p̄ iuda. Amos q̄s in dieb⁹ ozie regis p̄phasse se
 scribit. Addit etiā hieroboā regē israel q̄ p̄ col
 de dies fuit. Nec nō eſaias fili⁹ amos siue sup̄
 dicti p̄phe: siue qd̄ magi p̄hibet alteri⁹: q̄ nō p̄
 pheta eodē noīe vocabat: eodē reges q̄tuoꝝ
 q̄s posuit osee i capite libri sui ponit: q̄z dieb⁹
 se p̄phasse ploq̄tur. Micheas etiā eadē siue p̄
 phetie cōmēozat tpa p̄ dies osee. Nā tres q̄ se
 quūt reges noīat: q̄s t osee noīauit. Joathan
 t achā t ezechia. Hi sunt q̄s eodem tēpe sūt p̄
 phetasse ex eoz litteris inuenitur. His adiun
 gitur ionas eodez ozia rege regnante t iobel
 cum iam regnaret ioathan qui successit ozie.
Sed istorum prophetaz duoz tempora i chro
 nicis non in eozum libris potuimus inuenire.
 quoniam de suis diebus tacent. Tēdunt aut̄
 hi dies a regelatioꝝ p̄ca siue supioꝝe auentino
 vsq̄ ad regē romulū iā romanū vel etiā vsq̄ ad
 regni p̄mor: dia successoris eius nume pompilij
Ezechias quippe rex iuda ad eius tempa vsq̄
 regnauit: ac p̄hoc per ea tpa isti velut fontes
 prophetie pariter eruperunt: q̄n regnuz defec̄
 assyrioz: cepitq̄ romanoꝝ: vt sc̄z quēadmodū
 regni assyrioz p̄rimo tpe extitit abraam: cui p̄
 missiones aptissime fierent in eius semine bñ
 dictionis omniū gentium: ita in occidentalis
 babylonis exordio: qua fuerat christus impe
 rante regnaturus: in quo impleverunt illa pro
 missa oracula prophetaz: non solū loquentiū
 verū etiā scribentiū in tante rei future testi

moniū soluerent. **L**uz em̄ prophete nunq̄ se
 re defuissent populo israel ex quo ibi reges eē
 ceperūt: in vsu tantū modo eoz fuisse nō gē
 tium. Quando autē scriptura manifestius p̄
 phetica condebat que gentibus quādoq̄ p̄ro
 ddesse: tunc oportebat incipere: quando con
 debat h̄ ciuitas q̄ gētib⁹ iparet. **Ca. XXVIII**
See iḡ p̄pha q̄to p̄fundius q̄dez
 loquit: tanto operosius penetratur.
Sz aliquid inde sumēdū est: et hic ex
 nostra promissione ponendū. Et erit inquit in
 loco quod dictū est eis. Nō popul⁹ me⁹ vos: vo
 cabunt t ipi filij dei viui. Hoc testimoniū p̄phe
 ticū de vocatiōe p̄ligentiū: q̄ p̄ri⁹ nō p̄inebat
 ad deū: etiā apli intellexerūt. Et qz ipē q̄ p̄ls
 gentiū spiritualiter est in filijs abrae: ac p̄hoc re
 cte dicitur israel: p̄pterea sequit̄ t dicit. Et eō
 gregabunt filij iuda: t filij israel in idipm: t po
 nent sibi principatū vniū: t ascendent a terra.
Hoc si adhuc velimus exponere: eloquiū p̄phe
 tici obtundet sapor. Recolat̄ tū lapis ille ḡgu
 laris: t duo illi parietes: vnus ex iudeis: alter
 ex gentibus: ille nomie filioꝝ iuda: iste nomie
 filioꝝ israel eidē vni principatui suo in idipm
 initentes: t ascendentes agnoscant in terra.
Istos autē carnaliter israelitas: q̄ nūc nolūt cre
 dere in xpm̄ postea credituros: i filios eoz: nā
 vtiq̄ isti i suū locū moriēdo trāsibūt: idē p̄pha
 testat dicēs. Quā dieb⁹ multis sedebūt filij is
 rael sine rege: sine p̄cipe: sine sacrificio: sūi al
 tari: sine sacerdotio: sine māifestatiōib⁹. Quis
 nō videat nūc sine istis eē iudeos? Sz qd̄ aditū
 gat audiam⁹. Et postea inq̄t reuertēt filij isra
 el t inq̄rēt dñm̄ deū suū: t dauid regē suū: t stu
 pescēt in dño t in bōis ipi⁹ in nouissimis dieb⁹.
Nihil ē ista p̄phetia māifesti⁹: q̄ dauid regis no
 mie significat⁹ intelligit̄ xps: q̄ fact⁹ ē sicut dic̄
 apls ex semie dauid fm̄ carnem. P̄nūciauit
 iste propheta etiā tertia die christi resurrectio
 nem futurā: sicut eā p̄phetica altitudine p̄nun
 ciari optebat: vbi ait. Sanabit nos post biduū
 t in die tertio resurgemus. Scdm̄ hoc em̄ nob̄
 dicit apostolus. Si confurrexistis cū xpo: que
 sursum sunt querite. **A**mos quoq̄ de reb⁹ ta
 libus sic prophetat: P̄para inquit te vt iuo
 ces deū tuū israel: quia ecce ego firmans toni
 truum: t creans spm̄: t annuncians in hoibus
 xpm̄ suū. Et in alio loco. In illa die inq̄t resu
 scitabo tabernaculū dauid qd̄ cecidit t reedifi
 cabo que ceciderūt ei⁹: t desiructa ei⁹ resusc
 tabo: t reedificabo ea sic dies sc̄li: ita vt exqui
 rant me residui hoim: t oēs gentes in quib⁹ in
 uocātū est nomen meū sup̄ eos dicit dominus
 faciens hec.

*re p̄he illt
 q̄ nō t m̄ po
 pulo p̄ri
 sed etiā gen
 tibus salutes
 p̄phētabāt
 Nota q̄ re
 gnū assyrio
 rum defectit
 āno. xxvij.
 regis auen
 tino.
 Osee. j.
 Ibidem.*

Saias ppha nō est in libro duodecim pphaz: qui ppter ea dicunt minores: quia sermōes eorū sunt breues: in eorū compatione qui maiores ideo vocant: qz proluxa volumina cōdiderunt. Ex qbus est hic esaias: quē ppter eadē pphetie tpa subiungo supradictis duobus. Esaias ergo in illa q̄ iniqua arguit: et iusta p̄cipit: et peccatori populo mala futura p̄dixit etiā de xpo et ecclesia: hoc est de rege et ea quā cōdidit ciuitate: multo plura q̄ ceteri pphauit: ita vt a qbusdam euāgelista q̄ ppha poti⁹ diceret. **S**z propter rōnē opis terminādī: vnū de multis h̄ loco ponā. Ex p̄sona q̄ppe dei patris loquēs. **E**cce inquit intelligit puer meus: exaltabit et gloriabit valde: quē ad modū stupefēt sup te multi: ita gloria p̄iuuabit ab hoibus species tua: et gloria tua ab hoibus: ita mirabunt gētes te super eū: et cōtinebunt reges os suum: qm̄ qbus nō ē annūciatū de illo videbūt: et qui non audierunt intelligēt. **D**ne q̄s credidit auditui n̄fo: et brachiū dñi cui reuelatū est. Annūciabit mus corā illo vt infirm⁹: vt radix in terra sitiēt: nō est species illi neqz gloria: et vidim⁹ euz et nō habebat speciē neqz decorē: sed species ei sine honore deficiens: p̄ om̄ib⁹ hoibus. Homo in plaga posit⁹: et sciens ferre in firmitatē: quoniam auersa est facies ei⁹: ihonorat⁹ est: nec magni existimat⁹ est. **H**ic pctā n̄ra portat: et p̄ nobis dolet: et nos existimauim⁹ illum esse in dolore et i plaga et in afflictioe. **I**pe autē vulneratus ē ppter iniquitates n̄ras: et infirmat⁹ est ppter peccata n̄ra. **E**ruditio pacis n̄re in eo: liuore eius nos sanati sum⁹. **O**m̄es vt oues errauim⁹: hō a via sua errauit: et dñs tradidit illū p peccatū n̄ris: et ipse ppter quod afflictus est: nō aperuit os. **E**t ouis ad imolandū duct⁹ est: et vt agnus ante eum qui se tonderet sine voce: sic nō apuit os suū. **I**n humilitate q̄ppe iudiciū eius sublatū ē: generationē ei⁹ q̄s enarrabit. **Q**m̄ tollet de terra vita eius. **A**b iniquitatib⁹ populi mei duct⁹ est ad mortē: et dabo malignos pro sepultura eius: et diuites p morte sua: qm̄ iniquitatem nō fecit: nec dol⁹ inuent⁹ est in ore suo: et dñs vult purgare eū de plaga. **S**i dederit⁹ p peccato aīam vestrā: videbit⁹ semē longeuum et dñs vult auferre a dolore aīam eius: ostēdere illi lucē: et formare intellectū: iustificare iustū bñ seruientem plurib⁹: et peccata eorū ipse portauit. **P**ropterea ipse hereditabit plures: et fortū diuidet spolia: ppter qd̄ tradita ē ad mortē anima eius: et inter iniquos estimat⁹ est: et ipse peccata multorū portabit: et ppter pctā eorum traditus ē. **H**ec de xpo: **I**n vero de ecclia qd̄ se

Esa. 52.

Esaie: 53

Ibidem.

Ibidem.

Cla. XXIX
quis audiamus. **L**etare sterilis inquit q̄ nō parit. **E**rumpe et exclama que nō parit: qm̄ multi filij deserte magis q̄ eius que habet virū. **D**ilata locū tabernaculi tui: et palos caularum tuarū fige. **N**oli parcere: plōga fomiculos tuos: et palos tuos conforta. **A**dhuc in dexterā et sinistrā partem extende: et semen tuū hereditabit gentes: et ciuitates desertas inhabitabis. **N**e timeas qm̄ confusa es: neqz reuerearis: quia exprobrata es: qm̄ cōfusionem eternā obliuisceris: et opprobriū viduitatis tue nō eris memor: quoniam amōnis faciens te: dñs sabaoth nomen eius: et qui eruit te ipse deus israel vniuerse terre vocatur: et cetera. **V**erū ista sint satis: et in eis sūt exponenda nōnulla. **S**ed sufficere arbitror: quia ita sunt apta: vt etiā inimici intelligere cogantur inuiti.

Esa. 54.

Cla. XXX

Icheas ppheta christum in figura pomens cuiusdam magni montis hec loquit. **E**rit in nouissimis diebus manifestus mons dom⁹ dñi: p̄parat⁹ super vertices montiū: et exaltabit sup colles: et festinabūt ad eum plebes: et gentes multe ibūt et dicent. **V**enite ascendamus ad montē dñi et in domū dei iacob: et ostendet nobis viā suā: et ibimus in semitis eius: quia ex syon p̄cedet lex: et verbum dñi de hierusalem: et iudicabit in plebes multas: et redarguet gentes potentes vsqz in longinquū. **P**redicens iste ppheta: et locū in quo natus est xps. **E**t tu inquit bethleē domus effrata nequaquā minima es vt sis in milibus iude: ex te mihi p̄dicit dux vt sit in p̄ncipē israel et egresus eius ab initio: et ex diebus eternitatis: propterea dabit eos vsqz ad tps quo parturēs pariet: et residui fratres eius cōuertent ad filios israel: et stabit et videbit: et pascet gregem suum in virtute dñi: et in honore nois dñi dei sui erūt qm̄ nūc magnificabit vsqz ad summū terre. **J**onas autē ppheta nō tam sermōe xpm̄ q̄ sua q̄dam passiōe pphetauit: p̄fecto aptius q̄ si ei⁹ mortem et resurrectionem voce clamaret. **E**t qd̄ n̄ except⁹ ē ventre beluino et die tertio reditus: nisi vt significaret xpm̄ de p̄fundo inferni die tertio rediturū. **J**ohel oīa q̄ pphat multis verbis cōpellit exponi: vt q̄ p̄tinēt ad christum et ecclesiā dilucescant. **U**nū tñ qd̄ etiam apli cōmemorauerūt qm̄ in cōgregatos credētes spū sanctus sicut a xpo p̄missus fuerat descendit super venit: nō p̄mittā. **E**t erit inquit post hec: et effundā de spū meo sup oēm carnē: et pphetabūt filij v̄ri et filie v̄re: et seniores v̄ri somnia somniabūt: et iuuenes v̄ri visa videbūt: et q̄dem in fuos meos: et ancillas meas: in illis diebus effundam de spiritu meo.

Ibidem.

Ibidem.

Jone: 2

Actuū: 2

Johel: 2

Cla. XXXI

Res prophete de miorib' abdias: nau
 t abachuc: nec sua tpa dicunt ipi: nec in
 chronici eusebij t hieronymi qm ppha
 uerint iuenit. Abdias quidē posit' ē ab eis cū
 michea: s' nō eo loeoybi norant tpa: qm miche
 am pphasse ex ei' lris pstat qd errore negligē
 ter describentū labores alienos existio conti
 gisse: Duos xō alios cōmemoratos in codici
 bus chronicoz q's habuim' nō potuimus iue
 nire: tū qz in canone cōtinent: nec ipi opo: tet
 p'reant a nobis. Abdias qm nū ad scripturaz
 eius attinet oim b: cuiusm' pphaz aduersus
 hydumeā gentē loquit scz esau yni' ex duob'
 geminis filijs isaac nepotib' abrae: maioris il
 lius reprobati. Porro si hydumeā mō locutio
 nis q' intelligit a pte totū accipiam' positā esse
 pro gentib': de xpo agnoscere possum' qd ait
 inter cetera: In montē autē syon erit sal' t erit
 sanctū. Et paulopost in fine ipsius prophetie:
 Et ascendent inquit saluati ex mōte syon: vt
 defendāt montē esau t erit dño regnū. Appa
 ret q' p'e id eē cōpletū: cū saluati ex mōte syō:
 id ē ex iudea credentes in xpm q' p'cipue agno
 scunt apli: ascēdēt vt defenderēt nomē clau
 Quō defendēt: nisi p' euāgelij p'dicationē sal
 uos faciēdo cos q' crediderūt vt eruerent de
 p'rate tenebray: t trāsferēt i regnū dī: Quos
 p'nter exp'ssit addēdo: et erit dño regnū. Dōs
 em syon iudeā significat: vbi futura p'dicta ē:
 salus t sanctū qd ē xps iesus. Dōs xō esau hy
 dumea ē p' quā significata ē ecclia gentiū qm az
 defenderūt sic exposui saluati de mōte syō vt
 esset dño regnū. Hoc obscurū erat asq' fieret
 s' factū q's nō fidelis agnoscat: Nam xō ppha
 imo pillū de': Exterminabo iqt sculptilia t cō
 flatilia ponā sculpturā tuā: qz ecce veloces su
 per mōtes pedes euāgelizātis t ānūciāt' pa
 cem. Lebra iuda dies festos tuos: redde vo
 ta tua: qz iā nō adijciēt vltra: vt trāsceāt in ve
 tustatē: cōsumatū ē: cōsūptū ē: ablatu ē. Ascē
 dit q' insufflat in faciē tuā: eripēs te ex tribula
 tiōe. Quis ascenderit ab inferis: t insufflaue
 rit in faciē iude: s' ē iudeoz discipuloz spm re
 colit sanctū: q' meminit euāgelij. Ad nouū ei
 testamētū p'tinēt: qz dies festi ita spiritaliter i
 nouant vt i vetustatē trāsire nō possint. Porro
 p' euāgelij ex'miata sculptibilia t p'flatilia: id
 ē idola deoz falsoz: t obliuioi tanq's sepulture
 tradita iā videm': t hāc etiā in hacre pphetiā
 cōpletā eē cog'scim'. Abacuc d' q' alio q's de xpi
 aduētū q' futur' erat intelligit dice: Et respon
 dit dñs ad me et dixit: Scribe visū ap'e i buxo
 vt assequat q' legit ea qz adhuc visio ad tps: et
 oriet in fine: t nō iuacuū ibit: si tardauerit su

stine est: qz veniēs viciet: t nō morabit. **Ca. XX**
 Horatiōe autē sua cū cārico: cui **XII**
 i nisi xpo dño dicit: Dñe audiui auditio: **Abac. 3.**
 nez tuā t timui: domine p'sideraui opa
 tua t expaui: qd n. s' ē: nisi p'ecognite noue ac
 repētine salutis hoim ineffabilis admiratio?
 In medio duoz aialiū cog'sceris: qd ē nisi aut
 in medio duoz testamtoz: aut i medio duozū
 latronū: aut in medio moyli t helic cū eo i mō
 te sermocinātiū? Dū appropiquāt āni cog'sce **Mat. 17.**
 ris: i aduētū tps oñderis: s' qz p' se p'tz nō ē ex
 ponendū. Qd xō sequit exponendū: in eo dū
 p'turbata fuerit ania mea: in ira miscōie meoz
 eris: qd ē nisi q' iudeos in se trāsfigurauit d' q'rū
 gēte fuit: q' cū magna ira turbati crucifigerēt
 xpm: ille misericōdie meoz dixit **Mat. 18.** i g'sce illis
 qz nesciūt qd faciūt. De' de theman veniet: t
 sanct' de mōte ymbroso: t p'den so. Qd h' dñm
 ē de themā vciēt: ali' it' p'ta t sūt ab austro vt
 ab africo: p' qd significat meridies: i. feruoz ca
 ritatis t splendor vitaiis. Boniē xō ymbro
 suz atqz p'den sū: q'uis multis mōis possit itelli
 gi: libenti' acceperī scpturaz altitudinē dina
 rū: q' p'phatus ē xps. Multa ibi q' p'e ymbro
 sa atqz p'dēsa sūt: q' mentē q'rētes exerceāt. In
 de aut veniet: cū ibi eū q' itelligit iuenit. Opuit
 celos xrus ei': t laudis ei' plena ē fra: qd ē nisi
 qd etiā in psalmo d'r. Exaltare sup celos deus
 t sup oēm trā gloria tua: Splēdo: ei' vt lumē **P's. 107.**
 erit: qd ē nisi fama ei' credētes illū inabit: cor
 nua in māib' ei' sūt: qd ē nisi tropheū crucis?
 Et posuit caritatē firmā fortitudinis sue: nec
 exponendū ē. An faciē ei' ibit verbū: t pdiet i
 cāpū post pedes ei': qd ē nisi q' t antea q' huc
 veniret p'nūciatus ē: t postea q' hīc reūsus est
 annūciat' ē: Stetit t fra cōmota ē: qd ē nisi q'
 stetit ad subueniendū: t fra cōmota ē ad cre
 dendū: Respexit t tabuerūt gētes: s' ē misē
 tus ē: t fec' p'los penitētes. Cōtriti sūt mōtes **Abac. 3.**
 violētia: s' ē vim faciētib' miraculis: elatozum
 p'rita ē supbia. Defluerūt colles eternals:
 s' ē hūiliati sūt ad tps: vt erigerent i eternum.
 Ingressus est nos ei' p' laborib' vidi: s' ē: nō s'i
 ne mercede est nitat' laborē caritat' asq' xpi **La**
 bernacula etiopū expauescēt: et tabernacula
 tre madiā: s' ē gētes repēte p'territe nūcio mi
 rabiliū tuoz: etiā q' nō sūt in iure romāo: erūt
 in p'lo xpiano. Nūqd in flumib' irat' es dñe:
 aut i flumib' furor tu' vel i mari p'tus tuus?
 Hoc iō dictū ē: qz nō venit nūc vt iudicet mū **Job. 3.**
 dū: s' vt saluet mūd' p' ipm. Qui ascēdes sup
 eq's tuos: t eq'tatio tua sal': s' ē euāgeliste tui **Abac. 3.**
 portabūt te: qz regunt a te: t euāgelij tuū sa
 lus ē eis q' credūt in te. Intēdēs intēdēs arcū **Ibidem.**

Abdie .j.
 Ibidem.
 Ibidem.
 Naum .j.
 Naum .2.
 Abac .2.

Liber

tuū sup scepra: dicit dñs: h̄ ē cōmiseris iudici
um tuū etiā regib⁹ fre. **Flumib⁹** scindet fra: h̄
ē in fluentib⁹ sermonib⁹ pdicantiū te apient ad
Jobel. 2. cōstitendū hoīm corda quib⁹ dictū ē: **Scindite**
corda vestra. ⁊ nō vestimēta vestra. Quid est
videbūt te ⁊ dolebūt: p̄li nisi vt luendo sint be
ati. Quid ē: disp̄gēs aq̄s incessu: nisi ambulā
do in eis q̄ te vsq; quaq; annūciant: hac atq; il
lac disp̄gis fluenta doctrine. Quid ē: abyssus
dedit vocē suā: An p̄fūditas cordis hūani qd
ei videret ex̄p̄sit: Altitudo phārasie suctanq;
versus supioris ē expositio: altitudo ei ē abyssus.
Qd aut ait phārasie sue: subaudiendū est
vocē dedit: h̄ ē qd dixim⁹ qd ei videret ex̄p̄sit.
Phārasia q̄ppe visio est quā nō tenuit: nō ope
ruit: s̄ p̄fūdēdo eructauit. **Eleuat⁹** ē sol ⁊ lūa ste
tit in ordie suo: h̄ ē ascēdit x̄ps in celū: ⁊ ordia
ta ē ecclia s̄ rege suo. In lucē iacula tua ibūt
h̄ ē nō in occultū: s̄ in manifestū: x̄ba tua mit
tent. In splendorē choꝝuscatōis armoz tuoz
s̄baudiendū ē: iacula tua ibūt. **Dixerat ei suis**
Que dico vob in tenebris dicite in lumie. In
comiatiōe miorabis frā. i. cominatio hūiliab
hoies. Et in furore deijcies gētes: qz eos q̄ se
exaltāt vindicando collides. **Existi in salutē**
p̄li tui vt saluos faceres x̄pos tuos: misisti in
capita iniquoz mortē: nihil hoz ē exponendū.
Excitasti vincula vsq; ad collū. Et bōa h̄ p̄fit
intelligi vincula sapie: vt vinciant pedes i cō
pedes ei: ⁊ collē in torquē ei. **Precidisti i stu**
pore mētis: s̄baudiam⁹ vincula. Excitauit em̄
bona: p̄cidit mala. **De quib⁹ ei dicit: Dirupisti vi**
cula mea: ⁊ h̄ in stupore mētis. i. mirabilis. Ca
pita potentiū mouebunt in ea: scz admiratio
ne. **Adaperiet morsus suos: sic edēs paup̄i ab**
sconso. Potētes em̄ qdā iudeoz veniebāt ad
dñm facta ei ⁊ verba mirati: ⁊ esurientes pa
nē doctrine manducabāt absconse. p̄pter metuz
iudeoz: sic eos p̄didit euāgelii. **Et imisti in**
mare cōs tuos turbātes aq̄s multas: q̄ nihil
sūt aliud q̄ p̄li multi. Nō em̄ alij timore p̄uer
terent alij furore pleq̄rent: nisi oēs turbaren
tur. **Obscruaui ⁊ expaui venter me⁹ a voce**
oratiōis labioꝝ meoz. Et introiuit tremor in
ossa mea: ⁊ subtus me turbata ē hitudo mea.
Intēdit in ea q̄ dicebat: ⁊ ipe sua in oratiōe est
pterritus: quā p̄phetice fundebat: ⁊ in q̄ futu
ra cernebat. Turbatis em̄ p̄lis multis vidit i
minentes ecclesie tribulationes: p̄tinuoq; se
Rom. 12. mēbrū ei⁹ agnouit atq; ait. **Requiescā in die tri**
bulatiōis: tāq; ad eos p̄tinēs q̄ si spe gaudētes
Xba. 3. i tribulatiōe patietes. **Ut ascēdā inqt ad p̄lm**
pegrinatiōis mee. **Recedēs vtiq; a p̄lo mali**
gno carnalis cognatiōis mee nō pegrināte in

hac fra neq; sup hā patriā req̄rēte: qm̄ ficus in
quit nō afferret fruct⁹: ⁊ nō erūt natiuitates
in vineis mentiet op⁹ oliue: et cāpi nō facient
escā. **Defecerūt ab esca oues: ⁊ nō supsūt in p̄**
sepib⁹ boues. **Vidit eā gentē q̄ x̄pm fuerat oc**
cisura: vbertatē copia x̄piritaliū pditurā: q̄s p̄
frenā fecūditatē moꝝe p̄phetico figurauit. et
qz irā dei talē p̄p̄rea passa ē illa gēs qz dei igno
Rom. 10.
rās iusticiā suā voluit p̄tinē: iste p̄tinuo: Ego
Aba. 3.
aut inqt in dñō exultabo: gaudebo in deo salu
tari meo: dñe de⁹ x̄r⁹ mea statuit pedes meos
i p̄sumationē: sup excelsa iponet me vt vicaꝝi
cātico ei⁹. i. illo cātico d̄ q̄ filia qdā dñr i psalmo
Statuit sup petrā pedes meos: ⁊ direxit gref
Ps. 39.
sus meos: ⁊ inisit in os meū cātīcū nouū: hym
nū deo n̄rō. Ipe ḡ vincit in cātico dñi q̄ plac
2. Lof. 10
in ei⁹ laude nō sua: vt q̄ gloriat in dñō gloriē.
Abeli⁹ aut mibi vident qdā codices h̄re: gau
debo in deo iesu meo q̄s h̄i q̄ volētes id latie po
nere: nomē ipm nō posuerūt: qd ē nob amicit⁹
⁊ dulci⁹ nominare. **La. XXXIII**
Jeremias p̄pheta de maiorib⁹ ē sic
h̄
esaias: nō de minorib⁹ sic ceteri de q̄
rū scriptis nōnulla iā posui. Prophe
Hiere. 1.
rauit aut regnāte iosia in hierlū: ⁊ apd roma
nos anco marciō: iā p̄pinquāte captiuita
te iudeoz. Tetēdit aut p̄phetiā suā vsq; ad qn
tū mēsem captiuitatis: sic in ei⁹ lris iuenit So
phonias aut vn⁹ de minorib⁹ adiūgē ei. Ham
⁊ ipe. in dieb⁹ iosie p̄phetasse se dicit h̄ q̄sq; nō
Soph. 1.
dicit. Probauit ḡ hieremias nō solū anci marci
veruetiā tarq̄nū p̄fici p̄tib⁹: quē romāi habue
rūt qntū regē. Ipe ei qm̄ ē illa captiuitas facta
regnare iā cepat. Prophetās aut de x̄po hie
remias. Sp̄s inqt oris n̄rī dñs x̄ps captus ē i
ptis n̄rīs: sic breuē ondes ⁊ dñm n̄rū x̄pm et
passum eē p nob. Itē alio loco. Hic de⁹ me⁹ in
quit: ⁊ nō estimabit alter ad eū: q̄ iuenit omnē
viā p̄uidētie: ⁊ dedit eā iacob puero suo: ⁊ isrl
dilectō suo: post h̄ in terr̄ visus ē: ⁊ cū hoib⁹ cō
uerlat⁹ ē. Hoc testimoniū qdā nō hieremie s̄
scribe ei⁹ attribuūt: q̄ vocabat̄ baruch: s̄ hie
mie celebrat⁹ habet. Rursus idē p̄pha de ipo
Ecce inqt dies veniūt ait dñs: ⁊ suscitabo da
Hiere. 23
uid germē iustū: ⁊ regnabit rex ⁊ sapiēs erit: ⁊
faciet iudiciū ⁊ iusticiā in terra. In dieb⁹ illis
saluabit iuda: ⁊ isrl habitabit p̄sident: ⁊ hoc
ē nomē qd vocabūt eū: dñs iust⁹ n̄r. De voca
tione aut gentiū q̄ futura fuerat: ⁊ eā nūc i ple
Hiere. 16
tam cernim⁹: sic locuz ē. Dñe de⁹ me⁹ ⁊ resu
gū meū in die maloz ad te gētes veniēt ab ex
tremo terre ⁊ dicēt. Vere mēdacia coluerunt
p̄res n̄rī simulacra: ⁊ nō ē in eis vtilitas. Quia
vero nō erāt eū agniti iudei a qb⁹ eū ⁊ occi

di optebat: sic idē ppha significat. Graue cor p oia z hō ē: z qs cogit eū: hui' ē etiā illd qd in libro septimodecimo posui de testamēto nouo: cui' est mediator xps: ipse q̄ppe hieremias ait.

Hiere. 31. Ecce dies veniūt dicō dñs: z p̄sumabo sup domū iacob testamētū nouū: z cetera q̄ ibi legunt: Sophonie autē pphē q̄ cū hieremia pphabat

Soph. 3. hec p̄dicta interi de xpo imponā. Expecta me dicō dñs in die resurrectionis mee in futurū: q̄a iudiciū meū vt p̄gregē gentes z colligā regna

Et itez. Horribilis inq̄t dñs sup eos: z extimabit oēs deos fr̄e: z adorabit eū vir de loco suo omēs in sūle gentiū. **Et paulo post.** Tūc inq̄t trāsuertā in populos liguā: z p̄genies eius vt omēs iuocent nōmen dñi: z seruiāt ei s̄b vno iugo. a finib' fluminū ethiopiae afferent mibi hostias. in illo die nō p̄funderis ex oib' adiuuentiōib' tuis q̄s ipse egisti p̄tra me. q̄ tūc auferā abs te p̄uitates iniurie tue. z iā nō aduycies vt magnificeris sup montes sanctū meū. z s̄brelinquā in te populū mansuetū z hūilez. z verebunt in noīe dñi. q̄ reliq̄ fuerit israel.

Roma. 9. Etate. 10. He sūt req̄e de quib' alibi pphat. qd̄ apostol' etiā cōmemorat. Si fuerit nūer' filioz israel sicut harena maris: reliq̄e salue fiet. De q̄ppe i xpm illi' gentis reliq̄e crediderūt. **Ca. XXXIII.**

¶ Ipa poro captiuitate babilonie daniel z ezechiel pphauerūt p̄us aliū scz duo ex pphetis maiorib'. Quoz daniel etiā tps q̄ ventur' fuerat xps atq̄ passur' nūero diffiniuit annoz qd̄ longū ē cōpurādo mōstrare. z ab alijs factitatū ē añ nos. De potestate x̄o ei' z gloria sic locut' est. Videbā in q̄t in visu noctis. z ecce cū nubib' celi fili' hoīs veniens erat. z vsq̄ ad vetustū diez puenit i p̄spectu ei' p̄lat' est z ipi dat' est p̄ncipat' z honor: z regnū. z omēs populi. trib' z lingue ipsi seruient. Potestas ei' p̄tās p̄petua q̄ nō trāsbibit: z regnū ei' qd̄ nō corumpet. Ezechiel q̄z more pphetico p̄ dauid xpm significās. q̄z carnem de dauid semie assūpsit. p̄p̄ quā formaz serui q̄ fact' est hō etiā seru' dei d̄r: idez dei fili' sic eū pphetando p̄nūciat ex p̄sona dei patris

Et suscitabo inq̄t sup pecōza mea pastōrē vñū q̄ pascat ea. seruū meū dauid. z ipse pascet ea z ipse erit his in pastōrē. Ego autē dñs ero cis in deū z seru' me' dauid p̄nceps in medio eozū: ego dñs locut' sū. Et alio loco Et rex inq̄t vñ' erit oib' i perās: z nō erūt vltra due gētes: nec diuidenē ampl' in duo regna: neq̄ polluenē vltra in idolis suis: z ab omiatiōibus suis: z i cūctis iniq̄tatib' suis: z saluos eos faciā d̄ vni uers' sedib' suis in qb' peccauerūt: z mūdabo eos: z erūt mibi p̄pls: z ego ero illis de' : z fu'

Eze. 34. me' rex dauid sup eos: z pastōr vñ' erit omni um eozum. **Ca. XXXV.**

Ibid. 37. Erāt tres miores pphē q̄ pphauerūt i fine captiuitat' : agge' : zacharias mala chias. q̄z agge' x̄p̄z z ecclia hac apti' bre uitate pphetat. Hec dicō dñs ex̄erit uū Adhuc vñ' modicū: z ego cōmouebo celū z trā z mare z aridā: z mōuebo oēs gētes: z veniet desiderat' cūctis gētib'. Hec ppheta p̄tiaz cōpleta cernit: p̄tū sperat in fine cōpleda. Douit cū celū āgeloz z lidez testimo: q̄n incarnatus ē xps. Douit trā ingēti miraculo de ip̄o x̄ginis p̄tū. Douit mare z aridaz z in isulīs z in orbe toto xps ānūciat. Ita moueri oēs gētes videmus ad fidē. Iā x̄o qd̄ sequit'. Et uiet desiderat' cūctis gētib': de nouissimo eius expectat' aduētū. Ut em̄ desiderat' cēt z expectat' cūctis gētib': p̄us optuit eū dilectū eē credētib' Zacharias de xpo z ecclia. Exuita inq̄t valde filia syō: iubila filia hierlm: ecce rex tu' veniet tibi iust' z saluator: ipse paup' z ascendens sup asinū: z sup pullū filioz asine: z p̄tās ei' a mari vsq̄ ad mare: z a fluminib' vsq̄ ad fines fr̄e. hoc q̄n factū sit: vt dñs xps in itinē iumētō hui' gener' vterē in euāgelio legūt: vbi z h' ppheta cōmēorat ex p̄te: q̄tū illi loco sufficēvisum est. Alio loco ad ipm xpm in spū ppheticē loq̄ns d̄ remissioe peccatoz p̄ ei' sanguinē. Tu q̄s inq̄t in sanguie testamēti tui emisisti victos tuos de lacu in q̄ nō ē aqua. Quid p̄ hūc lacū velit itelligi: p̄nt diuersa sentiri: etiā fm rectā fidē. Di bi tū videt nō eo significari melius nisi hūane miserie sicca p̄funditatē quodāmod' z sterilez: vbi nō sūt fluēta iusticie: s̄ iniq̄tatis lutuz. De h' q̄ppe lacu etiā in psalmo d̄r. Et eduxit me de lacu miserie z de luto limi. Malachias pphetas eccliaz quā p̄ xpm iā cernim' p̄pagatā iudeis aptissime dic̄ ex p̄sona dei. Nō ē mibi volūtas in vob' z mun' nō suscipiā de manū vestra Ab ortu em̄ solis vsq̄ ad occasū magnū ē nōmē meū i gētib': z in oi loco sacrificabit' z offeret' noi meo oblatio mūda: q̄z magnū nomen meū i gētib' dicō dñs. Hoc sacrificiū p̄ sacerdotiū xpi fm ordinē melchisedech cū in oi loco a solis ortu vsq̄ ad occasū deo iā videam' offerri: sacrificiū autē iudeoz: q̄b' dictū ē. Nō ē mibi volūtas in vob: nec accipiā de māib' v̄ris minus: cessasse negare si p̄nt: q̄ adhuc expectat' aliū xpm: cū h' qd̄ pphetatū legit' z ipletū vidēt: ipleri nō potuerit nisi p̄ ipm. Dic̄ ei paulo post de ip̄o ex p̄sona dei. Testamētū meū erit cū eo vire z pacē: z dedi ei timorez vt me timeat: z a facie noīs mei reueret'. Lex v̄tatis erit in ore ip̄i: in pace dirigēs ābulabit me cū:

me' rex dauid sup eos: z pastōr vñ' erit omni um eozum. **Ca. XXXV.**

r Erāt tres miores pphē q̄ pphauerūt i fine captiuitat' : agge' : zacharias mala chias. q̄z agge' x̄p̄z z ecclia hac apti' bre uitate pphetat. Hec dicō dñs ex̄erit uū Adhuc vñ' modicū: z ego cōmouebo celū z trā z mare z aridā: z mōuebo oēs gētes: z veniet desiderat' cūctis gētib'. Hec ppheta p̄tiaz cōpleta cernit: p̄tū sperat in fine cōpleda. Douit cū celū āgeloz z lidez testimo: q̄n incarnatus ē xps. Douit trā ingēti miraculo de ip̄o x̄ginis p̄tū. Douit mare z aridaz z in isulīs z in orbe toto xps ānūciat. Ita moueri oēs gētes videmus ad fidē. Iā x̄o qd̄ sequit'. Et uiet desiderat' cūctis gētib': de nouissimo eius expectat' aduētū. Ut em̄ desiderat' cēt z expectat' cūctis gētib': p̄us optuit eū dilectū eē credētib' Zacharias de xpo z ecclia. Exuita inq̄t valde filia syō: iubila filia hierlm: ecce rex tu' veniet tibi iust' z saluator: ipse paup' z ascendens sup asinū: z sup pullū filioz asine: z p̄tās ei' a mari vsq̄ ad mare: z a fluminib' vsq̄ ad fines fr̄e. hoc q̄n factū sit: vt dñs xps in itinē iumētō hui' gener' vterē in euāgelio legūt: vbi z h' ppheta cōmēorat ex p̄te: q̄tū illi loco sufficēvisum est. Alio loco ad ipm xpm in spū ppheticē loq̄ns d̄ remissioe peccatoz p̄ ei' sanguinē. Tu q̄s inq̄t in sanguie testamēti tui emisisti victos tuos de lacu in q̄ nō ē aqua. Quid p̄ hūc lacū velit itelligi: p̄nt diuersa sentiri: etiā fm rectā fidē. Di bi tū videt nō eo significari melius nisi hūane miserie sicca p̄funditatē quodāmod' z sterilez: vbi nō sūt fluēta iusticie: s̄ iniq̄tatis lutuz. De h' q̄ppe lacu etiā in psalmo d̄r. Et eduxit me de lacu miserie z de luto limi. Malachias pphetas eccliaz quā p̄ xpm iā cernim' p̄pagatā iudeis aptissime dic̄ ex p̄sona dei. Nō ē mibi volūtas in vob' z mun' nō suscipiā de manū vestra Ab ortu em̄ solis vsq̄ ad occasū magnū ē nōmē meū i gētib': z in oi loco sacrificabit' z offeret' noi meo oblatio mūda: q̄z magnū nomen meū i gētib' dicō dñs. Hoc sacrificiū p̄ sacerdotiū xpi fm ordinē melchisedech cū in oi loco a solis ortu vsq̄ ad occasū deo iā videam' offerri: sacrificiū autē iudeoz: q̄b' dictū ē. Nō ē mibi volūtas in vob: nec accipiā de māib' v̄ris minus: cessasse negare si p̄nt: q̄ adhuc expectat' aliū xpm: cū h' qd̄ pphetatū legit' z ipletū vidēt: ipleri nō potuerit nisi p̄ ipm. Dic̄ ei paulo post de ip̄o ex p̄sona dei. Testamētū meū erit cū eo vire z pacē: z dedi ei timorez vt me timeat: z a facie noīs mei reueret'. Lex v̄tatis erit in ore ip̄i: in pace dirigēs ābulabit me cū:

Agg. 1.2

Ibidem.

Zach. 9.

Mat. 21.

Zach. 9.

Ps. 39.

Mat. 1.

Mat. 2.

et multos conuertet ab iniquitate: quoniam labia sacerdotis custodiet scientiam et legem in quibus ex ore eius quoniam angelus domini omnipotens est. Hec mirandum est quod omnipotens dei angelus dicitur esse christus iesus. Sicut enim seruus propter formam serui: in qua venit ad homines: sic et angelus propter euangelium quod nuntiavit hominibus. Haec et si grece ista ita interpretemur. et euangelium bona nuntiatio est: et angelus nuntius. De ipso quippe ite dicitur. Ecce mittam angelum meum: et praespiciet viam a facie mea: et subito veniet in templum suum dominus quem vos queritis et angelus testamenti quem vos vultis. Ecce veniet dicit dominus deus omnipotens et quis sustinebit diem introitus eius? Aut quis sistet in aspectu eius? Hoc locus primus secundum christum pronuntiavit aduentum. Primum scilicet de quo ait. Et subito veniet in templum suum dominus: id est in carne sua: de quo dicit in euangelio. Soluite templum hoc et in triduo resuscitabo illud. Secundum ubi ait. Ecce veniet dicit dominus omnipotens et quis sustinebit diem introitus eius? aut quis sistet in aspectu eius? Quod ait dixit dominus quem vos queritis: et angelus testamenti quem vos vultis: significauit utique etiam iudeos secundum scripturas quos legunt christum querere et velle. Sed multi eorum quos quaesierunt et voluerunt: venisse non agnouerunt: execati in cordibus suis precedentiibus meritis suis. Quod sane hic nominat testamentum vel super ubi ait. Testamentum meum erit cum eo: vel hic ubi cum dixit angelum testamenti. non uero proculdubio testamentum debemus accipere ubi semper: non uero ubi temporalia sunt promissa: quod pro magno hic habentes plurimi infirmi et deo uero talium rex mercede seruientes quoniam vident impios abundare turbant. Propter quod idem propheta ut noui testamenti beatitudinem eternam quam non dabit nisi bonis distingueret a veteris strena felicitate quam plerumque datur et malis. Ingrauastis inquit super me uerba uera dicit dominus et dixistis: in qua detrahimus de te. Dixistis. Quam est omnis qui seruit deo: et quod plerumque nobis quod custodiimus obseruationes eius: et quod ambulauimus supplicantes a facie domini omnipotens? Et nunc nos beatificamus alios et reedificamus omnes qui faciunt iniquum: et aduersari sunt deo: et salui facti sunt in oblocuti sunt: qui timebant dominum: unusquisque ad proximum suum: et auerterit dominus et audiuit: et scripsit librum memorie in conspectu suo eis qui timebant dominum: et reuerentem nomen eius. Per istum librum significatum est testamentum nouum. Denique quod sequitur audiamus. Et erunt mihi dicit dominus omnipotens in die quam ego facio in acquisitionem: et eligam eos sicut homo eligit filium suum seruientem sibi: et uertim et uidebitis in iustum et iniustum: et inter seruientem deo et non seruientem. Quoniam ecce dies ueniet ardens sicut cilibanus et concremabit eos: et erit omnis alienigena: et omnes facientes iniquitatem sicut stipula:

Mal. 3.

Job. 2.

Malach

Ibidem.

Ibidem.

Mal. 4.

la: et incendet illos dies qui adueniet: dicit dominus omnipotens: et non derelinquet eorum radicem neque sarmentum: et orietur uobis timoribus nomen meum sol iusticie: et sanitas in pennis eius: et exibitis: et exultabitis sicut vituli ex uinculis resoluti: et conculcabitur iniquos et erunt cinis sub pedibus vestris in die in quo ego facio: dicit dominus omnipotens. Hic est qui dicitur dies iudicii: de quo suo loco si de uo luerit loquemur uerius. Ca. XXXVI.

Est hos tres prophetas aggei: zachariam: malachiam: per idem tempus liberationis populi ex babilonica seruitute: scripsit etiam esdras qui magis rerum gestarum scriptor: et habitus quos prophetas: sicut est liber qui appellatur hester: cuius res gesta in laudem dei non longe ab his temporibus inuenitur: nisi forte esdras in eo christum prophetasse intelligendus est: quod inter iuuenes quidam orta questione: quid amplius ualere in rebus. cum reges unus dixisset: alter uinum: tertius mulieres que plerumque regibus imparerunt: idem tamen tertius ueritatem super omnia demonstraui esse uicticem. Consulto autem euangelio christum cognoscimus esse ueritatem. Ab hoc tempore apud iudeos restitutum templo non reges sed principes fuerunt usque ad aristobolum: quorum supputatio tempus non in scripturis sanctis quam canonice appellatur sed in alijs inuenitur in quibus sunt et machabeorum libri: quos non iudei sed ecclesia pro canonicis habet: propter quod unda martyrum passiones uehementes atque mirabiles: quod antequam christus uenisset in carne usque ad mortem prode lege certauerunt: et mala grauissima atque horribilia potul est.

Ca. XXXVII. Empe igitur nostrorum prophetarum quae iam scripta ad noticiam fere omnium gentium uenerunt: per biogenitum non duntaxat erat: quod etiam nomine uocarentur: quod cepit a samio pythagora: quod eo tempore quod iudeorum soluta est captiuitas cepit excellere atque cognosci. Alio quoque magis certi per bi post prophetas reperiri fuisse. Nam ipse socrates atheniensis magister omnium qui tunc maxime claruit: tenens in ea parte quod moralis uel actiua dicitur principatum: post esdras in chronicis inuenitur. Non multo post et plato natus est quod loge ceos socratis discipulos anteciret: quod si addamus etiam superiores quod non duntaxat per bi uocabantur: septem scilicet sapientes ac deinde philis...

cf dre 3

Job. 14.

Ampe igitur... nota quod de pythagora samio qui fuit princeps philosophorum grecorum italici: ut patet Augustini. viii. fuit autem ut beda annotat tempore cambysis. scilicet ceterum. anno post euerisionem hierusalem. Post esdras dicitur de esdra ut per ca. qd anorant in chronicis quod fuit circa principium regni artaxerxis septimi regis. Anno septimo secundum beda primo die scilicet mensis primi. Esdras sacerdos et scriba legis dei ascendit de babilonia cum episcopis regis.

z pma die ment
sis qn ei vct hie
rulfale. Artater/
ris ho ano. iij. na
tus e socrates. sz
xrv. ano eius dez
fm eusebiu fmo e
plimo celebrat
q ano mortu est
artaterces. post
que imediate re/
gnavit dari no
tbus rer pfarum
octauus.

C Post etiā zc
Plato ho nat e
ano. iij. hui da
rij fm eusebiu.

C Qui thaleti
zc. de thalere mi
lcho dictum e su
pra. ca. xxiij.

C Anariman/
dru zc. De anari
mandro z anari
mene dictu e su
pra. ca. xrv. Ana
ragoras auditor
fuit anaximenis
tpibus cyri vt in
chronic. anoraf

C Anq pytha
goras zc. De py/
thagoras dictu e
supra. ca. xrv.

C Theologi zc
De poetis tribus
theologicis or/
phco. lino z mu
seo vult aug q
fuerint p moy/
sen sz an tpa pro
phetaz. fm eniz
m grm i historis
fuerunt tpe gede
onis. muse aut
discipul ozphei
lin ho mgr ber/
culis.

C Isis porro
inachi zc. Ina
chus pmus argi
uou rex regnare
cepit. lx. ano era
tis isaac. Cui fi
lia isis. xl. anno
etar. iacobi egyptu
navigas vt
annotat a qbus/
dam quafda tra
didit eis litarum
apices.

C Isis porro
inachi zc. Ina
chus pmus argi
uou rex regnare
cepit. lx. ano era
tis isaac. Cui fi
lia isis. xl. anno
etar. iacobi egyptu
navigas vt
annotat a qbus/
dam quafda tra
didit eis litarum
apices.

cos q thaleti successerunt in
pserutada natura rez studii
um ei imitati. anaximadrū
scz z anaximenē z anaxago
ra aliosq nonullos anq py
tagoras pm phiam pntere
tur: nec illi pphas nros: vel
vniuersos tpm antiqtate p
cedūt: qn quidē thales post
quē ceteri fuerūt regnante
romulo eminuisse fertur: qn
de fontib israel in eis litteris
q toto orbe manarent pphe
tie flumē erupit. Soli igit illi
theologi poete ozphe lin
museus: z siqs ali apud gre
cos fuit: his pphetis hebzeis
qz scpta in aucte hēm: anis
repiunt pores. Sz nec ipi ve
rū theologi nrm moysen q
vni vey deū veracit pdica
uit: cui nūc scripta in aucte
canone pma sūt tpe puenē
rūt: ac p h qntuz ad grecos
attinet in qua ligualfe hui
seculi maxie floruerūt: nihil
hūt vñ sapientiā suā iactent
q religioē nra vbi vera sapia
ē: si nō supio: saltē videat an
tiqoz. Vex qd fatendū ē: nō
quidē in grecia: s in barbaris
gentib sic iā in egypto fue
rat an moyse nō illa doctri
na q illoz sapia diceret: alio
qn nō scptū eēt in libr scris:
moysen eruditū fuisse oī sa
piētia egyptioz: tunc vtiqz
qū ibi nat e z a filia pharao
nis adoptat atq nutritus:
etiā liberalit educat e. Sed
nec sapia egyptioz sapiam
pphaz nroz tpe antedē po
tuit: vñ qdē z abraā ppha fu
it. Quid aut sapie cē potuit
in egypto: anqz eis isis quaz
mortuā tāqz deā magnā co
lendā putauerūt lras trade
ret. Isis porro inachi filia fu
isse pdif: q pm regnare ce
pit argiuus qn abrae iā nepo
tes reperiuntur exorti.

C Ca. XXXVIII.

Am vero si longe antiqora repetam: z
an illd grāde diluuiū nē erat vtiqz noc

priarcha: quē ppham q nō imerito dixerit. Si
quidē ipa arca quā fecit: z in q cū suis euasit: p
phetia nroz tpm fuit. Quid enoch septim ab
adā: nōne etiā in canonica epla apli iude p
phetasse pdicat: qz scpta vt apd iudeos z apd
nos in aucte nō eēt: nimia fec antiqtas: pro
pter qd videbant hōda eē suspecta: ne profe
rent falsa pro veri. Nā z proferunt qdā q ipō
rū eē dicunt ab eis q pro suo sensu passiz qd vo
lūt credūt. Sz ea castitas canonis nō recipit:
nō qd eoz hoim q deo placuerūt reprobet au
ctozitas: s qd ista eē nō credant ipoz. Nec mi
rū debet videri q suspecta habent q s b tate a
riqtatis noie proferunt: qn quidē in ipa histo
ria regū iude z regū israel q res gestas pnter
de qb eidē scpture canonicē credim: cōmēo
rāt pluria q ibi nō explicat: z in libris alijs iuē
ri dicūt qz pphē scpserūt: z alicubi eoz qz
prophaz noia nō tacent: nec tñ iueniūt in ca
none quē pls dei recipit. Cui rei fateor cau
sa me later: nisi qd exultio etiā ipos qb ea q in
aucte religiois eē deberēt sanct vtiqz spūs re
uelabat: alia sic hōses historica diligentia: alia
sic pphas inspiratiōe dīna scribere potuisse
atqz hec ita fuisse disticta: vt illa tanqz ipis: ista
vero tanqz deo p ipos loqnti iudicarent eē tri
bitūda: ac sic illa pnterēt ad vbertatē cogni
tiōis: hec ad religiois auctē: in q aucte custo
dit canon: pter q si q iā etiā sub nomie verozū
prophaz scpta proferunt: nec ad ipam copiā
scie valēt: qm vtz eoz sint qz eē dicunt icertū
ē: z ob h eis nō adhibet fides: maxie his in q
bus etiā ptra fidē libroz canonicoz quedā le
gun: propt qd ea pro: sus illoz nō eē apparet:

C On itaqz creden. Ca. XXXIX.

n dū ē: qz nōnulli arbitrant hebreā tātuz
linguā p illū qvocabat heber vñ hebre
ozū vocabulū ē fuisse seruatā: atqz inde puēis
se ad abraaz: hebreas aut lras a lege cepisse q
data ē p moysen: s poti p illā successione patz
mēozatā linguā cū suis lris custoditā. Deniqz
moyses in iplo dei pstituit qui docendis lris p
essent: pulqz dīne legis vllas lras nossent: hos
appellat scptura grāmatos isagogos: q latine
dici pnt lraz inductozes vñ introductozes: eo
q eas inducāt: i. introducant qdāmō in corda
discentiū: vel in eas poti ipos qz docēt. Nul
la igit gēs de āriqtate sapie sue sup priarchas
z pphas nros qbus inerat dīna sapia vlla se
vanitate iniq iactauerit: qn nec egypti iuenit
q solet falso z inaniter de suaz doctrinaz anti
qtate gliari: qlicūqz sapia suā priarchaz nroz
tpe puenisse sapiam. Hecqz em qsqz dicē aude
bit mirabiliū disciplinaz eos pitissimos fuisse

Gene. 7.

Jude. j.

Autem fit autem istas nosse: id est autem istas co venisset eas merito dicitur ista filia inachi de qua dicitur supra capitulo xxxvii. **B**Demercurio auo. et demercurio eius nepote pariter supra libro viii. c. xxxvii. **D**icit autem bugo flora ceteris. et iste scilicet demercurio successit plotino qui erat successus sorplacis.

Capitulum. **R**uistra itaque vanissima presumptioe garriunt quidam dicentes ex quo ratione siderum comprehendit egyptum amplius quod ceterum annorum milia numerari. In quibus enim libris istum numerum collegerunt: quod non multum ante annorum duo milia istas magistra ista de didicerunt. **180.** n. puus auctor est in historia varro qui hoc prodidit: quod a ista etiam divina veritate non dissonat. **C**um enim ab ipso primo homine qui est appellatus adam: non dum sex milia annorum compleant: quod non isti ridendi potius quam refellendi sunt: quod de spatio temporum tam diuersa et huic explorata veritati tam contraria persuadere conantur. **C**ui enim narratum melius preterita credimus: quam quod etiam futura predictaverit: quod presentia iam videmus. **R**ationem et ipsa historiarum inter se dissonantia copiam nobis prebet ut eis potius credere deam quod divine quam tenemus non repugnant historie. Porro autem ciues ipse civitatis diffusis visque quaque partibus: cum legunt doctissimos homines quorum nulli preterenda videantur auctores: inter se de re resbus gestis ab erat: in se memoria remotissimis discrepantes: cui potius credere debeant non iucuntur. **H**os vero in se religionis historia fulmi auctore divina: quod quod ei resistit non dubitamus esse falsissimum: quodlibet sese habeant cetera in secularibus istis: quod siue vera seu falsa sint: nihil momenti afferunt: quod recte beateque vivamus. **C**apitulum. **XLI.**

Tantum cognitionem omittamus historie ipsi philosophi a quibus ad ista progressi sumus quod non videntur laborasse in studiis suis nisi ut inveniret quod vivendum esset accommodata ad beatitudinem capefenda: cur dissensit et a magis discipuli et inter se discipuli: nisi quod ut homines humanis sensibus et humanis rationationibus ista que sententia que admodum adducto alene: sed sui dogmatum et opinionum iuventor: tamen ut nonnullos vel etiam plures eorum fuisse precedere a suis doctoribus vel discendi sociis: amoro veritatis abruerit: ut peccarentur qua veritate putarent: siue illa esset siue non esset: cum autem quod vel qua ad veritatem perveniat: humana se porrigit infelicitas: si divina non ducit auctores. **D**enique auctores nostri in quibus non frustra sacras istas figuras et terminas canon: absit ut in se aliqua ratione dissentiant. **C**um non immerito cur illa scriberent eis deum vel per eos locutum: non pauci in scholis atque gymnasiis litigiosis disputantibus garruli: sed in agris atque in vrbibus cum doctis atque indoctis: tot tantisque populi crediderunt. **I**psi sane pauci esse debuerunt: ne multitudinem evileceret: quod carum religionem esse opteret: nec tamen ita pauci: ut eorum non sit miranda persuasio. **N**ecque enim in multitudine philosophorum quod labore etiam litterario monimenta suorum dogmatum reliquerunt: facile que iuenerit: inter que cuncta que sensere perveniat: quod ostendere hoc opere longum est. **Q**uis autem secte cuiuslibet auctor: sic est in hac lacedemonica civitate approbat: ut ceteri improbarent quod adversa et diuersa senserunt. **N**one apud athenas et epicurei clarescebant asserentes res humanas ad deorum curam non pertinere: et stoici qui contraria sentientes eas regere atque muniri deis adiutoribus atque tutoribus disputabant. **C**um miror cur banaxagoras reus factus sit quod sole esse dixit lapidem ardere: negas viros deum cum in eadem civitate gloria floruerit epicurus vixeritque securus: non solum sole: vel vltimum siderum deum esse non credens: sed nec iouem: nec vltimum deorum omnino in mundo habitare preedens: sed ad que preces hominum supplicationesque perveniat. **N**onne ibi aristipus in voluptate corporis summum bonum ponens: ibi antisthenes virtute animi potius hominem fieri beatum asseverans: duo philosophi nobiles et ambo socratici in tam diuersis atque inter se contrariis finibus vite summam locantes: quod etiam ille fugiendam istam administrandam sapientiam dicebat esse republicam: et ad sua queque secta sectam discipulos congregabat. **N**empe palam in conspicua et notissima porticu: in gymnasiis: in ortulis: in locis publicis ac privatis cateruati per sua queque opinione certabant. **A**lij asserentes unum: alij innumerabiles mundos: ipsum autem unum: alij ortum esse: alij vero initium non habere: alij interitum: alij spiritum futurum alij mere divina: alij sortitu et casibus agi. **A**lij immortales esse animas: alij mortales: et qui mortales alij reuolui in bestias: alij nequaquam: quod vero mortales: alij mox interire post corpus: alij vivere etiam postea vel paululum vel diutius: non tamen semper. **A**lij constituentes in corpore finem boni: alij in animo alij in virtutibus: alij extrinsecus posita etiam bona ad animam et corpus addentes: alij sensibus corporis spiritus: alij non semper: alij putantes nunquam esse credendum. **H**as et alias penes innumerabiles dissensiones

per istas inuenias ab istis autem que sapientes esse non poterant ponit duo milia annorum. **C**eterum Epicurei negant res humanas pertinere ad curam deorum: et quod hoc positum probant stoici. **P**er in libro rullum de natura deorum de hoc magis per se. li. v. ca. 11. **C**eterum Anaxagoras in eusebio fuit ite per dant filii hisaripus. de morte vi di alio quod dicitur hoc eno die eius perille veneno primo. **D**e aristipus et antisthenes quod huiusmodi sunt. **E**t addit hoc eodem opiniones de sapiente que voluit aristipus curam reipublice fugere: et antisthenes voluit cum illa admistrare. **E**t dicit alij asserentes unum mundum: et alij innumerabiles. **A**lij in animum volunt etiam aug. li. vii. cap. 11. **A**lij

philosophorum: quos vnaqueque pars: quos senatus: quos patres
 vel dignitas publica ipse civitatis iudicavit:
 et alias perandas ac recipiendas: alias im-
 perandas repudiandasque curavit: ac non passim
 sine ulla iudicio profuseque habuit in gremio suo
 tot proyersias hominum dissidentium: non de agris
 et domibus vel quacumque pecuniaria ratione: sed de
 his rebus quibus aut misere vivit aut bene: ubi
 et si aliquid vera dicebant: eadem et falsa pro-
 fusus licentia dicebant: ut non frustra talis civitas mysti-
 ca vocabulum babilonis acceperit. Babilon
 quippe interpretatur confusio: quod nos iam dixisse
 meminimus. Nec interest diabolo regi eius: quod
 contrariis inter se rixent erroribus: quos merito
 multe varietate impietatis pater possidet. Et non
 gens illa: ille populus: illa civitas: illa respublica:
 illi israelite: quibus credita sunt eloquia dei: nul-
 lo modo pseudo prophetas cum veris prophetis pari-
 licentia confuderunt: sed concordantes inter se atque in-
 nullo dissentientes: sacrarum scripturarum veraces ab-
 eis agnoscuntur et tenebant auctores. Ipsi eis
 erant philosophi: hii sunt amatores sapientie: ipsi sapientes ipsi
 theologo: ipsi prophete: ipsi doctores prophetarum at-
 que pietatis. Quicumque enim illos sapienter et vixit non
 sine hominibus sed sine deo qui per eos locutus est sapienter et vi-
 xit. Ipsi prohibentur sacrilegium deo prohibuit. Si
 dictum est: honora patrem tuum et matrem tuam: deo ius-
 sit. Si dictum est: non mechaberis: non homicidium
 facies: non furaberis: et cetera hominum: non hominum
 humana: sed oracula divina fidei. Quicumque philosophi qui
 de infirma opinati sunt vixit videri potuerunt: et
 laboriosis disputatibus persuadere moliti sunt quod
 mundum istum fecerit deus: eumque ipse providentissimus
 administraret: de honestate virtutum: de amore pa-
 tris: de fide amicitie: de bonis operibus atque omnibus
 ad mores probos pertinentibus rebus: quibus nescierat
 ad quem finem et quod non modo essent: ista omnia referenda sunt
 prophetis: hii sunt divinis vocibus: quibus per homines in illa
 civitate populo commendata sunt: non argumentationum
 incertationibus incalcatata: ut non hominum ingenium: sed dei elo-
 quium retinere formidaret: quod illa cognosceret.

Ca. XLII.

As sacras litteras etiam vnus ptole-
 h meorum regum egypti nosse studuit et ha-
 bere. Nam per alexandri macedonis quod est magnus co-
 gnoscit et mirificatissimam minimeque diuinam pote-
 stiam quam vniuersa asia: imo pene totum orbem patris vi et ar-
 mis patris frore sbegeat qui inf cetera orientis regna
 etiam iudeam ingressus obtinuit eo mortuo comites
 eius cum regnum illud amplissimum non pacifice inter
 se possessuri diuisissent: vel potius dissipassent.
 bellis omnia vastaturus: ptolemeos reges habere
 cepit egyptum: Quorum primus lagi filius multos ex
 iudea captiuos in egyptum traxit. Huic autem

succedens alius ptolemeus quod est appellatus philadel-
 phus: omnes quos ille adduxerat subiugatos: li-
 beros redire permisit: insuper et dona regia in tem-
 plum dei misit: petiuitque ab eleazaro tunc ponti-
 fice dari sibi scripturas quas profecto audierat sa-
 ma predicante diuinas: et ideo percipuerat bene in bi-
 bliotheca quam nobilissima fecerat. Has ei cum
 idem pontifex misisset hebreas: per etiam ille inter-
 pres postulauit: et dati sunt ei septuaginta duo
 de singulis duodecim tribubus septem homines: lingue
 vtriusque doctissimi: hebreus scilicet atque grecus. Quo-
 rum interpretatio ut septuaginta vocetur: iam obrin-
 it consuetudo. Tradit sane tam mirabile ac stupen-
 dum pleneque diuinum in eorum verbis fuisse consen-
 sum: ut cum ad hoc opus separatim singuli sederint:
 ita enim eorum fide ptolemeo regi placuit explo-
 rare in nullo verbo quod idem significaret et ratum de-
 valeret: et in verborum ordine alter ab altero di-
 screparet: sed tanquam vnus esset interpretes ita quod omnes
 interpretati sunt: vnus erat: quoniam reuera spiritus erat
 vnus in omnibus. Et ideo tam mirabile dei munus acce-
 perat: ut illarum scripturarum non tamquam humanarum: sed si-
 cut erant tanquam diuinarum etiam isto modo commenda-
 tur auctas: credituris quibus gentibus profutura:
 quod iam videmus effectum.

Ca. XLIII.

Am cum fuerint et alii interpretes qui ex he-
 breca lingua in grecam sacra illa eloquia
 traxerunt: sicut aquila: symmachus theodotus:
 sic etiam illa est interpretatio cuius auctor non
 apparet: et ob hoc sine nomine interpretis quanta edi-
 tio nuncupatur: hanc in qua septuaginta est tanquam so-
 la esset: sic recepit ecclesia eamque vtuntur greci populi
 christiani: quorum plerique vtrumque alia sit aliqua igno-
 rant. Ex hac septuaginta interpretatione etiam in
 latinam linguam interpretatum est: quod ecclesie latine te-
 nent: quibus non defuerit tribus nominis presbyter hiero-
 nymus homo doctissimus et omnium trium linguarum per-
 ritus: quod non ex greco sed ex hebreo in latinum elo-
 quium easdem scripturas conuerterit. Sed et tamen scriptura
 labore quibus iudei fateantur esse verace: septuaginta
 vero interpretes in multis errasse contendunt:
 tamen ecclesie christi tot hominum auctoritati ab eleazaro
 tunc pontifice ad hunc usque electorum: neminem
 iudicant preferendum: quod si non in eis vnus apparuit
 set spiritus sine dubitatione diuinus: sed inter se ver-
 ba interpretationis sue: septuaginta docti mo-
 re hominum contulissent: ut quod placuisset omnibus man-
 neret: nullus eis vnus interpretes debuit antepo-
 ni. Cum vero tamen in eis signum diuinitatis apparuit
 profecto quisquis alius illarum scripturarum ex hebreo in
 quolibet alia lingua interpretes verax: aut congruit
 illis septuaginta interpretibus: aut si congruere
 non vult: altitudo ibi prophetica esse credenda est. Spiritus
 enim qui in prophetis erat quoniam illa dixerunt: idem ipse erat

ca. no vnus
 ptolemeo
 ru. sic
 Damus
 erat ptole-
 meus filius
 lagus scus
 ptolemeus
 philadel-
 phus. Ite
 dicitur re-
 ges egypti
 vel alexan-
 dri. q. die
 uisio regni
 alexandri in
 multos. ut
 ter ceteros
 potiores
 ranc.

etiā in septuaginta viris: quā illa interpretati sūt
Qui pfecto aucte dina z aliud dicere potuit:
 tanq̄ ppha ille vtrūq̄ dixisset: qz vtrūq̄ idēz
 spūs diceret: z hīp̄m aliter: vt si nō eadē d̄ba
 idē tñ sensus bene intelligētib⁹ diluēsceret z
 aliqd̄ p̄mittere z aliqd̄ addere etiā vt hinc
 oniderē s̄ hūanā fuisse i illo ope fuiturē: quaz
 verbis debebat interp̄ta: s̄ dinā poti⁹ p̄tēz
 q̄ mentē replebat z regēbat interp̄tis. **N**ō nul
 li aut̄ codices grecos interpretatiōis septuagi
 ta z ex hebreis codicib⁹ emēdādos putarunt:
 nec tñ ausi sūt detrahēre qd̄ hebrei n̄ habebāt
 z septuaginta posuerūt: s̄ tñ mō addiderūt q̄
 in hebreis inuēta: apd̄ septuaginta nō erāt: ea
 q̄ signis q̄busdā in stellaz modū factis: ad ca
 pita eorundē versuū notauerūt: q̄ signa aste
 riscos vocāt. **I**lla x̄o q̄ nō hnt̄ hebrei habēt at̄
 septuaginta: similis ad capita versuū iacētib⁹
 x̄gulis sic scribunt̄ vncie signauerūt: z mlti co
 dices greci has notas hnt̄es vsq̄ quaz diffusi
 sūt z latini. **Q**ue aut̄ nō p̄missa vel addita
 s̄ alit̄ dicta sūt: siue aliū sensū faciāt etiā ip̄m n̄
 abhorrentē siue alio mō eundē sensuz expli
 ca re monstrēt: nisi vtrūq̄ codicib⁹ inspectis ne
 queūt̄ rep̄ri. **S**ic igit̄ vt optet̄ nihil aliud intu
 eamur in sc̄pturis illis nisi qd̄ phoies dixerit
 dei spūs: q̄qd̄ ē in hebreis codicib⁹ z nō ē apd̄
 interp̄tes septuaginta: noluit s̄ p̄ istos s̄ p̄ il
 los pphas dei spūs dicere. **Q**uicqd̄ x̄o ē apud
 septuaginta in hebreis aut̄ codicib⁹ nō est: p̄
 istos maluit: q̄ p̄ illos idē spūs dicē: sic ostēdēs
 vtrūq̄ fuisse pphas. **I**sto em̄ mō alia p̄saiaz
 alia p̄ hieremiā: alia p̄ aliū atq̄ aliū pphas: v̄l
 aliter eadē ph̄c ac p̄ illū dicit̄ vt voluit. **Q**uic
 qd̄ porro apd̄ vtrūq̄ iuenit̄: p̄ vtrūq̄ dicere
 voluit vnus atq̄ idē spūs: s̄ ita vt illi p̄cederēt
 pphetādo: isti sequerent̄ ppheticē illos inter
 p̄tando: qz sic in illis d̄ba z p̄cordātia dicētibus
 vn⁹ pacis spūs fuit: sic z in istis nō secū p̄feren
 tib⁹ z tñ tanq̄ vno ore cūcta interpretantib⁹ idē
 spūs vn⁹ apparuit. **Ca. XLIII.**

Ed ait aliq̄s: quō sciaz qd̄ ionas ppha
 s̄ dixerit niniuitis: vtrū triduum z niniue
 euertēt an q̄dragita dies? **Q**uis n̄ nō
 videat nō potuisse vtrūq̄ tūc dici a ppha qui
 missus fuerat terrere cōmīatiōe iminēt̄ exitij
 ciuitatē: **L**ui si tertio die fuerat futur⁹ interit⁹
 nō vtiq̄ q̄dragesimo die. **S**i aut̄ q̄dragesimo
 nō vtiq̄ tertio. **S**i ḡ a me q̄rit̄ qd̄ horū ionas
 dixerit: s̄ puto poti⁹ qd̄ legit̄ in hebreo: q̄dra
 ginta dies z niniue s̄uertēt. **S**eptuaginta q̄p
 pelōge posteri⁹ interpretati aliud dicē potuerūt
 qd̄ tñ ad rē p̄tineret: z in vnū eūdēz sensū: q̄
 uis s̄ altera significatiōe p̄curreret: admone

1. Ione. 3.

retq̄ lectorē vtrūq̄ auctē n̄ sp̄reta ab historia
 sese attollere: ad ea req̄rēda p̄p̄ q̄ significāda
 historia ip̄a p̄sc̄pta ē. **S**esta sūt q̄ppe illa in nini
 ue ciuitate: s̄ aliqd̄ etiā significauerūt qd̄ mo
 dū illi⁹ ciuitat̄ excedat: sic gestū ē: q̄ ip̄e ppha
 in v̄tre ceti triduo fuit: z tñ alium significa
 uit in p̄fundū inferni triduo futurū: q̄ d̄ns est
 oim̄ pphas. **Q**uapropt̄ si p̄ illā ciuitatē recte
 accipit̄ ecclia gētiuz ppheticē figurat̄: eūsa: s̄
 p̄ penitētiā: vt q̄lis fuerat iā si eēt: s̄ qm̄ p̄ x̄pm
 factū ē in ecclia gentiū: cui⁹ illa niniue figuraz
 gerebat: siue p̄ q̄draginta dies siue p̄ triduum:
 idē ip̄e significat⁹ ē x̄ps: p̄ q̄draginta sc̄z qz tot
 dies pegit̄ cū discipulis suis post resurrectio
 nem suā: z ascēdit in celū: p̄ triduum x̄o qz die
 tertio resurrexit: tāq̄ lectorē nihil aliud q̄ hi
 storie rex gestaz inherere cupientē: d̄ somno
 excitauerit septuaginta interp̄tes: iudēz p̄p̄be
 ad p̄scrutandū altitudinez ppheticē: z q̄dāmō
 dixerit: in xl dieb⁹ ip̄m q̄rere in q̄ z triduum po
 teris inuenire: illud in ascēsiōe: s̄ in ei⁹ resurre
 xiōe reperies. **P**ropt̄ qd̄ vtrūq̄ nūero signifi
 cari cōueniētissime potuit: q̄z vnū pionā pro
 phetā: alter p̄ septuaginta interp̄tū ppheticaz
 tñ vn⁹ atq̄ idē spūs dicit̄. **L**ōgitudinez fugioz
 vt nō hec p̄ multa dem̄farē in q̄b⁹ ab hebraica
 veritate putant̄ septuaginta interp̄tes discre
 pare: z bñ̄ intellecti iueniunt̄ eē p̄cordes. **T**ñ
 etiā ego p̄ meo modulo vestigia se q̄ns ap̄loz
 qz z ip̄i ex vtrūq̄: i. ex hebreis: z ex septuagin
 ta testionia ppheticā posuerunt: vtrūq̄ auctē
 vt edū putauit: qm̄ vtrūq̄ vna atq̄ dinā ē. **S**ed
 iā q̄ restāt vt possu m⁹ exēmur. **Ca. XLV.**

Ostea q̄ gens iudea cepit nō h̄re pro
 p̄ phetas: p̄culdubio deterior facta ē: eo
 sc̄z tpe q̄ se sperabat iustaurato tēplo p̄
 captiuitatē q̄ fuit in babilonia futurā eē meli
 orē. **S**ic q̄ppe itelligebat p̄ps ille carnalis qd̄ p̄
 nūciatū ē p̄ aggeū pphas dicētē. **M**agna erit
 gl̄ia dom⁹ isti nouissime plusq̄ p̄me. **Q**d̄ d̄ no
 uo testam̄to d̄cm̄ eē paulo sup̄ dem̄fauit: vbi
 ait apte x̄pm̄ p̄mittēs. **E**t mouebo oēs gētes z
 v̄ciet desiderat⁹ cūctis gētib⁹. **Q**uo loco septu
 agita interp̄tes aliū sensū magi corpi q̄ capiti:
 h̄ ē magi ecclie q̄ x̄po p̄uētētē ppheticā auctē
 dixerūt. **T**emēt q̄ electa sūt d̄ni de cunctis gē
 tib⁹: id ē homines de quib⁹ ip̄e iesus in euangē
 lio. **M**ulti inquit vocati: pauci x̄o electi. **Ca. 40.**
 libus em̄ electis gentiū: domus dei edificatur
 p̄ testamentū nouū lapidib⁹ viuuis: longe glori
 osior q̄ templū illud fuit qd̄ a rege salomone
 constructū est: z post captiuitatē iustauratum.
Propt̄ h̄ ḡ nec prophetas ex illo tpe habuit
 illa gens: s̄ multis cladibus afflicta ē ab alieni

1. Ione. 2.

Agg. 1. 2.

Ibidem.

1. Bat. 20.

genis regib⁹ ipisq; româis: ne hanc agei prophetiâ in illa instauratione tēpli opinaret impletâ. Nō multo em̄ post adueniētē alexādro subiugata est qñ r̄ si nulla facta ē vastario: qm̄ s̄ sūt auct̄ ei resistere: r̄ iō placatū facillime s̄bditi receperūt: nō erat tñ gloria tāta dom⁹ illi⁹: q̄ta fuit in suoz reguz libera prāte. Hostias sane alexander imolauit i dei tēplo: nō ad ei⁹ cultū vera pietate cōuersus: s̄ impia vanitate cū d̄ys eū falsis colendū putās. Deinde ptolomeus lagi fili⁹: qd̄ sup̄ cōmēoz aui: post alexandri mortē captiuos inde i egyptū trāstulit: q̄s ei⁹ successor ptolome⁹ philadelph⁹ beniuolētissime inde dimisit: p̄ quē factū est: qd̄ pauloāte narraui: vt septuaginta interpretuz cpiuras haberem⁹. Deinde p̄triti sūt t̄ ellis: q̄ i machabeoz libr⁹ explicāt. Post h̄ captia rege alexādre ptolomeo q̄ ē appellat⁹ epiphanes: and̄ ab anthiocho rege syrie mult⁹ r̄ grauissimis malis ad idola colenda cōpuls⁹: tēplūq; ipm̄ repletū sacrileg⁹ sup̄stitionib⁹ gentiū. qd̄ tñ dux eoz r̄ strenuissim⁹ iudas q̄ etiā machabe⁹ dicit⁹ ē anthiochi ducib⁹ puls⁹: ab oī illa idolatrie cōtamiatōe mūdauit. Nō aut̄ multo post alchimus qd̄a p̄ abitionē cuz a genere sacerdotali cēt alien⁹: qd̄ nefas erat: pōt̄ifex fact⁹ ē. Hic iā post ānos ferme q̄nquaginta: in q̄b⁹ eis tñ pax nō fuit: q̄uis aliq̄ r̄ p̄spe gesserit: p̄mus apud eos aristobob⁹ assūpto diadēate: r̄ rex r̄ pōt̄ifex fact⁹ ē. Antea q̄ppe ex q̄ d̄ babylōie captiuitate reuersi sūt tēplūq; instaurationē: nō reges s̄ duces vel p̄ncipes habuerūt: q̄uis r̄ q̄ rex ē possit dici p̄nceps a p̄ncipatu impandī: et dux eo q̄ sit ductoz exercit⁹: s̄ nō p̄tinuo q̄cūq; p̄ncipes vel duces sūt: etiā reges dici p̄fit: qd̄ iste aristobol⁹ fuit. Cui successit alexāder etiā ipse rex r̄ pōt̄ifex q̄ crudelis i suos regnasse tradit⁹. Post hūc vxoz ei⁹ alexādra regina iudeozuz fuit: ex cui⁹ deinceps tpe mala sunt eos secuta grauiora. Filij q̄ppe hui⁹ alexandre aristobol⁹ r̄ hyrcan⁹ int̄ se de impio dimicātes: vires aduersus israelicā gentē puocauere romanas. Hyrcan⁹ nāq; ab eis p̄tra frat̄e poposcit auxiliū. Tūc iā roma subiugauerat africa r̄ greciaz lateq; etiā alijs orbis p̄tib⁹ iperās: tāq; seipaz ferre nō valens: se suaq; quodā mō magnitudine fregerat. Peruenerat q̄ppe ad seditiōes domesticas graues: atq; ide ad bella socialia: moxq; ciuilia: tñq; se cōminuerat atq; attriuerat: vt ei mutād⁹ reipublice stat⁹: q̄ regeret regib⁹ imineret. Pompei⁹ s̄ p̄li romani p̄clarissim⁹ p̄nceps iudeā cū exercitu ingressus: ciuitatem capit: tēplū referat: nō deuotione supplicis s̄ iure victoris: r̄ ad scā scōz q̄ nisi sum

mū sacerdotē nō licebat intrare: non vt venerator: sed vt p̄phanator accedit. Cōfirmatoq; hyrcani pontificatu: r̄ subiugate genti: imposite custode antipatro: q̄s tūc p̄curator: svocabant: vincitū secū aristobolū ducē. Et ex illo die iudei etiā tributarij romanoz cē ceperūt. Postea cassius etiā templuz expoliavit. Deinde post paucos ānos etiam herodem alienigenā regem h̄se meruerūt: quo regnāte nat⁹ xp̄s. Jam em̄ venerat plenitudo t̄pis significata p̄pheticō spū p̄ os patriarche iacob: vbi ait. Nō deficiet p̄nceps ex iuda neq; dux de femo: ibul ei⁹: donec veniat cui repositū ē: r̄ ipse erit expectatio gentiū. Nō s̄ defuit iudeozū p̄nceps ex iudeis: vsq; ad istum herodē quē p̄mū acceperunt alienigenā regē. Tēp⁹ s̄ erat vt veniret ille cui repositū erat: qd̄ nouo p̄missum ē testamento: vt ipse cēt expectatio gentiū. Fieri aut̄ nō posset vt expectarēt gētes eū vcturū sic eū cernim⁹ expectari vt veniat: ad faciendū iudiciū in claritate potētie: nisi p̄us in eū crederent cū venit ad patiendū iudiciū in humilitate patientie.

La. XLVI

Regnate ergo herode in iudea: apud romāos aut̄ iā mutato reipublice statu: impante cesare augustio: r̄ p̄ eū orbe terre pacato: nat⁹ est xp̄s fm̄ p̄cedentē prophetiā in bethleem iude. hō manifest⁹ ex hoīe x̄gine: de⁹ occult⁹ ex deo patre. Sic em̄ p̄pheta p̄dixerat. Ecce x̄go in vtero accipiet r̄ pariet filiū: r̄ vocabit̄ nomē ei⁹ emanuel: qd̄ est interpretatū nobiscū de⁹. Qui vt se cōmēdaret deum miracula multa fecit: ex q̄b⁹ quedā q̄stū ad eū p̄dicandū satis visū m̄ esse: scriptura euangelica cōtinet. Quozū p̄mū ē q̄ tā mirabiliter natus ē vltimū aut̄ q̄ cū suo resuscitato a mortuis corpore ascendit in celū. Iudei aut̄ q̄ eū occiderūt: r̄ in eū credere noluerūt: qz optebat eū mori r̄ resurgere: vastati infelici⁹ a romanis funditusq; a suo regno vbi iam eis alienigene dñabant eradicali sunt: dispersiq; p̄ terras. Qñ qdē vbiq; nō defunt p̄ scripturas suas testimonio nob̄ sunt: p̄phetias nos nō finxisse de xp̄o: quas p̄limi eoz p̄siderātes: r̄ aū passionē: r̄ maxime post ei⁹ resurrectionē crediderūt in eum de q̄b⁹ p̄dictū ē. Si fuerit numer⁹ filioz israel sicut arena maris: reliq; salue fient. Ceteri vero ex cecati sunt: de q̄b⁹ p̄dictū ē. Fiat mēsa eoz r̄ corā ipis i laqueū: r̄ in retributionē r̄ i scandalū. Obscurent oculi eoz ne videāt: r̄ dorsuz eoz sp̄ incurua. Proinde cū scriptur⁹ n̄fis nō credūt: cōplent̄ in eis sue q̄s ceci legunt. Nisi forte q̄s dixerit illas p̄phetias xp̄ianos finxisse de xp̄o: que s̄bylle nomine: vel aliozū p̄ferunt

Barth. 2

Secū. 42

Esai. 7.

Esai. 50

P̄. 68. Ibidem.

si que sunt que nō p̄tinent ad pplm̄ iudeorū: **R**obis q̄dē ille sufficit: q̄ de n̄foꝝ inimicoꝝ codicib⁹ p̄ferunt. q̄s agnoscim⁹ p̄p̄ h̄ testio- niū q̄d nob̄ iūiti p̄hibēt: eosdē codices habēdo atq; seruādo: p̄oēs gētes etiā ip̄os eē disp̄os: quaquerlū xp̄i ecclia dilataf. **N**az p̄phetia in psalmis q̄s etiā legūt de hac re p̄missa est: vbi sc̄ptū est. **D**e me⁹ misc̄dia ei⁹ p̄uciet me. **D**e me⁹ dem̄fauit mihi de inimicis meis. **H**e occideris eos neq̄ obliuiscant legē tuā. **D**isp̄ge illos in x̄tute tua. **D**em̄fauit ḡ de⁹ ecclie i ei⁹ inimicis iudeis ḡram misc̄dia sue: qm̄ sic dicit

Ps. 58.

Rom. 11.

Ps. 58.

Delictū illoꝝ sal⁹ ē in gētib⁹. **E**t iō n̄ eos occidit. i. nō in ei⁹ p̄didit q̄ sūt iudei: q̄s a ro- manis fuerit deuicti ⁊ opp̄si: ne obliuiscant legē di: ad h̄ de q̄ agim⁹ testimoniū nihil valeret. **I**do parū fuit vt diceret. **H**e occideris eos nequā- do obliuiscant legē tuā: nisi etiā adderet. **D**isp̄ge illos: qm̄ si cū isto testimonio sc̄pturaz in sua t̄m̄ nō tra nō vbiq; eēt: p̄fecto ecclia q̄ vbiq; ē: eos p̄phetiaz q̄ de xp̄o p̄misse sūt testes i oī bus gētib⁹ h̄re nō possit. **Ca. XLVII.**

Ul: propter q̄s q̄s alienigena. i. nō ex is- rael p̄genit⁹: nec ab illo ip̄lo in canone sacraz l̄raz recept⁹ legif aliqd p̄p̄basse de xp̄o si in n̄ram noticiā venit aut venerit: ad cumu- lū a nob̄ cōmēorari pōt: nō q̄ necari⁹ sit etiā si desit: s̄ q̄ nō incongrue credit fuisse ⁊ in alijs gētib⁹ hoīes q̄b⁹ h̄ mysteriū reuelatū ē: ⁊ q̄ h̄ etiā p̄dicere i pulsi sūt: siue p̄cip̄es eiusdē gra- tie fuerit siue ex p̄tes: siue p̄ malos āglos docti sūt: q̄s p̄ntē xp̄m quē iudei n̄ āḡscebāt scim⁹ fu- isse p̄fessos. **H**ec ip̄os iudeos ex istio audere cō- tendē neminē p̄tinuisse ad deū p̄ter israelitas ex q̄ p̄pagatio israel cepit eē: reprobato ei⁹ f̄re maiore. **P**pls̄ em̄ reuera q̄ p̄p̄rie dei p̄pls̄ dice- ref: null⁹ ali⁹ fuit. **H**oīes autē q̄sdā nō frena: s̄ celesti societate ad veros israelitas sup̄ne ci- ues patrie p̄tinētes etiā i alijs gētib⁹ fuisse ne- gare nō p̄nt: qm̄ si negāt: facillime p̄uincunt⁹ d̄ sc̄to ⁊ mirabili viro iob: q̄ nec indigena nec p̄- selit⁹. i. aduena ppli israel fuit: s̄ ex gente hydu- mea gen⁹ oucēs: ibi ort⁹: ibidē mortu⁹ ē: q̄ d̄no sic laudat eloq̄o: vt q̄d ad iusticiā pietatēq; at- tinet: etiā null⁹ ei h̄o suoꝝ t̄pm̄ coequet. **Q**ue- t̄pa ei⁹ q̄uis nō iueniam⁹ i chronic⁹: colligim⁹ t̄n̄ ex libro ei⁹ quē pro sui merito israelite in au- ctoritātē canonicā receperit: tertia generatio- ne posteriorē fuisse q̄s israel. **D**iuinit⁹ autē pro- uisū fuisse nō dubito: vt ex h̄ vno scirem⁹ etiā p̄ alias gētes eē potuisse: q̄ fm̄ deū vixerūt: ei q̄ placuerit: p̄tinētes ad spiritalē hierosolymā. **Q**uod nemi⁹ p̄cessū fuisse credēdū ē: nisi cui d̄ni- tus reuelat⁹ ē vn⁹ mediator dei ⁊ hoīm homo

1. Ibi. 2.

xp̄s iesus: q̄ vētur⁹ in carne: sic antiq̄s sanctis p̄nūciabat quēadmodū nob̄ venisse nūciat⁹ ē vt vna eadēq; fides p̄ip̄m oēs in dei ciuitatez in domū dei: in dei tēplū: p̄destinatos p̄ducatur ad deū. **S**z q̄cūq; alioꝝ p̄phetie de di xp̄m iesu ḡra p̄ferunt: p̄nt putari a xp̄ianis eē p̄- fete. **N**ō nihil ē cōfirmi⁹ ad p̄uicēdos q̄libet ali- enos si de hac re p̄tēderit: n̄foꝝq; fulciendos si recte sapuerit: q̄ vt d̄na p̄dicta de xp̄o ea pro- ferant q̄ in iudeoꝝ sc̄pta sūt codicib⁹. **Q**uib⁹ auulsi de sedib⁹ p̄p̄rijs: ⁊ p̄p̄ h̄ testioꝝ toto orbe disp̄si: xp̄i vsq; q̄s creuit ecclesia.

Ec dom⁹ dei maioris ē. **Ca. XLVIII.**

h glie: q̄ fuerat illa p̄ia lignis ⁊ lapidib⁹ ceterisq; p̄ciosis rebus metallisq; p̄stru- ta. **N**ō itaq; aggei p̄p̄hetia in templi illius instauratiōe cōpleta ē. **E**t q̄ ei instauratū ē n̄: q̄s onidif habuisse tantā gliaz q̄ntā habuit t̄pe salomōis: imo pot⁹ onidif p̄mū cessatiōe p̄- phetie fuisse dom⁹ illi⁹ gliaz diminutā: de inde ip̄i⁹ gētis cladib⁹ tātis vsq; ad vltimū exidū q̄d factū ē a romāis: sic ea q̄ sup̄ sūt cōmēora- ta testant⁹. **H**ec at dom⁹ ad nouā p̄tinēs testa- mētū: tāto vtiq; maior⁹ ē glorie: q̄to meliores sūt lapides viui quib⁹ credentib⁹ renouatisq; p̄struit. **S**z iō p̄ instauratiōe tēpli illi⁹ signifi- cata ē: q̄ ip̄a renouatio illi⁹ edificij significat e- loquio p̄phetico atq; testamentū q̄d apel- lat nouū. **Q**uod ḡ de⁹ dixit p̄ mēoratiū p̄phetā **E**t dabo pacē in loco isto: p̄ significatē locū ille q̄ eo significat intelligend⁹ ē: vt q̄ illo loco in- staurato significata ē ecclia q̄ fuerat edifican- da p̄ xp̄m: nihil accipiat q̄d dictū ē. **D**abo pacē in loco isto: nisi dabo pacē i loco quē significat loc⁹ iste: q̄ q̄dāmō oīa significātia vident⁹ eaz- rez q̄s significat sustinere p̄sonas: sic dictū est ab ap̄lo. **P**etra erat xp̄s: qm̄ petra illa de q̄ h̄ dictū ē: significabat vtiq; xp̄m. **M**aior ē itaq; gloria dom⁹ illi⁹ noui testamti: q̄ dom⁹ p̄or⁹ ve- teris testamti: ⁊ tūc app̄ebit maior cum dedi- cabitur. **T**unc em̄ veniet desiderat⁹ cunctis gentibus: sicut legif in hebreo. **N**ā p̄mus eius aduentus nondū erat desideratus omnibus gentibus. **N**on em̄ quez debebant desiderare sc̄ebant: in quem non crediderant. **T**ūc etiā fm̄ septuaginta interpretes: quia et ip̄e pro- pheticus sensus est: venient que electa sūt do- minide cunctis gentibus: **T**unc em̄ vere nō venient nisi electa de quibus dicit apostolus. **S**icut elegit nos in ip̄o ante mūdi constitutio- nem. **I**p̄e quippe architect⁹ q̄ dixit. **M**ulti sūt vocati pauci x̄o electi: nō de his dixit q̄ vocati sic venerūt vt de cōiuito p̄ficerent: s̄ de ele- ctis demonstraturus ē edificatā domum: que

Aggei. 2.

Ibidem.

1. Cor. 10.

Aggei. 2.

Ephe. 1.

4. Cor. 10.

nulla deinceps formidabit rōnam. Nūc autē
et hi qñ replent ecclias q̄s tanq̄ in areavētila-
tio sepabit: nō apparet tāta gloria dom⁹ hui⁹:
q̄nta tūc appebit: qñ q̄sq̄s ibi erit: sp̄ erit.

Hoc igitur maligno seculo **Ca. XLIX.**

in his dieb⁹ malis vbi p̄ hūilitatē p̄ntez
futurā cōpat ecclie cellitudinē et timo-
rū stimulis: doloꝝ tormētis: laboꝝ molestijs:
rēptationū piculis eruditur: sola spē gaudēs:
qm̄ sane gaudet: multi reprobi miscenē bonis
et vtriq̄ tanq̄ in lagenā euāgelicā colligunt:
et in h̄ mūdo tāq̄ in mari vtriq̄ iclusi retib⁹ in
discrete natāt: donec pueniat ad lit⁹ vbi ma-

Loꝝ. 15.

li seg⁹ egent a bonis: et in bōis tāq̄ in tēplo suo
sicut de⁹ oīa in oībus. Proinde vocē nūc agno-
scim⁹ ei⁹ ipleri: q̄ loquebat̄ in psalmo atq̄ dice-
bat. Annūciaui et locut⁹ sū: multiplicati sūt sup
nūeꝝ. Hoc fit nūc: ex q̄ p̄mūz p̄ os p̄cursor⁹ sui
ioānis: deinde p̄ os p̄p̄riū annūciauit: et locut⁹

Ps. 79.

Mat. 3.

et. 4.

Mat. 10.

ē dicens. Agite penitentiā: appropinquabit em̄
regnū celoꝝ. Elegit discipulos q̄s et ap̄los no-
miavit: hūiliter natos: inhonoratos: illitera-
tos: vt q̄cqd magnū eēt et facerēt: ipse in eis
eēt et faceret. Habuit inf̄ eos vñū q̄ malo vtrēs
bene: et sue passiois dispositū ipleret: et ecclie
sue tolerandoꝝ maloꝝ p̄beret exēplū. Semi-
nato q̄tū p̄ eius op̄tebat p̄ntiā corp̄alē sancto
euāgelio pass⁹ ē: mortu⁹ ē: resurrexit: passioē
oīdēs qd sustinere p̄xitate: resurrectioē qd
sperare in eternitate debeam⁹: excepta altitudi-
ne sac̄ti qua sanguis ei⁹ in remissionē peccato-
rū suffus ē. Couersat⁹ ē in s̄ra q̄dragita dies cū
discipulis suis: atq̄ ip̄is vidētib⁹ ascēdit in ce-
lū: et post dies decē p̄missū sp̄m̄ sc̄tm̄ misit patr̄i
sui: cui⁹ adueniētis i eos q̄ crediderāt: tūc fi-
gnū erat maximū et maxie necessariū: vt vnū
q̄sq̄ eoz liguis oīm gētū loq̄ret: ita significās
vniatē catholicę ecclie p̄ oēs gētes futurā: ac
sic liguis oībus locuturā.

Elia. 2.

Luc. 24.

Act. 17.

Ca. L.
Deinde fm̄ illā p̄phetiā. Ex syon lex p̄-
dicit: et v̄bū dñi de hierlīm: et fm̄ ip̄i⁹ do-
mini x̄pi p̄dicta: vbi post resurrectionē stupen-
tib⁹ eū discipulis suis apuit sensū: vt intelligen-
t̄ scripturas: et dixit eis. Qm̄ sic sc̄ptū est. Et
sic optebat x̄pm̄ pati et resurgē a mortuis ter-
tio die: et p̄dicari in noīe ei⁹ penitentiā et remis-
sionē peccatoꝝ p̄ oēs gētes: incipiētib⁹ ab hierusalē
Et vbi rursus eis de aduētū ei⁹ nouissimo req̄-
rētibus rīdit atq̄ ait. Nō ē vestrū scire t̄p̄avel
momenta q̄ pater posuit in sua p̄tate. S̄ accipi-
etis virtutē sp̄s sancti supueniētis in vos: et e-
ritis mihi testes in hierusalē: et in tota iudea et
samaria: et vsq̄ in fines t̄re. Primū se ab hieru-
salē diffudit ecclia: et cū in iudea atq̄ sama-

ria plurimi credidissent: et in alias gētes semi-
narū ē: eis anūciatib⁹ euāgelij: q̄s ip̄e sicut lu-
miaria: coaptauerat. verbo et accenderat sp̄ri-
tus sancto. Dixerat em̄ eis. Nolite timere eos
q̄ corp⁹ occidūt: aiām autē nō p̄nt occidē. Qui
vt frigidū timore nō eēt: igne caritatis arde-
bāt. Deniq̄ p̄ ip̄os nō solū q̄ eū an̄ passionē et
post resurrectionē suā viderāt et audierāt: ve-
rū etiā et post obitū eoz p̄ posteros eoz inf̄ hor-
rendas p̄secutiōes: et varios cruciat⁹: ac fune-
ra martyꝝ: p̄dicatū ē toto orbe euāgelij: et
stante dño signis et ostentis: et varijs v̄tutibus
et sp̄s sancti munerib⁹: vt populi gētū credē-
tes in eū q̄ p̄ eoz redēptioē crucifix⁹ ē: xp̄iano
amore venerent sanguinē martyꝝ: quē dia-
bolico furore fuderūt: ip̄iq̄ reges q̄z legibus
vastabat ecclia: ei⁹ nō salubriter h̄derent:
q̄d de t̄ra crudelit̄ auferre conati sūt: et falsos
deos inciperēt p̄secq̄: quoz cā cultores dei veri
fuerāt antea p̄secuti.

Mat. 10.

Mat. 27.

Ca. LI.

Ca. LI.
Idem autē diabol⁹ tēpla demonū dele-
ri: et ad nomē liberātis mediatoris cur-
rere gen⁹ hūanā: hereticos mouit: q̄ subvoca-
bulo xp̄iano doctrine resisterēt xp̄iane: q̄si pos-
sent in different sine vlla correptioē h̄ri in ciuitate
dei: sic ciuitas p̄fusiois ind̄f̄n̄s habuit phi-
losophos inf̄ se diuersa et adūsa sentiētēs. Qui
gē ecclia x̄pi morbidū aliqd̄ prauū q̄ sapiūt:
si correpti vt sanū rectūq̄ sapiāt resistūt p̄tūa-
ci: suaq̄ pestifera et mortifera dogmata emē-
dare nolūt s̄ defensare p̄sistūt. heretici sūt: et
foras exeūtes habent in exercētib⁹ inimiciō:
etiā si q̄piā ver⁹ illis catholicis mēbr̄s x̄pi malo
suo profūt: Dū em̄ de⁹ vtr̄ et malis bene et dili-
gentib⁹ euz oīa coopant in bonū: inimici oēs
ecclie: quolibet errore cecent vel malicia de-
prauent: si accipiūt p̄tātē corp̄alis affligēdi ex-
ercēt ei⁹ patientiā: si t̄m̄ō male sentiēdo ad-
uersant: exercēt ei⁹ sapiām: vt autē etiā imici
diligāt: exercēt ei⁹ beniuolētiā: aut etiā b̄nificē-
tiam: siue suasibili doctrina cum eis agat: siue
tribili disciplina. Ac p̄ h̄ diabol⁹ p̄nceps ip̄ie ci-
uitatis aduersus peregrinantes in hoc mūdo
ciuitatē dei vasa p̄p̄ria cōmouēdo: nihil ei no-
cere permittit: cui proculdubio et rebus p̄spe-
ris cōsolatio vt nō frangat aduersis: et rebus
aduersis exercitatio vt non corrumpat p̄spe-
ris: p̄ diuinā p̄ouidentiam procurat: atq̄ ita
temperat vtrūq̄ ab alterutro: vt in psalmo il-
lū vocē nō aliunde cognoscām⁹ exortā. Scdm̄
multitudinē doloꝝ meoz in corde meo: cōso-
latiōes tue iocundauerūt aiām meā. Hinc est
et illud apostoli. Spe gaudentes i tribulatiōe
patientes. Nam et id quod ait idem doctor.

Roma. 8.

Ps. 93.

Rom. 12.

1. Th. 3.

Quicquid voluit in xpo pie viuere: psecutione patiunt: nullis putandum e dece posse tpb: qz et cu ab eis q foris sut no seuietitb videt ee tranqllitas: r reuera e plurimuq psolarois aufert maxime ifirmis: no tn defut: imo multi sut intus q corda pie viuentiū suis pditū morib' cruciat: qm p eos blasphemaf xpianū r catholicū nomē. Qd qnto cari' e eis q volūt pie viuere i xpo: rāto magi dolēt qd p malos intus positos sit vt min' q pioz mētes desiderāt diligatur. Ipsi qz heretici cū xpianū cogitant hē nomē r sacra xpiana: r scpturas r pfessionē: magnū dolorē faciūt in cordib' pioz: qz r multi volentes ee xpiani ppter eoz dissensiones hesitare cogunt: r multi maledicti etiā in his iueniūt materiā blasphemādi xpianū nomē: qz r ipi quoq mō xpiani appellānt. His atqz hmōi pūis moribus r errorib' hoim psecutionē patiunt q volūt in xpo pie viuere: etiā nullo infestāte neqz vexate corp' illoz. Patiunt qpe hāc psecutio nē: nī i corpib' s i cordib'. Qm illa vox ē: Scdm multitudinē dolor meoz in corde meo. Nō ei ait in corpe meo. Sz rursus qm cogitant imutabilia dīna pmissa: r qd ait apłs. Nouit dñs q sūt ei: qd ei psciuit r pdestinauit pformes fieri imaginis filij sui: ex eis piri null' pōr: iō sequit in illo psalmo. Cōsolatiōes tue iocūdauērunt aiām meā. Dolor autē ipe q sit in cordib' pioz qd psequunt imozes xpianoz maloz siue fallo rū pdest dolētib': qm de caritate descēdit: q eos pīre nolūt: nec pēdire salutē alioz. Deniqz magne psolatiōes sūt etiā de correctiōib' eoz q pioz aiās rāta iocūditate pfundūt: qntis dolorib' de sua pditiōe cruciauerāt. Sic in h seculo in his dieb' malis: nō solū a tpe corpalis pītie xpi r apłoz ei': s ab ipō abel quē pmū iustū ipius frater occidit: r deinceps vsqz ad hui' seculi finē inf' psecutiōes mūdi r psolatiōnes dei pegrinādo pcurrit ecclia.

Ps. 93.

2. Thi. 2.

Ps. 93.

Gene. 4.

Ma. LII.

Roinderē
p In bocca
nota q ru
finus r eusebi' in
eccliaſtica histo
ria. r oros' li. vii.
deco: mesta mūdi
numez psecutio
nū qd passa est ec
clesia nitunt p̄cise
ad denariū fm nu
merū plagaz egyp
ti reducere qd ta
men in b articulo
nō approbat sug
b. Lur g eis rē.
De nerone qdē q

Roinderē nec illd qdē
p temere puto ee dicē
dū siue credēdū: qd nī
nullis visū ē vel videt: nī am
pli' eccliaz suā passuraz p̄se
cutiōes vsqz ad tps anti xpi
qz q iā passa ē. i. decē: r vnde
cia eadēqz sit ab anti xpo nō
uissima. Primaz qpe cōpu
tāt a nerone. scdm a domici
ano: tertiā a traiano: qrtam
ab antonino: qntā a seuro
sextā a maximino: septimā a
decio: octauā a valerīo: nō

nā ab aureliano: decimā a
diocletiano r maxiano. Pla
gas ei egyptioz qm decē fu
erūt anqz inde exire incipet
p̄ls dei: putāt ad hūc itelle
ctū ee referēdas: vt nouissi
ma anti xpi psecutio similis
videat vndecie plage q egyp
ti dū hostilit' p̄sqrant he
breos: in mari rubro p̄lo dei
psiccū trāseūte perierūt. Sz
ego illa re gesta in egypto
istas psecutiōes p̄pheticē si
gnificatas ee nō arbitror: qz
uis ab eis q h putāt ex qsi
te r igeniole illa singula his
singulis cōpata videāt: non
p̄pheticō spū s pietura mē
tis hūane: q aliqui ad vex p
uenit: aliqui fallit. Quid em
q h sentiūt dicturi sūt de p̄se
cutiōe q ipe dñs crucifix' est
In q eā sūt nūero posituri?
Si at hāc excepta existimāt
cōputādū rāqz ille nūerāde
sint: q ad corp' p̄tinēt: nī qua
ipm caput ē appetitū r occi
sum: qd agēt de illa q postea
qz xps ascēdit in celū hieroso
lymis facta est: vbi brūs ste
phan' lapidat' ē: vbi iacob'
frater iōanis gladio trucidā
tus ē: vbi apłs petr' vt occi
deret inclusus ē: r p angelū
libat' vbi fugati atqz disp̄si
d hierosolymis fr̄es: vbi sau
lus q postea paul' apłs fact'
ē vastabat eccliaz: vbi ipe qz
iā fidē quā p̄sequebat euan
gelizans qualia faciebat est
passus: siue p iudeā: siue per
alias gentes quacunqz xpm
feruētissime p̄dicabat. Lur
g eis a nerone videt ordien
dū cū ad nerōis tpa inf' atro
cissimas psecutiōes: de qb'
nimis longū est cuncta dice
re ecclia crescendo puene
rit. Qd si a regibus factas
psecutiones in numero exi
stimant esse debere: rex fuit
herodes qui etiā post ascē
sum domini grauissimam se
cit. Deinde quid respondēt

qnt' ab augustio
impauit. scribit
orosius vbi sup: a
q pm' rome xpia
nos supplicis et
morbibus affecti
ac p oēs puicias
pari p̄secutōe ex
cruciatū impauit.
ipmōz nomen ex
turpare conarus.
brissimos xpi apo
stolos petrū cru
ce. pauluz gladio
occidit. De do
miciano q nonus
ab augustio impa
uit. scribit q p ocl
grad' scelerōe cru
uit. vt r firmatū
simā toto orbe xpi
ecclia dāz vbi
qz crudelissime p
secutiōes edicē
cōuellerē auderet
Dic in tantā pla
pius ē infantā vt
dñm se ac deū vo
cari scribi cogit
iusserit. De tra
iano hō q vndeci
mus ab augustio i
perauit. scribit q
in p̄secutiōe xpia
ni nois erroze de
cept' rert' a nero
ne cū passim inter
ceptos cogi ad sa
crificandū idolis
ac detrahētes inf
fici iussisset plim
interficerent. po
limiqz secūdi q int
ceteros iudices p
securo: datus fue
rat relatu admo
nū' hoies eos p
ter p̄fessiones xpi
r honesta pueni
cula nihil contra
rium romanis le
gim' facere. fidu
cia sane innocen
tis p̄fessionis nei
mini mozem gra
uem formidolosa
qz iſerri. referit
alico leuionibus rē
perauit edictum.
De marco ani
tonio imperatore
decimo quarto ab
augustio scribit q
p̄secutiōes ebx
sitianoz graues

Act. 7.

Act. 1.

Ibidem

Act. 9.

quarta iam post nerone vice in asia et in gallia eius p/ ceptro extiterunt multique sanctorum martyrio coronati sunt.

De severo autem imperatore. xvij. ab augusto scribitur quod post nerone persecutione christianos cruciavit. pluri- mique sanctorum p[er] diversas puicias martyrio coronati sunt.

De maximo vero imperatore. xxij. ab augusto scribitur quod persecutiones in christianos sextus post nerone exercuit. **De decio qui xxv. impavit ab augusto scribitur quod ipse continuo in quo etiam se ob hoc philippum interfecisse docuit ad p[er]sequendos interficiendosque christi-anos. vij. post nerone feralia dispo- sita edicta plurimosque sanctorum ad cordas christi de suis cruci-antibus misit.**

De valeriano eius galieno qui xxvij. impabant ab augusto scribitur quod moritur arripuit impius. vij. a Nerone adigitur tometer christianos ad idolatriam ne- gantes interfici iussit.

De aureliano qui xxix. impavit ab augusto scribitur quod novissime persecutiones aduersus christianos. ix. a nerone decrevit.

De dioeclesiano et maximo imperatoribus qui xxix. impa- bant ab augusto scribitur. quod dioecle- sianus in oriente. maximianus her- culus in occidente vastari ecclesias affligi interficere christianos decio post nerone loco preceperunt. quod persecutionibus fere ante actis diuturnioribus immanioribus fuit. nam p[er] decem annos incedens ecclesiarum persecutionibus innocetium cedibus martyrium incessanter acta est.

De iuliano vero qui xxvij. impavit ab augusto scribitur quod christianam religionem arte potius quam pietate persecuit. ut christi fides negaretur et idolorum cultus reciperet. honoribusque magis puo- care quam tormentis cogere studuit. ap[er]to tamen precepit edicto ne christianis docerentur artium liberalium professor essent. Bellu-

no aduersus parthos parvas cum romanis vires extra- ctas ad destinata secum traheret partionem. christianorum sanguine deus suis deuouit palam persecutus ecclesiam. si- victoriam adipisci potuisset. Nam et amphitheatrum in hiero- solymis extruxit. in quo reuersus a parthis ipse mo-

anos serbuit persecutio si tamen iam queuit. ut fugientes inde non nulli usque ad romana oppi- da puenirent. **Hec atque hu- iusmodi mihi cogitanti non vi- detur esse diffiniendus numerus persecutionum: quibus exerceri oportet ecclesiam. Sed rursus affirmare aliquas futuras a regibus propter illam nouissimam de qua nullus ambigit christi- anus: non minoris est temerita- tis. Itaque hoc in medio reliquam: neutram partem questionis habere astruere siue destruere. Et tamen modo ab affirmandi quodlibet horum audacem presumptionem reuocantes.**

Ca. LIII.

Ulam sane nouissimam persecutionem que ab anti- christo futura est: presentia sua ipse extinguet iesus. Sic enim scriptum est: quod eius interficiet spiritu oris sui: et euacuabit illuminationem presentie sue. Hic qui ri solet: quoniam istud erit: im- portu ne oino. Si enim hoc nobis nosse prodesset: a quo melius quam ab ipso deo magistro interro- gantibus discipulis disceret. Non enim siluerunt inde apud eum: sed a presentie quesierunt dicentes. Domine si hoc in- tere representabis regnum israel? At ille: Non est inquit vestrum nosse tempora que pater in sua posuit potestate. Non vnicuique illi de hora vel die vel anno: sed de tempe interrogauerat:

ut ne voluptati pietate admisceret. quod adhuc viuens fra- tris auctoritate copressus est. Et eo mortuo cum etiam im- pie agere potuisset non erubesceret. illico effrenata libe- ra audacia legem dedit ut monachi et christiani qui ad vnum fidei opus dimissa secularium rerum multitudine actione se re- digunt. ad militiam cogentur. vastas illas egypti tunc so- litudines arenasque diffusas apud quos prope situm ac steri- litate piculissimamque serpenti abudantiam. uersario hu- mano non esset. magna habitantium monachorum multitudine

nachos oculos lo- ci eius sanctos beatus arce scutoribus ob- iiceret spectaretque laniandos.

Sub quo vale- rianus et decia- lentiano autem de quo scribitur quod christianam integritatem iacram militie gereret. sub iuliano augusto tribubus securatoribus iussus ab imperatore sacrilego autem imolare deus aut militiam cedere. si delicti scilicet graui- ora essent dicta. di- meliora a p[er]missa sponte discessit. traque iterum mora interfecto iuliano. ac mox iouianus mor- tuo quoque christi noie amulerat tribu- narum. retribuere christo in loco p[er]secutoris sui accepit impium. et im- pavit. xxvij. ab augusto.

Postremo vero de valere valerianiano fratre quoque post fratrem. xxxix. impa- uit ab augusto. si- cut scribitur orosius viuere frater in soci- etate impii assu- ptus est ab eudoxio ep[iscop]o arriani dog- matis assertore baptizatusque sua sus in seculumz heresim declina- uit. scilicet maligna in- secretionem diu te

1. thes. 2.

Act. 1.

cōpleuerat
tribuni ac
militres mil
si sunt q̄ sa
ctos ac ve
ros dei mil
tes alio no
mie p̄secuti
onē abstra
berēt. inf̄ fe
cta sunt ibi
m̄ta agm
na scōz. tā
git ar̄ aug.
duas p̄icu
lares ecclē
p̄secutiōes.
q̄ suo tpe
z̄igerēt. vna
in gorb̄ia a
lia ī p̄sida
te q̄b̄ alibi
nūlq̄ legi.

Dic fit
m̄tio d̄ ora
cula quoda
a d̄ys p̄ ma
gicas artes
ob̄t̄o r̄ ex
p̄m̄bat̄. s̄i
bus grecis
q̄s nō p̄it
q̄ solebant
tales d̄y me
tr̄ice r̄ndere
vt pl̄imus
p̄z̄ in r̄n̄s
apol̄inis
t̄m̄bat̄ aut̄
in h̄ orac̄lo
q̄ fides xp̄i
quā petrus
p̄ maleficiū
induxerat
duxerat r̄ā
tū. ccc. lxx.
ānis p̄m̄ di
erū in āno
solari.

quando illud acceperē r̄sum. Frustra igitur
annos qui huic seculo remanent cōputare ac
definire conamur: cū h̄ scire nō eē n̄m̄ ex ore
veritatis audiam. Quos tū alij q̄dr̄gentos
alij q̄ngentos: alij etiā mille ab ascēsiōe d̄ni v̄f
q̄ ad eius v̄ltimū aduentū cōpleri posse dixe
rūt. Quēadmodū aut̄ q̄sq̄ eoz̄ astruat opinio
nē suā: longū est demonstrare: r̄ nō necessa
riū. Cōiectur̄ q̄ppe vt̄ h̄m̄anis: nō ab eis cer
tū aliqd̄ de scripture canonice auct̄e p̄fertur.
D̄im̄ x̄o de hac rē calculantiū digitos resoluit
r̄ q̄scere iubet ille q̄ d̄ic̄: Nō est v̄strū scire tē
pora q̄ pater in sua posuit p̄tate. S̄ h̄ q̄z̄ euan
gelica sentētia ē: mirū ē nō ea rēp̄sios fuisse de
oz̄ multoz̄ falsoz̄q̄ cultoz̄es: q̄ min̄ s̄ingerēt
demonū r̄n̄s quos tanq̄ deos colūt definitū
esse: q̄to tpe m̄asura eēt religio xp̄iana. Cum
em̄ viderēt nec tot r̄n̄s q̄ p̄secutiōib̄ eā potu
isse cōsumi: s̄ his poti⁹ mira īcrem̄ta s̄up̄sisse:
excogitauerūt nescio q̄s versus grecos tanq̄
p̄sulentū cuidaz̄ d̄ino oraculo effusus: vbi xp̄m
quidē ab hui⁹ tanq̄ sacrilegij criminē faciūt in
nocentē: petrū aut̄ maleficia fecisse s̄biungūt
vt coleret xp̄i nomē p̄ trecētos sexaginta q̄n
q̄s annos: deinde cōpleto m̄oz̄ato nūero āno
rū: sine m̄za sumeret sinez̄. D̄ hoīm cor̄da do
ctoz̄: o ingenta litterata digna credere istā de
xp̄o q̄ credere nō vultis in xp̄m: q̄ ei⁹ discipu
lus petrus ab eo magicas artes non didice
rit: s̄ ab ip̄o innocētē: r̄ si ei⁹ discipul⁹ maleficus
fuerit: nomēq̄ illi⁹ q̄ suū colit maluerit magic
arib̄ suis: magnis laborib̄ r̄ piculis suis: p̄
stremo etiā effusiōe sanguis sui. Si petr⁹ ma
leficus fecit: vt xp̄m sic diligeret mūd⁹: q̄d̄ fecit
innocēt̄s xp̄s vt eū sic diligeret petr⁹. R̄ndēat
igit̄ s̄ibi p̄r: r̄ si p̄nt̄ intelligant illa sup̄na gr̄atia
factū eē vt p̄p̄r̄ eternā vitā xp̄m diligeret mūd⁹
dus: qua gr̄a factū est vt p̄p̄r̄ eternā vitā ab
illo accipiendā: r̄ vsq̄ ad t̄pariā mortē pro illo
patendam xp̄m diligeret petrus. Deinde isti
d̄y qui sunt qui possunt ista p̄dicere: nec p̄nt̄
auertere ita succumbēt̄es vni malefico: r̄ vni
sceleri magico quo puer vt d̄icūt anniculis oc
cisus r̄ dilaniatus r̄ ritu nefario sepult⁹ ē: vt se
ctā sibi aduersariā tā prol̄igo tpe cōualefcere:
tot tantarūq̄ p̄secutionū horrendas crudeli
tates nō resistendo sed patiendo sup̄are et ad
suoꝝ simulacroz̄ temploꝝ sacroz̄ oraculoꝝ
euerfionem puenire pmitterēt. Quis postres
mo ē deus nō noster vtiq̄ s̄ ip̄oz̄: qui vel ille
ctus tāto scelere vel ip̄ulsus est ista p̄stare: nō
em̄ alicui demoni hoc ascribit̄: s̄ deo d̄icūt illi
versus: hec petrū arte magica definisse. Tale
deū h̄nt̄: qui xp̄m nō h̄nt̄. **Ca. LIII.**

Et atq̄ h̄m̄oi multa colligerē: si nō duz̄
b̄ annus iste transisset: quez̄ diuinatio fi
cta p̄m̄issit: r̄ decepta vanitas credi
dit. Cū vero ex quo nom̄is xp̄i cultus p̄ eius in
carne p̄ntiam r̄ p̄ apostolos in h̄icū est ante
aliquot annos: annū trecenti sexaginta q̄z̄
completi sint: quid aliud querim⁹ v̄n̄ ista salū
tas refellat. Ut em̄ in xp̄i natiuitate hui⁹ rei
non ponam⁹ initū: quia infans r̄ puer discipu
los non habebat: r̄n̄ q̄n̄ h̄f̄ cepit proculdubio
tūc innotuit p̄ eius corp̄ale p̄ntiā doctria r̄ re
ligio xp̄iana: id ē postea q̄ in fluuio io: dane mi
nisterio ioānis ē baptizatus. Propter hoc em̄
de illo p̄phetia illa p̄cesserat. **D**abit a mari
vsq̄ ad mare: r̄ a flumine vsq̄ ad terminos or
bis terre: s̄ q̄m̄ p̄ulsq̄ passus eēt: r̄ resurrexiss̄
a mortuis nōdū fides oibus fuerat definita in
resurrectiōe q̄ppe xp̄i definita est. Nā sic ap̄lus
paulus atheniensib̄ loquit̄ d̄icēs. Nā nunc an
nunciat hominib̄: oēs vbiq̄ agere penitētiaz̄
eo q̄ statuit diem iudicare orbem in equitate
in viro quo definuit fidē omnibus resuscitans
illū a mortuis: meli⁹ in hac q̄st̄iōe soluenda in
de initū sumim⁹: p̄fertim q̄z̄ tūc darus ē etiāz̄
sp̄s sanct⁹: sic em̄ dari post resurrectionē chri
sti optebat in ea ciuitate ex qua debuit incipe
lex secūda: h̄ ē testamētū nouū. Prima em̄z̄
data fuit lex in monte syna p̄ moysen q̄d̄ testa
mentū vocat̄ vetus. De hac aut̄ q̄ p̄ xp̄m dan
da erat p̄dictū est. **E**x syon lex p̄dic̄: r̄ ver
bum d̄ni ex hierusalē. **U**nde r̄ ip̄e p̄ oēs gētes
dixit p̄dicari optere in noīe suo penitentiā sed
tū incipientibus ab hierusalē. **I**bi ergo exor
t⁹ est hui⁹ noīs cult⁹: vt in xp̄m iesum qui crucifi
xus fuerat r̄ resurrexerat: credere. **U**bi h̄ fi
des tam in signibus initijs incanduit: vt aliq̄
hoīm milia in xp̄i noīe mirabili alacritate cō
uersa: venditis suis rebus vt egenis distribu
erent̄: p̄posito sanctor̄ ardentissima caritate
ad paup̄tatē voluntariam puenirent: atq̄ in
ter frementes r̄ sanguinē sitientes iudeos se
vsq̄ ad mortē pro veritate certare: non arma
ta potentia: sed potentioꝝ potentia prepara
rent. **H**oc si nullis magicis artib̄ factū est: cur
credere dubitat̄ eadem virtute diuina p̄ totū
mūdū idem fieri potuisse qua hic factū ē. **S**i
aut̄ vt in hierosolymis: sic ad cultū h̄ noīs xp̄i
accendere tāta hoīm multitudo q̄ illum in
cruce vel fixerat p̄nsūm vel riserat fixū: iāz̄
maleficiū illud fecerat petrus: ex ip̄o āno que
rendū ē q̄n̄ trecēti sexaginta q̄nq̄s cōpleti sint.
Mortu⁹ ē q̄ xp̄s duob⁹ geminis cōsulib⁹ octa
uo kalendas Aprilis. **R**esurrexit tertia die: si
cut apostoli sui etiā sensibus p̄bayc̄t. **D**ein

Mat. 3.

Ps. 71.

Act. 17.

Isaie. 2.